Έτος ΣΤ'

Τεύχος 116ον

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ: ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΠΟΛΕΩΝ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Ἀστυνομικὸς Διευθυντὴς Α'
ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΠΕΤΡΟΣ, Μηχανικὸς—Τοπογράφος
ΑΡΧΟΝΤΟΥΛΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, Διευθυντὴς Β'
ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΡΓΥΡΟΣ, Ἰατρὸς
ΒΕΡΓΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, Διευθυντὴς Ὑπουργείου Δικαιοσύνης
ΒΛΥΣΙΔΗΣ ΖΑΧΑΡΙΑΣ, Ὑφηγητὴς Πανεπιστημίου
ΓΑΡΔΙΚΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Καθηγητὴς Πανεπιστημίου
ΓΑΛΑΝΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ, Καθηγητὴς Πανεπιστημίου
ΓΙΩΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, τ. Ἐφέτης, Γεν. Γραμμ. Ἑλλ. Ἐ. Π. Δ.—Μέλος Δ. Σ. τῆς Δ.Ε.Π. Δ.
ΓΑΒΑΛΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Εἰσαγγελεύς
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΝΙΝΑ, Λογοτέχνις
ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Ἀστυνόμος Β'
ΓΑΡΔΙΚΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, Ὑπαστυνόμος Α'
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Καθηγητὴς Πανεπιστημίου
ΚΑΤΣΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, Καθηγητὴς Πανεπιστημίου
ΚΑΨΑΣΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Ἰατροδικαστὴς
ΚΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, Καθηγητὴς Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου Ἑλληνικοῦ
ΚΛΕΙΣΙΟΥΝΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ, Ἱστορικὸς
ΚΙΝΝΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, τ. Ἀρχηγὸς Ἀστυνομίας Πόλεων
ΚΑΡΑΝΑΣΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Ἀστυνομικὸς Διευθυντὴς Α'
ΚΑΤΣΙΜΑΓΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Ἀστυνόμος Β'
ΚΡΟΚΙΔΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, Ἀστυνόμος Β'
ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Ὑπαστυνόμος Α'
ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΟΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ, Ὑπαστυνόμος Α'
ΛΕΟΝΤΑΡΙΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, τ. Ἀρχηγὸς Ἀστυνομίας Πόλεων
ΛΑΣΚΑΡΗΣ ΚΙΜΩΝ, Ἀρχιτέκτων
ΛΕΜΟΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Ὑπαστυνόμος Α'
ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Σύμβουλος Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου—Δ/τωρ Δικαίου
ΜΩΡΑΪΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Ψυχίατρος
ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ ΜΑΡΙΑ, Διευθύντρια Ὑπουργείου Δικαιοσύνης
ΜΟΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Ἀστυνόμος Α'
ΝΤΖΙΩΡΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Ὑπαστυνόμος Α'
ΝΙΑΣΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Ὑπαστυνόμος Β'
ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Διευθυντὴς Γενικοῦ Χημείου τοῦ Κράτους
ΠΑΠΑΖΑΧΑΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ, Καθηγητὴς Ἐγκληματολογίας καὶ Σωφρονιστικῆς
ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ, Καθηγητὴς Δικαστικῆς Γραφολογίας
ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ ΘΑΛΕΙΑ, Ἰατρὸς
ΠΑΤΣΟΥΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, Ὑπαστυνόμος Α'
ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, Ὑπαστυνόμος Α'
ΠΗΛΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ, Ἀρχιφύλαξ
ΡΑΪΚΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, Ὑπαστυνόμος Β'
ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ, Καθηγητὴς Παντείου—Σύμβουλος Ἐπικρατείας
ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Καθηγητὴς Πανεπιστημίου
ΣΜΠΑΡΟΥΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, Καθηγητὴς Ἀνωτάτης Ἐμπορικῆς
ΣΚΟΥΖΕΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Πρόεδρος Συλλόγου Ἀθηναίων
ΣΑΓΙΑΣ ΗΛΙΑΣ, Τμηματάρχης Ε.Ι.Ρ.
ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, Ἀρχιφύλαξ
ΤΟΥΣΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, Ἀντεισαγγελεὺς Ἀρείου Πάγου
ΤΑΝΑΓΡΑΣ ΑΓΓΕΛΟΣ, Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας Ψυχικῶν Ἐρευνῶν
ΤΣΑΧΑΓΕΑΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, Ἰατρὸς—Πρόεδρος Ἑταιρίας Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης
ΤΣΙΠΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Ἀστυνομικὸς Διευθυντὴς Α'
ΤΟΥΖΕΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Ἀστυνόμος Α'
ΦΡΑΓΚΙΔΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, τ. Γυμναρχης
ΧΑΝΔΡΗΣ ΣΑΡΑΝΤΗΣ, Φοιτητὴς Νομικῆς

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

15ΘΗΜΕΡΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΠΟΛΕΩΝ
ΜΕΡΙΜΝΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ — ΤΜΗΜΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΟΘ. ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ : ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ, ΟΔΟΣ Ι. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ 11 (ΤΕΩΣ ΝΕΪΓΥ 17), ΤΕΡΜΑ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, ΤΗΛ. 881-262

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ { ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμαὶ 72.—Ἑξάμηνος δραχμαὶ 36.—Τιμὴ τεύχους δραχμαὶ 3.
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δολλάρια 3. — Ἑξάμηνος δολλάρια 1,5

ΕΤΟΣ ΣΤ'. | ΑΘΗΝΑΙ, 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1958 | ΤΕΥΧΟΣ 116ΟΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΠΟΛΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ (1921-1958)

Ὑπὸ κ. **Ν. ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ**, Ἀστυν. Δ/ντοῦ Α'

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

ΙΕ'. Ο ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ

V. Η ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ. — Η ΓΕΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΤΗΣ —

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

185.—Μάχες στὴ Γενικὴ Ἀσφάλεια κατὰ τὴν 8η Δεκεμβρίου 1944.

186.—Οἱ ἐπιχειρήσεις στὴ Γενικὴ Ἀσφάλεια κατὰ τὴν 9η Δεκεμβρίου 1944.

***

185. Μάχες στὴ Γενικὴ Ἀσφάλεια κατὰ τὴν 8η Δεκεμβρίου 1944.

Κατὰ τὴν 8η Δεκεμβρίου 1944, ἡ κατάστασις τῆς περιοχῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν παρουσιάζετο ὡς ἑξῆς: Οἱ ἄνδρες τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας εἶχον ὀχυρωθῆ καλὰ ὄχι μόνον στὴν ἕδρα τους, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλα γύρω κτίρια, ὅπως στὸ μέγαρο τῆς Casa d'Italia μὲ δύναμιν ὑπὸ τὸν Ὑπαστυνόμο κ. Παν. Ἀγγελάκο, στὸ μέγαρο Λινάρδου μὲ δύναμι ὑπὸ τὸν Ἀστυνόμο κ. Ἰωάννη Καραχάλιο, στὸ μέγαρο τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ σὲ ἄλλα σπίτια ποὺ ἐδέσποζαν τῶν γύρω δρόμων, ἔτσι ποὺ οὐσιαστικὰ ἤλεγχαν ὅλη τὴν περιοχὴ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Ζαΐμη μέχρι τῆς Πλατείας Ὁμονοίας καὶ δὲν ἐπέτρεπαν στοὺς ἐλασίτες νὰ προσεγγίσουν πρὸς τὴν ἕδρα τους.

Ἐξ ἄλλου οἱ δυνάμεις τῶν ἐλασιτῶν, ποὺ σύμφωνα μὲ τὶς καταθέσεις συλληφθέντων ἔφθαναν τοὺς 1.700, ἐλάμβαναν σύντονα μέτρα πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις καὶ εἰδικώτερα στοὺς δρόμους ποὺ ὁδηγοῦσαν πρὸς τὸ κτίριο τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας, δημιουργῶντας ὁδοφράγματα. Ἔτσι κατεῖχαν ὅλη τὴν περιοχὴ γύρω ἀπὸ τὴν πλατεῖα καὶ τὴ συνοικία Ἐξαρχείων. Τὸ Στρατηγεῖο τους τὸ εἶχαν ἐγκαταστήσει

στὸ λόφο Στρέφη καὶ ἠμποροῦσαν μὲ τὶς δυνάμεις των νὰ ἐλέγχουν ἀπόλυτα κάθε κίνησι, ποὺ μποροῦσε νὰ ἐκδηλωθῇ ἔξω ἀπὸ τὰ σημεῖα ποὺ ἀποτελοῦσαν τοὺς ἀντικειμενικούς γι' αὐτοὺς σκοπούς.

Ἐκτὸς αὐτοῦ, γιὰ νὰ μπορέσουν καὶ ἔλθουν ἐνισχύσεις στὴ Γενικὴ Ἀσφάλεια, ἄλλες δυνάμεις ἐλασιτῶν εἶχαν ὀχυρωθῇ στὸ κτίριο τῆς Τηλεφωνικῆς Ἑταιρείας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κωλέττη καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπετίθεντο διαρκῶς κατὰ τῶν ἀστυνομικῶν τῆς περιοχῆς τοῦ Χημείου καὶ πρὸς τὴν περιοχὴν τῆς Πλατείας Κάνιγγος καὶ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.

Στὶς 7.40' τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἄρχισε ἐντονωτάτη ἐπίθεσις τῶν κομμουνιστῶν, ποὺ ἔβαλλαν ἀπὸ διάφορες ταράτσες, ἀπὸ παράθυρα καὶ ἐξῶστες τῶν γύρω οἰκημάτων.

Οἱ ἀστυνομικοὶ μὲ ἀμείωτο τὸ ἠθικό τους ἀπαντοῦσαν μὲ βροχὴ πυρῶν.

Τὶς ἀπογευματινὲς ὧρες οἱ κομμουνισταὶ ἔκαναν παράλληλα ἐπίθεσι καὶ κατὰ τοῦ Δ' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, ποὺ ἦταν ἐγκατεστημένο στὴν ὁδὸ Σολωμοῦ, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ τὸ καταλάβουν καὶ νὰ δημιουργήσουν ἔτσι μιὰ νέα ἑστία ἐφόδου κατὰ τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας.

Τὴν ἴδια ἡμέρα ἐστάλησαν στὴ Γενικὴ Ἀσφάλεια ἀπὸ τὴ Στρατιωτικὴ Διοίκησι Ἀθηνῶν τρεῖς Ἀξιωματικοὶ ὡς σύμβουλοι, γιὰ τὴν καλύτερη ὀργάνωσι τῆς ἀμύνης· ἦσαν οἱ κ.κ. Ταγματάρχης Πυροβολικοῦ Χατζηλίας Δημήτριος, Ταγματάρχης Καλωνᾶς Στυλιανὸς καὶ λοχαγὸς Κορκιλῆς, οἱ ὁποῖοι ἔφθασαν στὶς 4 μ.μ.

Εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Ταγματάρχου κ. Δημητρίου Χατζηλία, τὴν ὁποίαν ὑπέβαλε τὴν 15 Δεκεμβρίου 1944 στὴ Στρατιωτικὴ Διοίκησι Ἀθηνῶν, ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς, ἐν σχέσει μὲ τὶς ἐπιχειρήσεις τῆς ἡμέρας αὐτῆς:

«Ἐν τῇ Γενικῇ Ἀσφαλείᾳ ὑπῆρχε δύναμις ἐκ 59 Ἀξιωματικῶν, 50 Ὑπαξιωματικῶν καὶ 98 ἀστυφυλάκων, χρησιμοποιούντων 108 ἀραβίδας, 25 αὐτόματα Στέν, 4 Μπερέτα καὶ 1 Ἰταλικὸν πολυβόλον οὐχὶ ἐν καλῇ καταστάσει. Ἐπὶ πλέον ὑπῆρχε δύναμις Ἄγγλων ἐξ ἑνὸς (1) Ἀξιωματικοῦ καὶ τριάκοντα (30) ἀνδρῶν διαθετόντων 5 ὁπλοπολυβόλα, 2 Στὲν καὶ 5 σωλῆνας ὅλμων διαφόρων διαμετρημάτων.

«Ἅμα τῇ ἀφίξει μου ἐπεθεώρησα μετὰ τοῦ Ὑποδιοικητοῦ τῆς Ἀσφαλείας Ἀστυνόμου κ. Λίναρη Γεωργίου, ὅστις ἦτο ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀμύνης, τὴν διάταξιν τῶν ὅπλων καὶ τὰ μέτρα ἀσφαλείας, ἅτινα εὗρον ἔχοντα καλῶς καὶ ἐπέφερον ὡρισμένας ἀπαραιτήτους τροποποιήσεις εἰς τὸ σχέδιον πυρός, ἐγκατέστησα δὲ φυλάκια εἰς τὰς γωνίας τοῦ τετραγώνου καὶ ἐνίσχυσα τὸ φυλάκιον τῆς πολυκατοικίας Λινάρδου. Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν ἦτο πολὺ καλόν, λόγῳ τῆς ἀποκρούσεως ὑπὸ τούτων τῶν ἐπιθέσεων τῶν ἐλασιτῶν, κατὰ τὰς 6 καὶ 7 τρέχοντος καὶ τῆς παρουσίας τῶν Ἄγγλων ἐν τῷ Καταστήματι.

«Ὁ ἐχθρός, κατέχων διαφόρους οἰκίας εἰς τὰς Ἀνατολικήν, Β καὶ Δ. πλευρὰς τοῦ Καταστήματος, ἠνώχλει τοῦτο ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς διὰ συνεχῶν πυρῶν, εἰς τὰ ὁποῖα ἀπήντων τὰ ὄργανα τοῦ πυρὸς Καταστήματος καὶ τῶν Ἄγγλων, πλὴν ἐκ τῶν πυρῶν τούτων οὐδένα κίνδυνον διέτρεξε τὸ Κατάστημα».

Ἡ μάχη τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἔληξε στὶς 18 ἡ ὥρα (6 μ.μ.).

Κατὰ τὴν μάχη αὐτὴ ἐτραυματίσθη σοβαρὰ στὴν κοιλιὰ ὁ Ὑπαστυνόμος Β' Πανόπουλος Ἀπόστολος, ὁ ὁποῖος μετεφέρθη στὸ Νοσοκομεῖο «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ» ὅπου καὶ ἐξέπνευσε.

Ἐπίσης ἐτραυματίσθησαν οἱ ἑξῆς: 1) ἀστυφύλαξ Κ. 265 Κωνσταντόπουλος Ἀθανάσιος, ἐλαφρῶς στὴ δεξιὰ παρειά, 2) Ὑπαρχιφύλαξ Κ. 207 Χρυσανθόπουλος Γεώργιος, στὰ μαλακὰ μόρια δεξιοῦ ὀφρύος καὶ 3) ὁ ἀστυφύλαξ Κ. 335 Πίπας Γεώργιος, ἐλαφρὰ στὸ δεξιὸ χέρι.

Ἡ νύχτα πέρασε σχετικὰ ἥσυχη, ἀλλὰ ὅλες οἱ φρουρὲς τῶν ἀστυνομικῶν ἐγρυπνοῦσαν γιὰ τὸ ἐνδεχόμενο ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ μεγάρου τῆς Ἀσφαλείας μὲ

αὐτοκίνητα ἐμπρηστικὰ ἢ ἄλλα τοιαῦτα δυναμίτιδος, γιατί, ὅπως εἶναι γνωστό, οἱ κομμουνισταὶ ἐγέμιζαν αὐτοκίνητα μὲ δυναμίτιδα καὶ ἀφοῦ πλησίαζαν τὸ οἴκημα ποὺ ἤθελαν νὰ τὸ ἀνατινάξουν, ἀπέλυαν τὸ αὐτοκίνητο ἀκυβέρνητο πρὸς τὸ μέγαρο καὶ μὲ τὴν πρόσκρουσι ἐγίνετο ἡ ἀνατίναξις, ἢ ἐχρησιμοποιοῦσαν αὐτοκίνητα μὲ ἀντλίαν βενζίνης καὶ περιέβρεχαν τὸ οἴκημα, τὸ ὁποῖον κατόπιν πυρπολοῦσαν.

† Α. ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Οἱ σκοποὶ ὅμως τοῦ οἰκήματος Ἀσφαλείας δὲν ἐπέτρεπαν σὲ τέτοια αὐτοκίνητα νὰ πλησιάσουν, ἰδίως κατὰ τὴν νύχτα.

186. Οἱ ἐπιχειρήσεις στὴ Γενικὴ Ἀσφάλεια κατὰ τὴν 9η Δεκεμβρίου 1944.

Στὶς 9 Δεκεμβρίου 1944, ἡμέραν Σάββατον, οἱ μαχηταὶ τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας ὠργάνωσαν ἐξορμήσεις, γιὰ νὰ στερεώσουν καλύτερα τὴ θέσι τους. Ὁ Ὑποδιοικητὴς τῆς Γεν. Ἀσφαλείας κ. Γ. Λινάρης, μὲ τοὺς Ἀστυνόμους κ.κ. Νικ. Ἀρχιμανδρίτην καὶ Παντελῆν Χριστοδούλου καὶ 15 ἀστυνομικούς, ἔκαμαν συνδυασμένη ἐπιχείρησι ἐκκαθαρίσεως τῶν οἰκοδομικῶν τετραγώνων ποὺ περιελαμβάνοντο μεταξὺ τῶν ὁδῶν Πολυτεχνείου, Ἀβέρωφ, Ἠπείρου καὶ Γ' Σεπτεμβρίου. Ἐκεῖ ὑπῆρχε τὸ οἴκημα τῶν γραφείων τῶν Σ.Ε.Κ., ὅπου ὅλες τὶς προηγούμενες ἡμέρες ἦταν τὸ κέντρο τῶν ἐλασιτῶν καὶ ἀπ' ὅπου ἡ Ἀσφάλεια ἐβάλλετο συνεχῶς καὶ μὲ σταθερότητα, γιατὶ ἐκεῖ ὑπῆρχαν καὶ εἰδικὰ ὅπλα μὲ κλισιοσκόπια ἀπολύτου ἀκριβείας στὴ σκόπευσι.

Ὅταν οἱ ἐλασῖτες ἀντελήφθησαν τὴν ἐξόρμησι, ὑποχώρησαν καὶ ὠχυρώθησαν στὸ ξενοδοχεῖο «ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ», ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἀβέρωφ καὶ Ἀχαρνῶν, ἀπ' ὅπου ἔβαλλαν μὲ μεγάλη σκοπευτικὴ ἀκρίβεια διὰ τῶν ὅπλων—κλισιοσκοπίων. Γιὰ νὰ ἐννοήσητε τὴν ἀκρίβεια τῆς βολῆς των ἀρκεῖ ν' ἀναφέρω ὅτι, ὅταν εὑρισκόμεθα στὴν ταράτσα τοῦ μεγάρου τῶν Σ.Ε.Κ., ἦτο ἀδύνατον νὰ σηκώσουμε τὸ κεφάλι πάνω ἀπὸ τὸ στήθωμα, γιατὶ οἱ βολὲς τῶν κομμουνιστῶν ἦσαν ἀπόλυτα εὔστοχες. Ὁ κ. Ἀρχιμανδρίτης δοκιμαστικῶς διὰ τῆς κάννης τοῦ ὅπλου του ὕψωσε ὀλίγον ἄνω τοῦ στηθώματος τὸ κράνος του, τὸ ὁποῖον ἀμέσως διετρήθη ἀπὸ σφαῖρα τῶν ἐλασιτῶν.

Παρὰ ταῦτα οἱ ἀστυνομικοὶ ἤνοιξαν πολεμίστρες στὸ στήθωμα τῆς ταράτσας καὶ ἄρχισαν μιὰ πεισματώδη μονομαχία μὲ τοὺς ἐλασῖτες, ποὺ διήρκεσε ἀρκετὲς ὧρες, ὡς ποὺ οἱ ἐλασῖτες ἀναγκάζονται νὰ ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον «ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ». Μὰ ὅταν ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν εἴσοδο τοῦ ξενοδοχείου, δύναμις ποὺ ἦταν στημένη στὴν εἴσοδο τοῦ μεγάρου τῶν Σ.Ε.Κ. ἐχτύπησε τοὺς ἐλασῖτες μὲ ὁμαδικὰ καὶ εὔστοχα πυρά.

Ταυτόχρονα μὲ τὴν ἐπιχείρησι αὐτή, ἄλλη ὁμάδα μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ὑπαστυνόμον κ. Θεράποντα Γαλανόπουλον ἤλεγχε τὸ οἴκημα τῆς ὁδοῦ Στουρνάρα καὶ Γ' Σεπτεμβρίου.

Κατὰ τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἐτραυματίσθη σοβαρὰ στὴν ὀσφυακὴ χώρα ὁ ἀστυφύλαξ Σούμπασης Βασίλειος, ὁ ὁποῖος ἐξέπνευσεν ἐνῷ μετεφέρετο στὸ Σταθμὸ Πρώτων Βοηθειῶν.

Ἔτσι ἔληξε στὶς 19 ἡ ὥρα (7.μ.μ.) ἡ μάχη.

Ἡ νύχτα πέρασε σχετικὰ ἥσυχη, ἐνῷ πάντοτε ἀγρυπνοῦσαν οἱ φρουροὶ τῆς Ἀσφαλείας.

(Συνεχίζεται)

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΟΥ ΠΕΙΝΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΡΑΦΗ

'Ομιλία δοθεῖσα κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς Παγκοσμίου 'Ημέρας τοῦ Παιδιοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός», ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Χημείας Τροφίμων τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν, Προέδρου τοῦ 'Ανωτάτου Χημικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους καὶ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ 'Ανωτάτου 'Υγειονομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους,

κ. **ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΓΑΛΑΝΟΥ**

'Ανάτυπον ἐκ τῶν 'Αρχείων 'Υγιεινῆς
'Οκτώβριος—Δεκέμβριος 1957

Μακαριώτατε, Κύριοι 'Υπουργοί, Κυρίαι καὶ Κύριοι,

Εὐχαρίστως ὑπείκων εἰς τὴν λίαν κολακευτικὴν δι' ἐμὲ πρόσκλησιν τῆς ἀξιοτίου Κυρίας 'Υπουργοῦ τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας, ἐδέχθην ὅπως, κατὰ τὴν πανηγυρικὴν αὐτὴν συγκέντρωσιν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 'Ημέρας τοῦ Παιδιοῦ, ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς 'Οργανώσεως Προστασίας τοῦ παιδιοῦ ρηθέντος θέματος, τῆς διατροφῆς τοῦ παιδιοῦ.

Βεβαίως τὸ θέμα τίθεται γενικώτερον, δηλαδὴ ὅτι τὸ παιδὶ ποὺ πεινάει πρέπει νὰ φάῃ, ἀλλὰ περὶ τῆς ὑφισταμένης εἰς τὸν τόπον μας προνοίας διὰ τὸ παιδὶ ὡμίλησαν οἱ ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι τοῦ Κράτους καὶ ἰδίως ἡ ἀξιότιμος Κυρία 'Υπουργός, ἥτις ὑπὲρ πάντα ἄλλον "Ελληνα προσέφερε ὅ,τι ἦτο δυνατὸν εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτήν, ὄχι μόνον τώρα ὡς 'Υπουργός, ἀλλὰ καὶ παλαιότερον ὡς Πρόεδρος τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α., ἀλλὰ καὶ ἀκόμη παλαιότερον ὡς Πρόεδρος τῶν μαθητικῶν συσσιτίων κατὰ τὰ ἔτη τῆς Κατοχῆς.

Κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα ηὐτύχησα, ὡς Πρόεδρος τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α. καὶ ὡς Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς Συσσιτίων, νὰ συνεργασθῶ μετ' αὐτῆς καὶ τεραστίας κατεβάλαμεν ἀμφότεροι προσπαθείας διὰ τὴν διατροφὴν καὶ γενικῶς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ παιδιοῦ, διότι ἐπιστεύαμεν καὶ προτοῦ δημιουργηθοῦν αἱ διάφοροι μεταπολεμικαὶ Διεθνεῖς 'Οργανώσεις, ὅτι πρώτιστος σκοπὸς ἑνὸς "Εθνους πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐξυπηρέτησις καὶ ἡ παντοειδὴς προστασία τοῦ παιδιοῦ.

Σκοπὸς τῆς σημερινῆς μου ὁμιλίας δὲν εἶναι βεβαίως ἡ ἀναδρομὴ εἰς τὸ παρελθὸν καὶ ἡ ἔκθεσις τῶν παλαιότερον ἐπιτελεσθέντων, ἀλλὰ ἡ διατύπωσις γενικῶν τινων ὁδηγιῶν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς διατροφῆς τοῦ παιδιοῦ, τόσον ἀπὸ ποσοτικῆς ὅσον καὶ ἀπὸ ποιοτικῆς, διότι δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ γνωρίζωμεν πόσον πρέπει νὰ τρώῃ τὸ παιδί, ἀλλὰ καὶ κυρίως τί πρέπει νὰ τρώῃ καὶ τί δὲν πρέπει νὰ τρώῃ.

'Επειδὴ βεβαίως ὁ διατιθέμενος χρόνος δὲν εἶναι ἐπαρκὴς διὰ διεξοδικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὅλου θέματος, θὰ περιορισθῶ εἰς γενικωτέρας μόνον ἀπόψεις.

Καὶ πρῶτον ὅσον ἀφορᾷ γενικώτερον τὸ ζήτημα τῆς διατροφῆς τοῦ ἀνθρώπου.

'Η πρόσληψις τῆς τροφῆς ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ρυθμίζεται τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ ἐξασφαλίζεται ἀφ' ἑνὸς κανονικῶς καὶ πλήρως ἡ αὔξησις καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ διατηρῆται μετὰ τὸ πέρας τῆς περιόδου τῆς αὐξήσεως σταθερὰ ἡ μᾶζα τοῦ σώματος ἐπὶ ὁλοκλήρους δεκαετηρίδας.

'Η τροφὴ πρέπει νὰ καλύπτῃ ἐπακριβῶς τὰς ὡς ἄνω ἀνάγκας.

'Η βασικὴ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος τῆς τροφῆς ἄγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι αὕτη πρέπει νὰ ἱκανοποιῇ πλήρως τὰς ἀνάγκας τῶν κυττάρων, διὰ τῆς παροχῆς εἰς αὐτὰ ὡρισμένων ποσοτήτων καὶ εἰδῶν θρεπτικῶν ὑλῶν.

Τὰ διάφορα τρόφιμα κατὰ τὸ πλεῖστον προσλαμβάνονται οὐχὶ ἐν ὡμῇ κατα-

στάσει, ἀλλὰ παρεσκευασμένα ὑπὸ τὴν μορφὴν φαγητοῦ. Ἡ ἀξία, δηλαδὴ ἡ τιμὴ ἀγορᾶς τῶν διαφόρων τροφίμων, βασίζεται οὐχὶ ἐπὶ ἐπιστημονικῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γεύσεως, τῆς ὀσμῆς καὶ τῆς ὄψεως αὐτῶν ἐν ὠμῇ καταστάσει, ὡς καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν δυναμένων νὰ παρασκευασθοῦν φαγητῶν.

Τὰ προτιμώμενα τρόφιμα καὶ φαγητὰ εἶναι διάφορα εἰς τὰ διάφορα ἔθνη, ἐξαρτώμενα οὐχὶ μόνον ἐκ τοπικῶν καὶ θρησκευτικῶν λόγων, ἀλλὰ καὶ ἐξ οἰκογενειακῶν συνηθειῶν καὶ παραδόσεων. Ἡ παρασκευὴ δὲ τῆς τροφῆς εἰς τοὺς διαφόρους λαοὺς διέπεται συνήθως ὑπὸ τῆς πείρας πολλῶν χιλιετηρίδων.

Τὰ διάφορα ἄτομα ἐμφανίζουν ἐνίοτε ἐκ γενετῆς διαφόρους ἀπαιτήσεις εἰς φαγητά, τινὰ ἔχουν ὀλιγωτέραν τοῦ κανονικοῦ ὄρεξιν, ἄλλα δὲ μεγαλυτέραν, ὁπότε προκαλεῖται συνεχὴς μεταβολὴ τοῦ βάρους τοῦ σώματος.

Γενικῶς ἰσχύει ὁ κανὼν ὅτι τὰ ἄτομα μὲ μικρὰς ἀνάγκας τροφῆς παρουσιάζουν περισσοτέραν ἐκλεκτικότητα ὡς πρὸς τὸ εἶδος αὐτῆς, ἐνῷ τὰ μεγαλυτέρων ἀναγκῶν, ὡς λ.χ. τὰ ἐντόνως μυϊκῶς ἐργαζόμενα, ἐνδιαφέρονται κυρίως διὰ τὸ ποσὸν τῆς τροφῆς.

Πρὸς διατροφὴν τοῦ ἀνθρώπου χρησιμοποιοῦνται εἴτε τὰ τρόφιμα, ὅπως παράγει ταῦτα ἡ φύσις, εἴτε παρασκευάσματα ἐκ τούτων, παραγόμενα ἢ διὰ τῆς οἰκιακῆς μαγειρικῆς τέχνης ἢ δι' ἄλλου τρόπου τεχνικῆς ἐπεξεργασίας. Ὅλα τὰ πρὸς διατροφὴν χρησιμοποιούμενα εἴδη ταῦτα ἐμφανίζουν ἐκ πείρας γνωστὴν εἰς ὅλα τὰ ἄτομα σειρὰν ἰδιοτήτων, ὡς ὄψιν, ὀσμὴν καὶ γεῦσιν. Ἐκ τῆς γνώσεως τῶν ἰδιοτήτων τούτων κατορθώνει ὁ ἄνθρωπος νὰ προφυλάσσηται ἀπὸ τῆς λήψεως ὁπωσδήποτε ἀνθυγιεινῶν εἰδῶν, τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ ἀπὸ ὑγιεινῆς ἀπόψεως σπουδαιότατον παράγοντα.

Κατὰ τὴν διατροφὴν παίζουν σπουδαῖον ρόλον αἱ συνήθειαι καὶ ἐφ' ὅσον αὗται δὲν βλάπτουν δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἐπιδιώκεται ἡ μεταβολὴ αὐτῶν. Ὁ καταρτισμὸς τοῦ σιτηρεσίου ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν προϊόντων τὰ ὁποῖα παράγει ὁ τόπος καὶ ἑπομένως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμόζεται πανταχοῦ τὸ ἴδιον πρόγραμμα διατροφῆς.

Δέον ἀκόμη νὰ τονισθῇ ἡ μεγάλη ἀξία τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ ποικιλία τῆς τροφῆς, διότι οὕτω κατορθοῦται ἡ συμπλήρωσις τῶν ἐλλείψεων τὰς ὁποίας δυνατὸν νὰ παρουσιάζῃ τροφή τις.

Διὰ τοῦ καθορισμοῦ τῆς περιεκτικότητος ἑνὸς τροφίμου εἰς τὰ χημικῶς προσδιοριζόμενα συστατικά, ἤτοι λεύκωμα, ἐκχυλισματικὰς ὕλας, λίπη καὶ λιποειδῆ, σάκχαρα, ἄμυλον, κυτταρίνην καὶ τέφραν, δὲν κατορθοῦται ἡ πλήρης ἐκτίμησις τῆς ἀξίας αὐτοῦ ὡς τροφῆς, ἀλλὰ πρέπει ἀκόμη νὰ ἐξακριβωθῇ ἡ βιολογικὴ ἀξία τοῦ λευκώματος αὐτοῦ, ὡς καὶ ἐὰν τοῦτο εἶναι φορεὺς βιταμινῶν ἢ ὁρμονῶν κλπ. Ἡ ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιστημονικῶν μεθόδων ἔρευνα τῶν ζητημάτων αὐτῶν, ἀποτελεῖ ἀντικείμενον τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης τῆς διατροφῆς.

Διὰ νὰ καθορίσωμεν τὰς ἀπαραιτήτους οἰκοδομικὰς ὕλας τῶν κυττάρων καὶ τῶν ἱστῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἂς παρατηρήσωμεν πῶς τὸ βρέφος ἀναπτύσσεται. Τοῦτο ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ποὺ ἐγκαταλείπει τὸ μητρικὸν σῶμα συνεχίζει τὴν αὔξησίν του σχηματίζον συνεχῶς νέα κύτταρα. Τὸ βάρος τοῦ σώματος αὐξάνεται, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο πρέπει νὰ εἰσάγωνται ἐκ τῶν ἔξω ὕλαι, αἵτινες κατόπιν σχετικῆς ἐπεξεργασίας ἐν τῷ ὀργανισμῷ χρησιμοποιοῦνται ὑπ' αὐτοῦ.

Αἱ ἀπαραίτητοι διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ ὀργανισμοῦ ὕλαι εἶναι τὰ λευκώματα, τὰ λίπη, οἱ ὑδατάνθρακες, τὸ ὕδωρ καὶ τὰ ἅλατα. Διὰ τὴν ἀξιοποίησιν ὅμως ὅλων αὐτῶν εἶναι ἀπαραίτητοι καὶ αἱ βιταμῖναι, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ.

Γενικῶς δέον νὰ παρατηρηθῇ ὅτι ἐνῷ τὰ λίπη καὶ οἱ ὑδατάνθρακες ἔχουν ὡς ἀποκλειστικὸν σχεδὸν προορισμὸν αὐτῶν τὴν παροχὴν ἐνεργείας εἰς τὸν ὀργανισμόν, τὰ λευκώματα ὀφείλουν ἐπιπροσθέτως νὰ παράσχουν καὶ δημιουργικὰς ὕλας εἰς τὸν ὀργανισμόν. Ἐκ τῶν κατὰ τὴν πέψιν ἀποικοδομουμένων λευκωμάτων προσπορί-

ζεται ὁ ὀργανισμὸς τοὺς διὰ τὴν σύνθεσιν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ λευκώματος ἀπαραιτήτους οἰκοδομικοὺς λίθους. Ἐνταῦθα δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ ζωϊκῆς προελεύσεως λεύκωμα ἔχει μείζονα ἀξίαν διὰ τὴν θρέψιν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ φυτικῆς προελεύσεως, ἐξαίρεσιν ἀποτελοῦντος τοῦ λευκώματος τῆς σόγιας, ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῇ σχεδὸν ὡς ἴσης ἀξίας πρὸς τὸ ζωϊκὸν λεύκωμα.

Διὰ τὴν ἐν τῷ ὀργανισμῷ ἀξιοποίησιν τῶν ἔξωθεν εἰσαγομένων διὰ τῶν διαφόρων τροφίμων θρεπτικῶν ὑλῶν, εἶναι ἀπαραίτητοι καὶ αἱ διάφοροι βιταμῖναι.

Διὰ τὴν διατροφὴν τοῦ παιδιοῦ εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἐκ τῶν ἔξω εἰσαγωγὴ τῶν ἀπαραιτήτων θρεπτικῶν ὑλῶν καὶ δὴ εἰς ηὐξημένας ποσότητας καὶ τοῦτο ὄχι μόνον διότι πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἡ αὔξησις τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ διότι λόγῳ τῆς συνεχοῦς κινήσεως, παιχνιδιῶν κ.λ.π. καὶ αἱ εἰς καυσίμους ὕλας ἀνάγκαι εἶναι σημαντικῶς ηὐξημέναι.

Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὸ ζήτημα τῆς παρ' ἡμῖν παρασκευῆς τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως προσφερομένων τροφίμων. Καὶ πρῶτον πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς μαγειρικῆς τέχνης διηύρυνε κατὰ πολὺ τὰ μέσα τῆς διατροφῆς αὐτοῦ, ἐπεκτείνας ἐξαιρετικὰ τὰς ὑπὸ τῆς φύσεως παρασχεθείσας δυνατότητας. Οὕτω π.χ. τὰ γεώμηλα ὡς παρέχονται ὑπὸ τῆς φύσεως δὲν εἶναι τρόφιμον, διὰ τοῦ βρασμοῦ ὅμως π.χ. καθίστανται πολύτιμον τοιοῦτον. Περαιτέρω οἱ κόκκοι τῶν σιτηρῶν δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἀμέσως, ὅπως μποροῦν νὰ τὸ κάμουν π.χ. τὰ διάφορα πτηνὰ ἢ τὰ ἄλογα. Παρασκευάζομεν ἄλευρον ἐκ τῶν κόκκων τῶν σιτηρῶν καὶ μετατρέπομεν τοῦτο τεχνητῶς εἰς τρόφιμον ἡμῶν. Δυνάμεθα πολὺ καλὰ νὰ φάγωμεν τὰ καρότα ὠμά, ἔχουν πολὺ καλὴν γεῦσιν, ἐν τούτοις ἡ χρησιμοποίησις αὐτῶν ἐν τῷ ἐντερικῷ ἡμῶν συστήματι εἶναι πολὺ καλλιτέρα ὅταν τὰ τρώγομεν βρασμένα. Τοιαῦτα παραδείγματα δυνάμεθα ἄφθονα νὰ παραθέσωμεν, ἀλλὰ πάντως τὰ ἐκτεθέντα ἀρκοῦν διὰ νὰ δείξουν πόσον τεράστιον ρόλον παίζει διὰ τὴν διατροφὴν ἡμῶν ἡ παρασκευὴ τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως προσφερομένων τροφίμων. Ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰσάγεται ἡ χρῆσις μηχανῶν εἰς τὴν μαγειρικήν, αὗται χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν κατάτμησιν ἰδίως τῶν φυτικῶν τροφίμων, τὴν παρασκευὴν ὀπῶν ἐξ ὀπωρῶν κ.λ.π. Ἀντικαθιστῶμεν δι' αὐτῶν τὴν διὰ τῶν ὀδόντων ἢ ἄλλων ὀργάνων ἐργασίαν τῶν φυτοφάγων λ.χ. ζώων κ.λ.π.

Διὰ τῆς μαγειρεύσεως ἐπιδιώκεται γενικῶς ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς τροφῆς ἀπὸ τῶν προσπεσόντων ἐπ' αὐτῆς, ἐπιβλαβῶν μικροοργανισμῶν (ἀποστείρωσις διὰ τῶν ὑψηλῶν θερμοκρασιῶν), ἡ κατάτμησις καὶ ἡ μαλάκυνσις αὐτῆς, ὡς ἐπίσης διὰ τῶν διαφόρων προσθηκῶν ἀρωμάτων κ.λ.π. ἐπαυξάνεται ἡ γευστικότης καὶ γενικώτερον τὸ εὔληπτον αὐτῆς ἐπηρεαζομένης οὕτω σημαντικῶς τῆς λειτουργίας τῆς πέψεως. Ἐλαχίστη δυστυχῶς ἀπεδόθη μέχρι τοῦδε σημασία εἰς τὴν ἀξίαν τὴν ὁποίαν ἔχει διὰ τὴν διατροφὴν ἡ καλή, ἐπιμελὴς καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιστημονικῶν ἀρχῶν παρασκευὴ τῆς τροφῆς, ὑπὸ τῶν ἐντεταλμένων πρὸς τοῦτο προσώπων. Ὡς ἐπίσης ἔχει ἐξαιρετικὴν σημασίαν ἡ καθαρά, ἐπιμελημένη καὶ εὐπρόσωπος ἐμφάνισις τῆς τροφῆς ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἅπαντες οὗτοι οἱ παράγοντες σημαντικώτατα ἐπηρεάζουν τὴν θρεπτικὴν ἀξίαν τῆς τροφῆς.

Συνήθως τίθεται τὸ ἐρώτημα: Τί συμβαίνει μὲ τὴν διατροφὴν ἡμῶν; Δὲν ἀρκεῖ νὰ γνωρίζομεν τὸ εἶδος τῆς προσλαμβανομένης τροφῆς, καὶ εἰς ποίας ποσότητας πρέπει νὰ λαμβάνωμεν ταύτην διὰ νὰ ἐπιτυγχάνωμεν τὴν πλήρη καὶ κανονικὴν διατροφὴν ἡμῶν; Ἀσφαλῶς ὄχι. Τοῦτο ἀποτελεῖ βασικὸν σφάλμα. Δὲν πρέπει νὰ μελετῶνται τὰ προβλήματα τῆς διατροφῆς βάσει μόνον τῆς συστάσεως καὶ τῆς ποσότητος τῆς τροφῆς. Πᾶς τις πρέπει νὰ γνωρίζῃ πόσον λεπτὸς μηχανισμὸς λειτουργεῖ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν, ἐπιφορτισμένος μὲ τὴν μετατροπὴν τῆς προσλαμβανομένης τροφῆς εἰς κατάστασιν κατάλληλον διὰ τὴν πρόσληψιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐντερικῶν τοιχωμάτων. Ὁλόκληρον τὸ τόσον πολύπλοκον πεπτικὸν σύστημα ἡμῶν πρέπει νὰ λειτουργῇ

διὰ νὰ ἐπιτυγχάνεται ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός, πλεῖστοι δὲ παράγοντες ἐσωτερικοὶ καὶ ἐξωτερικοὶ ἐπηρεάζουν αἰσθητότατα τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ.

Ἐπίσης δὲν εἶναι ἁπλοῦν τὸ πρόβλημα τῆς ποσότητος τῆς τροφῆς διὰ τὴν ἐπίτευξιν κανονικῆς διατροφῆς καὶ εἶναι λίαν δύσκολον νὰ δοθῇ ἀπάντησις γενικῆς μορφῆς. Κατὰ πρῶτον δέον νὰ παρατηρηθῇ ὅτι αἱ συνθῆκαι εἰς τὰ αὐξανόμενα ἄτομα εἶναι τελείως διάφοροι παρὰ εἰς τὰ ηὐξημένα, ὅπου καὶ πάλιν παρατηροῦνται διαφοραὶ ἀναλόγως τῆς ἡλικίας. Εἰς τὸ προκεχωρημένον γῆρας παρατηροῦμεν γενικὴν μείωσιν τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς ὕλης.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ὑγιᾶ ἄτομα παρατηροῦνται περαιτέρω διαφοραὶ ἀναλόγως τῶν ἐξωτερικῶν συνθηκῶν (κλῖμα κ.λ.π.). Ἰδιαιτέρας συνθήκας προκαλεῖ τὸ εἶδος τῆς ἀπασχολήσεως τοῦ ἀτόμου. Εἶναι προφανὲς ὅτι ὁ ἐκτελῶν βαρυτάτην μυϊκὴν ἐργασίαν ἔχει μεγαλυτέρας ἀνάγκας, διατροφῆς ἀπὸ τὸν ἔχοντα καθιστικὴν οἱασδήποτε φύσεως πνευματικὴν ἀπασχόλησιν. Θὰ ἦτο ὅμως σφάλμα ἐὰν θὰ ἠθέλαμεν νὰ ἐκτιμήσωμεν τὰς εἰς τροφὴν ἀνάγκας ὡς συνήθως γίνεται, ἀναλόγως τοῦ εἴδους τῆς ἐργασίας, διότι πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τὴν συνολικὴν ἡμερησίαν ἀπασχόλησιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀτόμου. Διότι εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτελῇ μὲν τὸ ἄτομον ἀναπαυτικὴν πνευματικὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ τὰς ἐλευθέρας αὐτοῦ ὥρας νὰ διαθέτῃ εἰς ἔντονον σπὸρ ἢ κηπουρικὰς ἐργασίας κ.λ.π. Εὐκολώτερον εἶναι βεβαίως τὸ πρᾶγμα ὅταν πρόκειται περὶ ἀτόμων τὰ ὁποῖα ζοῦν ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας κοινὴν ζωήν, ὡς λ.χ. συμβαίνει εἰς τοὺς στρατιώτας μιᾶς μονάδος.

Ἡ γενικὴ πεῖρα παρέχει ὅτι ἡ ἀνταλλαγὴ τῆς ὕλης ὑπόκειται εἰς ἀτομικὰς διαφοράς, ὡς δύναται νὰ ἀποδειχθῇ διὰ μετρήσεως τῶν προϊόντων τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς ὕλης (μεταβολισμός). Παρατηροῦμεν ὅτι ὁμοίως διατρεφόμενα ἄτομα ἀντιδροῦν διαφόρως. Τὸ ἓν παραμένει ἰσχνόν, τὸ ἄλλο ρέπει πρὸς σχηματισμὸν ἀποθεμάτων λίπους. Γενικῶς παρατηροῦμεν ὅτι ηὐξημένα ἄτομα τριάντα περίπου ἐτῶν ἡλικίας, καίτοι ἐνίοτε ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς παρατηροῦνται ἀτομικαὶ διαφοραί, παρὰ τὴν σημαντικὴν μεταβολὴν εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς τροφῆς ὡς καὶ τὴν ποσότητα αὐτῆς, διατηροῦν ἀκόμη καὶ ἐπὶ δεκαετηρίδας μεταξὺ στενῶν ὁρίων κυμαινόμενον βάρος τοῦ σώματος. Τοῦτο σημαίνει ἐξόχως καλὴν λειτουργίαν τῶν ρυθμιστῶν τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς ὕλης.

Ὑπάρχει ἓν παλαιὸν ἀπόφθεγμα, τὸ ὁποῖον ἔχει πάντοτε ἀξίαν, αὐτὸ λέγει: Ἡ πεῖνα εἶναι ὁ καλλίτερος μάγειρος. Ἡ μεταφορική του σημασία εἶναι ὅτι ὁ σωματικῶς ἐργαζόμενος, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει βεβαίως ἀντίστοιχος τροφή, ρυθμίζει τὴν ποσότητα αὐτῆς ἐκ τοῦ αἰσθήματος τῆς πείνης. Τὸ αἴσθημα ρυθμίζει τὴν τροφὴν καὶ ἱκανοποιοῦνται αἱ ἀνάγκαι.

Οὕτω γενικῶς διὰ τοὺς σωματικῶς ἐργαζομένους ἡ διατροφὴ δὲν ἀποτελεῖ πρόβλημα. Τὸ πρόβλημα ἐμφανίζεται ὅταν ἡ ἐλευθέρα προμήθεια τροφίμων εἶναι περιωρισμένη ἢ ὅταν πρόκειται νὰ διατραφοῦν περισσότεροι ἄνθρωποι ἀπὸ κοινοῦ. Συχνὰ ἀκούομεν νὰ λέγεται ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἔζησε καλῶς χιλιετηρίδας ὅλας χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐργαστηριακῆς ἐρεύνης, ἤτοι τῆς ἐπιστήμης. Μᾶς ὑποδεικνύεται περαιτέρω ὅτι τὰ ἐλευθέρως ζῶντα ζῶα, ἀγόμενα ὑπὸ τοῦ ἐνστίκτου αὐτῶν, ἐκλέγουν τὴν δι' αὐτὰ εὐάρεστον τροφὴν καὶ προσλαμβάνουν ταύτην εἰς τὴν ἀναγκαίαν ποσότητα. Ξεχνοῦν ὅμως ὅτι ἡ ἁλματικὴ αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ συγκέντρωσις αὐτοῦ εἰς στενωτέρους χώρους, τὰς πόλεις, παρέχουν ἰδιαιτέρας συνθήκας διὰ τὴν προμήθειαν τῆς τροφῆς. Πολύτιμα τρόφιμα ὡς τὰ λαχανικά, αἱ ὀπῶραι κ.λ.π. δὲν εἶναι δυστυχῶς διατηρήσιμα ἐπὶ ἀπεριόριστον χρόνον.

Ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ τεχνικὴ ἀσχολοῦνται μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν μεθόδων διὰ νὰ διατηρήσουν ὑπὸ ἀναλλοίωτον μορφὴν εὐαλλοίωτα τρόφιμα, ἀλλὰ ταῦτα ὁπωσδήποτε ὑστεροῦν τῶν νωπῶν τοιούτων. Αἱ ἐπιτευχθεῖσαι πρόοδοι

(ψυγεῖα κ.λ.π.) εἶναι λίαν ἀξιοσημείωτοι. Ἀκόμη δὲ εἶναι δυνατὸν νὰ δοθοῦν εἰς τὸν πληθυσμὸν μόνον ὑπὸ τῆς φύσεως παρεχόμενα τρόφιμα.

Τὸ αὐξανόμενον παιδίον ἔχει συνεχῶς νέας ἀπαιτήσεις διὰ τὴν διατροφὴν αὐτοῦ. Πρέπει συνεχῶς οἱ ἱστοὶ νὰ δημιουργοῦνται. Προκύπτουν νέα κύτταρα εἰς μεγάλον ποσὸν καὶ τὰ ἤδη ὑπάρχοντα ἀνανεοῦνται. Τὸ ἰσοζύγιον τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς ὕλης εἶναι θετικόν. Ἐνῷ ὁ ηὐξημένος διὰ τῆς πείνης ἢ μακρότερον διαρκοῦντος ὑποσιτισμοῦ κ.λ.π. δὲν βλάπτεται, ἐφ' ὅσον βεβαίως ἡ κατάστασις αὐτὴ δὲν διαρκεῖ μακρότερον χρόνον, ἡ ἀνεπαρκὴς εἰσαγωγὴ τροφῆς διὰ τὸν αὐξανόμενον ὀργανισμὸν προκαλεῖ ταχέως βλάβας. Ἡ ἔλλειψις ἢ ἀνεπαρκὴς εἰσαγωγὴ ἀκόμη καὶ μιᾶς μόνον θρεπτικῆς ὕλης δύναται νὰ βλάψῃ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος. Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον τέλος παρουσιάζει σήμερον τὸ ζήτημα ἐὰν πρέπει νὰ ἐπιτρέπηται ἡ προσθήκη χημικῶν ὑλῶν, δηλαδὴ τὸ ζήτημα ἐὰν πρέπει νὰ ἐπιτρέπηται ἡ προσθήκη χημικῶν ὑλῶν εἰς τὰ διάφορα τρόφιμα πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν ἢ πρὸς συντήρησιν αὐτῶν.

Οὕτω σήμερον χρησιμοποιοῦνται εἰς τὴν πρᾶξιν διὰ τοὺς ἀνωτέρω σκοποὺς πλεῖσται ὅσαι χημικαὶ ὕλαι, ὡς λ.χ. χρώματα, μέσα συντηρήσεως, ἀρώματα, γλυκαντικαὶ ὕλαι, μέσα ἀντιοξειδωτικά, μέσα γαλακτοποιήσεως, μέσα πυκνώσεως, μέσα λευκάνσεως διὰ τὰ ἄλευρα κ.λ.π.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τελευταίων ἐτῶν ἐντατικὴ ἔρευνα ἤγαγεν εἰς μεγάλην ποιοτικὴν καὶ ἀριθμητικὴν αὔξησιν τῶν χημικῶν ὑλῶν, αἱ ὁποῖαι προστιθέμεναι εἰς τὰ διάφορα τρόφιμα δύνανται νὰ συντελέσουν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητός των ἢ τὴν παράτασιν τοῦ χρόνου τῆς διατηρήσεως αὐτῶν.

Ἡ συνεχῶς αὐξανομένη χρησιμοποίησις τοιούτων ὑλῶν παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς διεξοδικὰς μελέτας, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐνδεχομένην ἐπιβλαβῆ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ὑγείας τοῦ ἀνθρώπου τῶν τοιούτων ξένων πρὸς τὰ τρόφιμα ὑλῶν.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὅμως σκοπίμως προστιθεμένων χημικῶν ὑλῶν ὑφίσταται καὶ τὸ ζήτημα τῶν τυχαίων προσθηκῶν, αἵτινες φέρονται εἰς τὰ τρόφιμα διὰ τῆς καλλιεργείας τοῦ θερισμοῦ, ὡς καὶ τῆς ἐπεξεργασίας γενικῶς τῶν διαφόρων τροφίμων καὶ εὐφρατικῶν. Εἰς τὴν τάξιν αὐτὴν τῶν προσθηκῶν ἀνήκουν τὰ λιπάσματα, τὰ ἐντομοκτόνα, τὰ μυκητοκτόνα, τὰ ἀπορρυπαντικά, τὰ ἀντιβιοτικά, ὡς καὶ αἱ καλούμεναι μεταλλικαὶ μολύνσεις. Ὅλαι αἱ ὕλαι αὐταὶ πρέπει νὰ θεωροῦνται ὡς τυχαῖαι προσμείξεις.

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι εἶναι πράγματι ἀξιοσημείωτον τὸ γεγονός, ὅτι ἐνῷ προκαλοῦν τόσον μεγάλην συζήτησιν μικραὶ προσθῆκαι χημικῶν ὑλῶν, παρέρχονται ἀπαρατήρητοι καὶ ἀσχολίαστοι ὕλαι σχηματιζόμεναι, καὶ ἐνίοτε εἰς πολὺ μεγάλας ποσότητας, κατὰ τὴν κατεργασίαν τῶν τροφίμων.

Οὕτω λ.χ. τὰ φυτικὰ ἔλαια καὶ ἰδίως τὰ ἰχθυέλαια, πρὸ τῆς χρησιμοποιήσεως αὐτῶν διὰ τὴν παρασκευὴν μαργαρίνης καὶ μαγειρικῶν λιπῶν, ὑφίστανται σημαντικὰς χημικὰς μεταβολὰς διὰ τῆς ὑδρογονώσεως.

Ὁμοίως σημαντικαὶ μεταβολαὶ ἐπέρχονται κατὰ τὰς συνήθεις κατεργασίας τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων, ὡς λ.χ. τὴν παστερίωσιν καὶ δὴ τὴν εἰς ὑψηλὴν θερμοκρασίαν τοῦ γάλακτος, ὡς καὶ τοῦ ἀφροῦ γάλακτος, πρὸς παρασκευὴν καλλίτερον διατηρησίμου βουτύρου, ἢ τὴν παρασκευὴν τῆς κόνεως τοῦ γάλακτος κλπ. Διὰ τῶν ὡς ἄνω κατεργασιῶν, ἐπιτελουμένων γενικῶς πρὸς βελτίωσιν ἀπὸ εὐρυτέρας ἀπόψεως τῶν σχετικῶν προϊόντων, ἐπέρχονται σημαντικαὶ μεταβολαὶ τῆς χημικῆς συστάσεως τῶν διαφόρων τροφίμων, αἵτινες πρέπει ἐπίσης νὰ μελετῶνται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ὅπως καὶ αἱ προκαλούμεναι διὰ τῆς ἔξωθεν προσθήκης ξένων χημικῶν ὑλῶν.

Εἰς τὰς πλείστας χώρας, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, ἡ προσθήκη ξένων μὴ θρεπτικῶν ὑλῶν εἰς τὰ διάφορα τρόφιμα ὑπόκειται εἰς τὴν ἔγκρισιν τῶν ἁρμοδίων Ἀρχῶν, τῶν ἐπιφορτισμένων μὲ τὴν παρακολούθησιν τῶν φερομένων εἰς τὴν κατανάλωσιν τροφί-

μων. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐποχὴν συστηματικὴ καταβάλλεται προσπάθεια πρὸς διεθνῆ συνεργασίαν καὶ καταρτισμὸν διεθνοῦς σημασίας σχετικῶν ἀπαγορευτικῶν ἢ ἐγκριτικῶν ἀποφάσεων.

Μὲ τὴν ἔρευναν τῶν ζητημάτων αὐτῶν ἔχουν ἀσχοληθῇ πολλοὶ ἐπιστήμονες διαφόρων ἐθνῶν καὶ ἔχουν δημοσιευθῇ ἀξιόλογοι ἐργασίαι, καὶ ἐνδιαφέροντα τινα πορίσματα ἐκ τῶν ἐν λόγῳ ἐργασιῶν θὰ ἐκτεθοῦν κατωτέρω.

Πρὸ τῆς ἀναπτύξεως τῶν σχετικῶν ἀπόψεων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς προσθήκης τῶν διαφόρων ἄνευ θρεπτικῆς ἀξίας χημικῶν ὑλῶν εἰς τὰ διάφορα τρόφιμα, πρέπει νὰ ἐκτεθοῦν γενικαὶ τινες παρατηρήσεις.

Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι εἰς τὰ διάφορα Κράτη δὲν ἐξετάζουν ὅλας τὰς προσθήκας κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Οὕτω λ.χ. κατὰ τὸ παρελθόν, ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου, δὲν ὑφίστατο τόσην κριτικὴν ἡ χρησιμοποίησις χημικῶν ὑλῶν πρὸς χρῶσιν τῶν τροφίμων καὶ εὐφραντικῶν, ὅσην ἡ χρῆσις τῶν ἀντισηπτικῶν ὑλῶν ἢ τῶν ἀντιοξειδωτικῶν τοιούτων. Εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως ὑδατοδιαλυτά τινα χρώματα, ὅπως ἡ φουξίνη καὶ τὸ ἰῶδες τοῦ μεθυλίου, ἔχουν καὶ ἀντιμικροβιακὴν ἐνέργειαν, ἐπίσης δὲ ἀπεδείχθη καὶ ὅτι τὰ ὑδατοδιαλυτὰ χρώματα ἐρυθρὸν τοῦ Σουδὰν καὶ πορτοκαλόχρουν GD κέκτηνται ἀντιοξειδωτικὰς ἐνεργείας.

Ἂν καὶ ἡ προσθήκη μικρῶν ποσοτήτων ξένων χημικῶν ὑλῶν εἰς τὰ τρόφιμα θεωρεῖται γενικῶς ὡς δυναμένη νὰ προκαλέσῃ βλάβας τῆς ὑγείας, δὲν ἔχει ὅμως ἀναγνωρισθῇ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐρεύνης τῆς τοξικότητος ἑνώσεων περιεχομένων φυσικῶς εἰς τὴν συνήθη τροφὴν τοῦ ἀνθρώπου, οὐδ' ἔχει ἀκόμη ἐρευνηθῇ μήπως ἑνώσεις παραγόμεναι κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς μαγειρεύσεως, κλιβανισμοῦ ἢ φρύξεως ἐξ ὡρισμένων βιταμινῶν λ.χ., δι' ὧν συνήθως ἐμπλουτίζονται τεχνητῶς τρόφιμα τινα, εἶναι τυχὸν βλαπτικαὶ διὰ τὸν ὀργανισμὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐνῷ ἡ προσθήκη μικρῶν ποσοτήτων χημικῶν ὑλῶν εἰς τὰ τρόφιμα προκαλεῖ μεγάλας συζητήσεις καὶ πολλὰς ἀνησυχίας, ἐν τούτοις μεγάλαι μεταβολαὶ τῆς συστάσεως ἐπερχόμεναι κατὰ τὴν συνήθη κατεργασίαν τῶν τροφίμων παρέρχονται σχεδὸν ἀπαρατήρητοι. Τοῦτο ἰσχύει γενικῶς δι' ὅλας τὰς συνήθεις διὰ θερμάνσεως ἐπιτελουμένας ἐπεξεργασίας τῶν τροφίμων, ὡς λ.χ. τὴν ἀποστείρωσιν τῶν κορσερβῶν.

Ἂν καὶ δὲν φαίνεται ἀπολύτως δικαιολογημένη ἡ ὑπὸ ἀμερικανικῶν τινων κύκλων διατυπουμένη σοβαρὰ ἀνησυχία περὶ τῆς βλαπτικότητος γενικῶς τῶν ξένων προσθηκῶν καὶ ἴσως εἶναι ὑπερβολικὴ ἡ ὑπ' αὐτῶν ὑποστηριζομένη ἄποψις τῆς ἐπιδιώξεως πρὸς χρησιμοποίησιν τῶν τροφίμων ἐν φυσικῇ καταστάσει, ἐν τούτοις πρέπει εἰς πᾶσαν περίπτωσιν προσθήκης χημικῶν ὑλῶν ἄνευ θρεπτικῆς ἀξίας νὰ ἐξετάζηται ἐὰν πληροῦνται αἱ κατωτέρω προϋποθέσεις :

α) Ἡ προσθήκη αὐτῶν πρέπει νὰ εἶναι ἐπιβεβλημένη ἐκ τεχνολογικοῦ τινος λόγου. Δηλαδὴ ἐν νέον μέσον συντηρήσεως πρέπει νὰ προτείνεται μόνον ἐὰν τοῦτο εἶναι δραστικώτερον, ἤτοι ἔχει μεγαλυτέραν ἀντιμικροβιακὴν δρᾶσιν ἢ εἶναι εὐθυνώτερον ἢ ὀλιγώτερον τοξικὸν τῶν γενικῶς παραδεδεγμένων ὡς ἀβλαβῶν συντηρητικῶν θειώδους καὶ βενζοϊκοῦ ὀξέος. Ἐνταῦθα δέον νὰ τονισθῇ ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει πρέπει νὰ προτιμᾶται ἡ χρησιμοποίησις ἀντισηπτικῶν ὑλῶν, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὴ ἡ ἐφαρμογὴ μεθόδων ὑγιεινῆς καὶ ψύξεως.

β) Ἐκ τῶν ἀντισηπτικῶν πρέπει νὰ γίνωνται δεκτὰ μόνον ἐκεῖνα διὰ τὰ ὁποῖα ἔχει ἀσφαλῶς ἀποδειχθῇ ἡ ἔλλειψις τοξικότητος διὰ διατροφῆς θηλαστικῶν. Βεβαίως τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν τῆς μὴ τοξικότητος καὶ διὰ τὸν ἄνθρωπον. Βεβαιότης ὑφίσταται μόνον κατόπιν διεξαγωγῆς πειραμάτων ἐπὶ ἀνθρώπων, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι πολλάκις δύσκολον.

γ) Ἐπίσης πρέπει νὰ ἐρευνᾶται μήπως διὰ τῆς προσθήκης τῶν ξένων ὑλῶν μειοῦται ἡ θρεπτικὴ ἀξία τοῦ τροφίμου, καὶ

δ) Μήπως παραβλάπτονται ὁπωσδήποτε αἱ ὀργανοληπτικαὶ ἰδιότητες τοῦ τροφίμου.

Ἡ τεχνολογικὴ ἔρευνα διὰ τὴν χρησιμοποίησιν χημικοῦ τινος μέσου ἄνευ θρεπτικῆς ἀξίας πρέπει νὰ γίνηται κατὰ τρόπον τελείως ἀντικειμενικόν.

Ἡ γνωμάτευσις ὡς πρὸς τὴν ἀνάγκην τῆς προσθήκης χρωμάτων εἰς τὰ τρόφιμα εἶναι δυσχερεστέρα, διότι πολλοὶ εἰδικοὶ ἔχουν τὴν γνώμην ὅτι ἡ χρῶσις τῶν τροφίμων εἶναι εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις περιττή.

Ἐνταῦθα δέον νὰ τονισθῇ ὅτι ἐνίοτε εἶναι ἀναγκαία ἡ χρῶσις πρὸς ἐπίτευξιν τυποποιήσεως προϊόντος τινός, ὡς συμβαίνει λ.χ. τὸ νωπὸν βούτυρον, τοῦ ὁποίου τὸ χρῶμα ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς τροφῆς τοῦ γαλακτοφόρου ζῴου. Ἐὰν τὸ ζῷον τρέφεται ἐκ χλωρᾶς τροφῆς, τὸ βούτυρον παρουσιάζει ἐντονώτερον κίτρινον χρῶμα, ἐνῷ ἐπὶ ξηρᾶς τροφῆς εἶναι ὑπόλευκον. Εἰς τὴν κατανάλωσιν ὅμως πρέπει νὰ φέρεται πάντοτε τῆς αὐτῆς ἀποχρώσεως βούτυρον, διότι ἄλλως γεννῶνται ἀδίκως ὑπόνοιαι νοθείας τοῦ προϊόντος.

Ὁ ἔλεγχος ὡς πρὸς τὴν τοξικότητα χημικῆς τινὸς ὕλης, προκειμένου νὰ χρησιμοποιηθῇ αὕτη εἰς τὰ τρόφιμα, δὲν εἶναι δυνατὸς μετὰ τῆς αὐτῆς βεβαιότητος ὅπως προκειμένου περὶ τῆς τεχνολογικῆς σημασίας τῆς χρησιμοποιήσεως αὐτῆς.

Τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον ἀποτελεῖ ἡ διεξαγωγὴ καταλλήλων πειραμάτων μακροχρονίου διατροφῆς ὡρισμένων ζωϊκῶν εἰδῶν. Ἀκόμη ὅμως καὶ ὅταν εἶναι δυνατὴ ἡ διεξαγωγὴ πειραμάτων ἐπὶ ἀνθρώπων, ἐθελοντικῶς προσφερομένων, τὰ ἀποτελέσματα πρέπει νὰ ὑποβάλλωνται εἰς αὐστηρὰν κριτικὴν διὰ τοὺς κάτωθι κυρίως δύο λόγους.

Πρῶτον τὰ πειράματα ταῦτα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συνεχισθοῦν ἐπὶ τόσον μακρὸν χρόνον ὥστε νὰ καλύπτουν σημαντικὸν μέρος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Δεύτερον δὲ διότι, ἐνῷ εἰς τὰ πειράματα δὲν συμπεριλαμβάνονται συνήθως ἄτομα ἀσθενῆ ἢ ἡλικιωμένα, εἰς τὴν πρᾶξιν, ἐφ' ὅσον ἐπιτραπῇ ἡ χρησιμοποίησις τῆς ὕλης αὐτῆς, θὰ γίνῃ χρῆσις ταύτης ὑπὸ ἀνθρώπων ὅλων τῶν κατηγοριῶν, συμπεριλαμβανομένων φυσικὰ καὶ τῶν ἀνωτέρω.

Ἡ συνήθης μέθοδος διὰ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἀβλαβοῦς μιᾶς προστιθεμένης ἀβλαβοῦς χημικῆς ἑνώσεως, εἶναι ἡ δοκιμὴ διὰ πειραματοζώων, ὡς ἐλέχθη. Ἡ πορεία τῆς ἐρεύνης συνίσταται συνήθως εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς μέσης θανατηφόρου δόσεως, τὴν δοκιμὴν τῆς ὀξείας τοξικῆς διατροφῆς καὶ τέλος τῆς μακροχρονίου ἀκινδύνου διατροφῆς.

Εἰς τὰ τοιαῦτα πειράματα διατροφῆς μελετῶνται ἡ ταχύτης αὐξήσεως, ἡ ἀναπαραγωγή, ἡ μακροζωΐα, αἱ τυχὸν μακροσκοπικαὶ καὶ μικροσκοπικαὶ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις, ὡς καὶ αἱ τοιαῦται τοῦ αἵματος καὶ τῶν οὔρων, ὡς ἐπίσης μελετᾶται καὶ ὁ μεταβολισμὸς τῆς νέας ἑνώσεως.

Συνήθως ὡς ἀβλαβὴς θεωρεῖται χημική τις ὕλη ὅταν, διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ἑκατονταπλασίας δόσεως τῆς προβλεπομένης ὅτι θὰ εἰσέλθῃ ἡμερησίως εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἐπὶ μίαν τριετίαν, δὲν προκαλεῖ βλάβας εἰς οὐδένα τύπον πειραματοζώων.

Βάσει διὰ τὴν ἀπὸ τεχνολογικῆς ἀπόψεως ἀποδοχὴν τῆς προσθήκης ξένης τινος ὕλης ἀποτελοῦν τὰ κάτωθι :

α) Ἡ προσθήκη δὲν πρέπει νὰ γίνεται πρὸς ἀπόκρυψιν ἢ κάλυψιν ἢ ἐξουδετέρωσιν ἐλαττωμάτων προερχομένων ἐκ μὴ καταλλήλου συλλογῆς, κατεργασίας ἢ ἐναποθηκεύσεως. Οὕτω λ.χ. ἡ χρησιμοποίησις ἀντισηπτικῶν ἀντὶ τῆς ψύξεως καὶ τῆς ἐφαρμογῆς καταλλήλων ὑγιεινολογικῶν ὅρων κατὰ τὴν παραμονὴν καὶ τὴν ἐναποθήκευσιν δὲν εἶναι παραδεκτή.

β) Ἡ ἐπίδρασις τῆς προσθήκης πρέπει νὰ εἶναι ἀναγκαία καὶ ἐπιθυμητή. Οὕτω λ.χ. δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ παράτασις τῆς διατηρήσεως τῆς κόνεως τοῦ γάλακτος ἄνω τῶν 2 ἐτῶν, οὔτε ἡ διατήρησις τοῦ βουτύρου ἐν ψύξει μέχρι ἢ καὶ πέραν τῶν 3 ἐτῶν.

γ) Τέλος ἡ προσθήκη δὲν πρέπει νὰ ἐπαυξάνῃ αἰσθητῶς τὴν τιμὴν τοῦ ἐμπορεύματος.

Καὶ ἤδη ὀλίγα τινὰ δι' ὡρισμένας τάξεις ξένων πρὸς τὰ τρόφιμα ὑλῶν, τυχαίως ἢ σκοπίμως προστιθεμένων, ὡς λ.χ. ἡ παρουσία μεταλλικῶν ἑνώσεων, τὰ ἐντομοκτόνα, τὰ ἀντιβιοτικά, τὰ ἀντιοξειδωτικὰ καὶ τὰ ξένα χρώματα.

α) Μεταλλικαὶ μολύνσεις. Ἂς λάβωμεν ὡς βάσιν τὸ γάλα καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ προϊόντα, λόγῳ τῆς μεγάλης σημασίας τῶν προϊόντων τούτων διὰ τὴν διατροφὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Τὰ σκεύη τῆς γαλακτοκομίας, τὰ μηχανήματα τῶν ἐργοστασίων καὶ τὰ ὑλικὰ τῆς συσκευασίας, εἶναι δυνατὸν νὰ μολύνουν τὰ προϊόντα τῆς γαλακτοκομίας δι' ἰχνῶν μετάλλων. Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς σχετικῆς ἐρεύνης ἐπὶ τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων ἔχει συγκεντρωθῇ εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ χαλκοῦ καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ μαγγανίου, διότι τὰ μέταλλα ταῦτα ἀσκοῦν μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ταχύτητος τῆς ὀξειδωτικῆς ἀλλοιώσεως.

β) Ἐντομοκτόνα. Ἡ διαρκῶς ἐπαυξανομένη χρῆσις τῶν ἐντομοκτόνων ὅπως τὸ D.D.T., τὸ λινδάνιον (ἐξαχλωροϋδροβενζόλιον), τὸ παραθεῖον κ.λ.π. εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ζωοκομίαν, ἐμφανίζει ζωηρὸν τὸ πρόβλημα τῆς προσμείξεως τῶν διαφόρων τροφίμων διὰ τῶν ὑλῶν αὐτῶν.

Διὰ τὸ D.D.T. ἔχει ἀποδειχθῇ ὅτι τὰ 2-6% τῆς ποσότητος τῆς παραλαμβανομένης διὰ τῆς νομῆς ἀπεκκρίνονται διὰ τοῦ γάλακτος. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ὅταν ἡ ἀγελὰς παραλαμβάνει ἡμερησίως περὶ τὰ 100 mgr., τὸ γάλα μολύνεται διὰ D.D.T. εἰς ἀναλογίαν 1:1 ἑκατομμύριον καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸν Mann τὸ D.D.T. συγκεντροῦται εἰς τὸ βούτυρον, δέον νὰ ἀναμένωνται εἰς αὐτὸ μεγαλύτεραι ποσότητες, ἤτοι τῆς τάξεως 10:1 ἑκατομμύριον.

Εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι τὸ D.D.T. δὲν εἶναι τελείως ἀβλαβές. Προσφάτως ὁ Bohman ἀπέδειξεν ὅτι διὰ χορηγήσεως εἰς μόσχους ποσότητος 2,2 mgr. ἀνὰ χιλιόγραμμον βάρους ἐπὶ 1 μῆνα, ἐμφανίζονται ρητίδωσις τοῦ δέρματος, ἀπολέπισις, δακρύρροια, βλεννώδης ἔκκρισις τῆς ρινὸς καὶ τρομώδης κίνησις. Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα ἀποκτοῦν μεγαλυτέραν σοβαρότητα ὅταν συνδυασθοῦν μὲ τὰς ἐρεύνας τοῦ Lang, ὅστις ἀνεῦρε D.D.T. εἰς τὸ λίπος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.

Ἡ ἀπέκκρισις τοῦ λινδανίου εἰς τὸ γάλα ἐρευνηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ely διὰ χημικῆς ὁδοῦ ἀπεδείχθη ὡς σημαντική, εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι καὶ εἰς λίαν μικρὰς ποσότητας προκαλεῖ τοῦτο σαφῆ δυσάρεστον ὀσμὴν εἰς τὸ γάλα.

Πολὺ μεγαλύτερον κίνδυνον παρουσιάζει ἡ χρησιμοποίησις τοῦ παραθείου ὡς παρασιτοκτόνου εἰς τὰ ἐλαιόδενδρα.

γ) Ἀντιβιοτικά. Ἡ διαρκῶς ἐπαυξανομένη χρησιμοποίησις τῶν χημικοθεραπευτικῶν μέσων εἰς τὴν κτηνιατρικὴν καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν θεραπείαν τῆς μαστίτιδος, προὐκάλεσε τὴν ἐμφάνισιν περιπτώσεων τυχαίας μεταβολῆς τῶν προϊόντων τῆς γαλακτοκομίας, ἤτοι τὴν παρουσίαν σουλφοναμιδῶν καὶ ἀντιβιοτικῶν. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ σουλφοναμίδαι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀντικαθίστανται ὑπὸ διαφόρων ἀντιβιοτικῶν θὰ περιορισθῶμεν ἐνταῦθα μόνον εἰς αὐτά.

Εἰς τὸ γάλα, τὸ παρεχόμενον ὑπὸ ἀγελάδων εἰς τὰς ὁποίας ἔχουν χορηγηθῇ κανονικαὶ θεραπευτικαὶ δόσεις ἀντιβιοτικῶν, ἀνευρέθησαν ποσότητες δυνάμεναι νὰ παρακωλύσουν τὴν δρᾶσιν τῶν μικροοργανισμῶν, οἵτινες χρησιποποιοῦνται διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν διαφόρων προϊόντων τῆς γαλακτοκομίας, ὡς τοῦ τυροῦ, τῆς γιαούρτης κ.λ.π., δι' ὃ καὶ ἡ βιομηχανία τοῦ γάλακτος ἐπιδιώκει τὴν ἐξουδετέρωσιν τῶν αἰτίων αὐτῶν. Οὕτω πολλαχῶς ὑπεδείχθη ἡ ἀδρανοποίησις τῆς πενικιλλίνης διὰ παρασκευασμάτων τοῦ ἐνζύμου πενικιλλινάση, ἀλλὰ πάλιν προκύπτουν νέα προβλήματα ὡς διὰ τοὺς ὑποστηρίζοντας τὴν διατήρησιν τῶν προϊόντων τῆς γαλακτοκομίας ἐλευθέρων πάσης ξένης προσθήκης.

δ) Ἀντιοξειδωτικά. Διὰ σημαντικὸν ἀριθμὸν προϊόντων ἔχει προταθῇ ἡ

χρησιμοποίησις διαφόρων ἀντιοξειδωτικῶν ὑλῶν, τοιαῦται ὅμως δὲν ἔχουν χρησιμοποιηθῇ ἀκόμη εἰς εὐρύτερον κύκλον, διότι αἱ πλεῖσται χῶραι ἔχουν ἀπαγορεύσει νομοθετικῶς τὴν χρησιμοποίησιν τοιούτων ὑλῶν.

ε) Χρώματα. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὡρισμέναι τεχνηταὶ χρωστικαὶ ὕλαι προκαλοῦν ἐπὶ πειραματοζώων καρκινώματα, ὡς συμβαίνει λ.χ. μὲ τὴν παλαιότερον ὑπὸ πολλῶν Κρατῶν ἐπιτρεπομένην κιτρίνην χρωστικὴν (Buttergelb) διὰ τὴν μαργαρίνην καὶ τὰ μαγειρικὰ λίπη.

Κατὰ τὴν εἰς Wageningen τῆς Ὁλλανδίας γενομένην σύσκεψιν ἐμπειρογνωμόνων τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ὑπεδείχθη, ὅτι μόνον 7 τεχνητὰ χρώματα εἶναι ἀποδεδειγμένως ἀκίνδυνα, ἐνῷ παλαιότερον ἡ μὲν Ἑλβετικὴ νομοθεσία ἐπέτρεπε 29, ἡ δὲ τῶν Η.Π.Α. 18. Δι' ἄλλας 7 χρωστικὰς αἱ ἔρευναι δὲν κρίνονται ἐπαρκεῖς εἰσέτι, ὥστε νὰ δύναταί τις νὰ ἀποφανθῇ ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ προκαλέσουν καρκῖνον.

Ἐνταῦθα δέον νὰ τονισθῇ ὅτι καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας, καθ' ἃς χρωστική τις ὕλη δὲν προκαλεῖ καρκίνον, ἔστω καὶ ἐπὶ ἑκατοντάδων πειραματοζώων, δὲν εἶναι ἀπολύτως βέβαιον ὅτι δὲν θὰ προκαλῇ καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον, διότι ὑπάρχουν περιπτώσεις καθ' ἃς χημική τις ὕλη προκαλεῖ καρκῖνον ἐπὶ ἑνὸς εἴδους ζώου οὐχὶ ὅμως καὶ ἐπὶ ἄλλου. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὀρθὸν θὰ ἦτο νὰ μὴ περιορίζωνται τὰ πειράματα μόνον εἰς τοὺς ἐπίμυας, ὡς συμβαίνει συνήθως, ἀλλὰ τουλάχιστον νὰ γίνωνται σχετικαὶ ἔρευναι καὶ εἰς πιθήκους, ἐφ' ὅσον βεβαίως δὲν εἶναι ἐφικτὴ ἡ ἐκτέλεσις πειραμάτων εἰς ἀνθρώπους.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω περὶ τῶν ξένων ὑλῶν ἐκτεθέντων δύνανται νὰ ἐξαχθοῦν τὰ κάτωθι συμπεράσματα:

Τὰ διάφορα τρόφιμα δὲν πρέπει νὰ περιέχουν ξένας πρὸς τὴν φύσιν αὐτῶν ὕλας, καὶ ἰδίως δὲν πρέπει νὰ χρωματίζωνται τεχνητῶς, ἐκτὸς ἐὰν διὰ τῆς σχετικῆς νομοθεσίας ἐπιτρέπεται τοῦτο.

Ἡ παροχὴ ἀδείας διὰ τὴν προσθήκην ξένων ὑλῶν πρέπει νὰ γίνεται ὑπὸ τὰς ἀκολούθους προϋποθέσεις:

α) Αἱ ξέναι ὕλαι πρέπει νὰ εἶναι ἀποδεδειγμένως ἀβλαβεῖς διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου.

β) Διὰ τὴν χρησιμοποίησιν αὐτῶν πρέπει νὰ ὑπάρχουν πραγματικοὶ τεχνολογικοὶ λόγοι.

γ) Δὲν πρέπει νὰ προκαλοῦν παραπλάνησιν τοῦ καταναλωτοῦ ὡς πρὸς τὴν πραγματικὴν ποιότητα τοῦ τροφίμου.

δ) Δὲν πρέπει νὰ χρησιμεύουν πρὸς κάλυψιν τυχὸν ἐλαττωμάτων ἢ ἀλλοιώσεων τῶν τροφίμων καὶ

ε) Ἡ προστιθεμένη ποσότης τῶν ξένων αὐτῶν ὑλῶν πρέπει νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν μικροτέρα.

Ἐξ ὅσων ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθησαν, δύναται νὰ συναχθῇ ὡς συμπέρασμα ὅτι ἡ φροντὶς διὰ τὴν διατροφὴν τοῦ παιδιοῦ δὲν πρέπει νὰ περιορίζεται μόνον εἰς τὴν παροχὴν τῆς ἀπαραιτήτου ἐπαρκοῦς ποσότητος, ἀλλὰ πρέπει καὶ ἡ ποιοτικὴ ἐκλογὴ τῆς τροφῆς νὰ γίνεται μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς.

Ἐπωφελούμενος σήμερον τῆς ἐξαιρετικῆς συγκεντρώσεως ἐνταῦθα τῶν σημαντικωτέρων κρατικῶν λειτουργῶν τῶν ἁρμοδίων διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν ζητημάτων τῆς διατροφῆς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐφιστῶ τὴν προσοχήν των ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ δυνατὸν μεγαλυτέρου περιορισμοῦ τῶν ξένων πρὸς τὴν φύσιν ὑλῶν, τῶν διὰ διαφόρους λόγους προστιθεμένων εἰς τὰ τρόφιμα, ὡς καὶ τοῦ περιορισμοῦ τῶν διαφόρων βιομηχανικῶν ἐπεξεργασιῶν, αἵτινες ὁπωσδήποτε πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ὡς προκαλοῦσαι κάκωσιν τῶν τροφίμων.

Λοιπόν, πρέπει νὰ παρέχωμεν εἰς τὸ παιδὶ ἄφθονον τροφήν, πλουσίαν εἰς τὰς ἀπαραιτήτους θρεπτικὰς ὕλας καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν πτωχοτέραν εἰς ξένας πρὸς τὴν φύσιν ὕλας.

Σ. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΤΟ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 7ον ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

(26 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ - 2 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1957)

Ὑπὸ τοῦ τέως Ἐφέτου καὶ Πράκτορος εἰς τὰ Μικτὰ Διαιτητικὰ Δικαστήρια, Γεν. Γραμματέως τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας Ποινικοῦ Δικαίου καὶ μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Διεθνοῦς Ἑταιρείας Ποινικοῦ Δικαίου
κ. ΧΡΙΣΤΟΥ Π. ΓΙΩΤΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

12. Τρίτον Τμῆμα. Θέμα 3ον: Αἱ νομικαί, διοικητικαὶ καὶ κοινωνικαὶ συνέπειαι τῆς ποινικῆς καταδίκης.
13. Ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος συζήτησις.
14. Αἱ διατυπωθεῖσαι ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως συστάσεις καὶ ὑποδείξεις.
15. Τέταρτον Τμῆμα. Θέμα 4ον: Τὰ ἐπὶ ἀεροσκαφῶν τελούμενα ἐγκλήματα καὶ αἱ συνέπειαι αὐτῶν.
16. Ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος συζήτησις—Ὑπόμνημα τοῦ Διεθνοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀστυνομίας (INTERPOL).
17. Ἡ πρότασις τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κων/νου Γαρδίκα.

***

12. Τρίτον Τμῆμα. Πρόεδρος: Ὁ πρόεδρος κ. Rappaport (Πολωνία). Ἀντιπρόεδροι: Ὁ καθηγητὴς κ. Pompe (Ὁλλανδία) καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Bayer (Γιουγκοσλαυΐα).

Θέμα 3ον: Αἱ νομικαί, διοικητικαὶ καὶ κοινωνικαὶ συνέπειαι τῆς ποινικῆς καταδίκης.

Τὴν ποινικὴν καταδίκην ἐπακολουθοῦν συνήθως ἐπιβλαβεῖς διὰ τὸν καταδικασθέντα συνέπειαι, αἱ ὁποῖαι προστιθέμεναι εἰς τὴν κυρίαν ποινὴν τὴν προβλεπομένην ὑπὸ τοῦ νόμου, καθιστοῦν περισσότερον δυσχερῆ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τοῦ ἐγκληματίου εἰς τὴν Κοινωνίαν. Μερικαὶ ἀπὸ τὰς συνεπείας αὐτὰς προβλέπονται ὑπὸ τοῦ Νόμου. Ἄλλαι προκύπτουν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς κανονιστικῶν διατάξεων. Ἄλλαι, τέλος, ἔχουσι τὴν προέλευσίν των εἰς τὰς συνηθείας ἢ εἰς ἀντιδράσεις τῆς Κοινῆς Γνώμης. Διάφοροι διοικητικοὶ κανονισμοὶ ἢ κανονισμοὶ ἰδιωτικῶν ὀργανώσεων ἀποκλείουν πράγματι ἀπὸ πολλὰ ἐπαγγέλματα ἢ ἀσχολίας πρόσωπα ὑποστάντα ὡρισμένην τινὰ καταδίκην.

Ἑπομένως αἱ συνέπειαι μιᾶς ποινικῆς καταδίκης εἶναι ποικίλαι καὶ ὑπερακοντίζουσι πολλάκις τὴν πρόθεσιν τοῦ νομοθέτου.

Αὐταὶ περίπου εἶναι αἱ γενικαὶ σκέψεις, αἱ ὁποῖαι ἤγαγον εἰς τὸ νὰ τεθῇ ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου τὸ ὑπ' ὄψει θέμα, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως ἐξετασθῇ μήπως θὰ ἦτο δυνατὸν τινὲς τῶν συνεπειῶν τούτων νὰ ἀρθῶσιν ἢ τροποποιηθῶσιν, ἵνα μὴ δυσχεραίνηται ἡ ἀναπροσαρμογὴ τοῦ καταδικασθέντος εἰς τὴν Κοινωνίαν.

13. Ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος συζήτησις.

Γενικὴν εἰσήγησιν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ὑπέβαλεν ὁ καθηγητὴς κ. Strahl (Σουηδία), λαβὼν ὑπ' ὄψει καὶ τὰς ὑποβληθείσας ὑπὲρ τὰς εἴκοσι (20) εἰδικὰς ἐκθέσεις. Ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰδικὰς ἐγγράφους ἐκθέσεις ὑπέβαλαν οἱ κ.κ. Κων. Γαρδίκας, Μεν. Τσήτσουρας, Λαδᾶς, Βουγιούκας καὶ ἡ Κα Μαζαράκη—Νιχογιαννοπούλου, τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Γυόκα μὴ μνημονευθείσης, ὡς περιελθούσης ὀψίμως εἰς χεῖρας τοῦ γενικοῦ εἰσηγητοῦ.

Εἶναι γνωστὴ ἡ ποικιλία τῶν στερήσεων καὶ ἀνικανοτήτων, τὰς ὁποίας συνε-

πάγεται ἢ δύναται νὰ συνεπαγάγῃ μία ποινικὴ καταδίκη, λ.χ. στέρησις τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, ἀπώλεια δημοσίας ἢ δημοτικῆς θέσεως, βαθμοῦ ἐν τῷ στρατῷ, τῆς ἰδιότητος τοῦ δικηγόρου, καθὼς καὶ ἀνικανότης πρὸς ἀνάκτησιν τούτων ἐφ' ὡρισμένον χρόνον ἢ ἀορίστως, στέρησις ἀδείας ἀσκήσεως ὡρισμένων ἐπαγγελμάτων, οἷον ἰατροῦ, φαρμακοποιοῦ ἢ ὡρισμένων ἱκανοτήτων, ὡς ὁδηγοῦ αὐτοκινήτου, ἀεροπλάνου κ.τ.τ.

Αἱ ποικιλίαι αὗται τῶν στερήσεων καὶ ἀνικανοτήτων, αἱ ὁποῖαι πρὸς προστασίαν τῆς 'Ολότητος ἐπιβάλλονται εἰς πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τῆς ποινικῆς παραβάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπέπεσαν, ὑπάρχει ἡ πιθανότης νὰ ἐπαναλάβουν πράξεις βλαπτούσας τὸν πλησίον, καταλήγουν εἰς διπλῆς μορφῆς ἄτοπα. 'Αφ' ἑνὸς ἐπιδροῦν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐμμέσως, ἀπὸ οἰκονομικῆς ἰδίᾳ πλευρᾶς, ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τῶν ἀθῴων προσώπων τῶν ὑπὸ τῶν καταδικασθέντων προστατευομένων, ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, ἐν ᾧ ἐξ ἄλλου αἱ στερήσεις καὶ ἐκπτώσεις αὗται ἔρχονται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν σύγχρονον ἐπιστημονικὴν ἄποψιν περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ποινῆς, ὁ ὁποῖος σκοπὸς παραπλεύρως πρὸς τὸν ἐκφοβιστικὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα συνίσταται, συμφώνως ἄλλως τε καὶ πρὸς τὴν σύγχρονον ποινικὴν πολιτικὴν τῶν Κρατῶν, εἰς τὴν ἀναπροσαρμογὴν τοῦ καταδίκου εἰς τὴν Κοινωνίαν μετὰ τὴν ἔκτισιν τῆς ποινῆς του. Πῶς εἶναι δυνατὸν οὗτος νὰ ἀναπροσαρμοσθῇ κοινωνικῶς ὁσηνδήποτε καλὴν θέλησιν ἂν καταβάλῃ, ὅταν εἰς πᾶν αὐτοῦ βῆμα ἐν τῇ Κοινωνίᾳ συναντᾷ τὸ φάσμα τῆς προηγηθείσης καταδίκης του καὶ τὴν δυσπιστίαν τῆς Κοινωνίας πρὸς αὐτόν, μὴ δυνάμενος ὡς ἐκ τούτου νὰ ἀσκήσῃ καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ στοιχειῶδες βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποδώσῃ τὸν ἄρτον εἰς αὐτὸν καὶ τὴν οἰκογένειάν του;

'Απὸ ὅλως ἀντιθέτου ὅμως πλευρᾶς, δὲν εἶναι προσῆκον νὰ τηρῆται ἡ Κοινωνία ἔκθετος, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ προστατεύηται ἔναντι ἀτόμων, τὰ ὁποῖα λόγῳ τῆς καταδίκης των ἀπέδειξαν ἐπικινδυνότητα συμπεριφορᾶς πρὸς τὸν πλησίον, ὡς λ.χ. ἐπανειλημμένη βαρεῖα ἀμέλεια περὶ τὸ ὁδηγεῖν τροχοφόρα, αὐτοκίνητον, ἀεροπλάνον κ.τ.τ., ἵνα ἀναφέρωμεν προχείρως τὰς σχετικῶς ἐλαφροτέρας περιπτώσεις ἐπικινδυνότητος, τὰς ἁπλῶς ἐξ ἀμελείας προερχομένας.

'Εν τῷ Τμήματι συνεζητήθη εὐρέως τὸ δίλημμα τοῦτο. Πολλοὶ ἐκ τῶν ἀλλοδαπῶν μετέσχον τῶν συζητήσεων, ὡς οἱ κ.κ. Clerc ('Ελβετία), Siméon (Γαλλία), Mayer (Γερμανία Δυτ.), Hausner (Αὐστρία), Granier (Γαλλία), Beckaert (Βέλγιον), Plawski (Πολωνία), Nenov (Βουλγαρία) κ. ἄ. 'Απὸ 'Ελληνικῆς πλευρᾶς, ὁ καθηγητὴς κ. Γαρδίκας ὑπεστήριξε, σὺν ἄλλοις, τὴν κατάργησιν ὅλων τῶν συνεπειῶν τῆς ποινικῆς καταδίκης ὅσαι δὲν εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν κοινωνικὴν ἀσφάλειαν, ἐμποδίζουσι δὲ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τοῦ καταδίκου εἰς τὴν Κοινωνίαν, ὡς λ.χ. τὴν αὐτοδικαίαν ἔκπτωσιν ἀπὸ ὡρισμένων ἐπαγγελμάτων, προτείνας ὅπως αὕτη λάβῃ μορφὴν μέτρου ἀσφαλείας [1], ἀπαγγελλομένου ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ μετ' ἐκτίμησιν εἰδικῶς ἑκάστης συγκεκριμένης περιπτώσεως. Ἕτεροι Ἕλληνες λαβόντες τὸν λόγον εἰς τὸ Τμῆμα τοῦτο εἶναι οἱ κ. κ. Γυόκας, Λαδᾶς, Βουγιούκας, Κορδογιαννόπουλος καὶ ἐκ τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν ὁ πρωτοδίκης κ. Π. Θεοδωρόπουλος, πραγματευθέντες εἰδικὰς ἕκαστος περιπτώσεις ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ ὅλον θέμα.

14. Αἱ διατυπωθεῖσαι ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως συστάσεις καὶ ὑποδείξεις.

'Επειδὴ δὲ τὸ θέμα τοῦτο ἐνέχει ὅσην σπουδαιότητα τόσην καὶ εὐρύτητα,

1. Τὰ ὑπὸ τῶν ἄρθρων 69 ἐπόμ. Ποινικοῦ Κώδικος θεσπισθέντα «μέτρα ἀσφαλείας» παραμένουν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεφάρμοστα, ἐλλείψει καταλλήλων ἱδρυμάτων καὶ τοῦ ἀπαραιτήτως ἀπαιτουμένου ποικίλου εἰδικῶς μορφωμένου προσωπικοῦ.

περιλαμβάνον καὶ αὐτὰς τὰς ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ ποινικοῦ μητρώου συνεπείας, τὸ Τμῆμα καὶ ἀκολούθως ἡ Γενικὴ Συνέλευσις διετύπωσεν γενικῆς μορφῆς ὑποδείξεις, δυναμένας ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ νὰ ἐφαρμοσθοῦν παρ' οἱασδήποτε νομοθεσίας. Ἐκ τῶν ὑποδείξεων τούτων μνημονεύομεν περιληπτικῶς ἐνταῦθα τὰς κυριωτέρας.

Ἐν πρώτοις, τὸ συνέδριον συνέστησεν ὅπως ἅπασαι αἱ νομικαὶ συνέπειαι μιᾶς καταδίκης, αἱ ὑπαγορευόμεναι ἐπὶ σκοπῷ ἀτιμωτικῷ, καταργηθοῦν, ἰδίᾳ ἡ «νόμιμος ἀπαγόρευσις», ἐφ' ὅσον δὲν δύνανται νὰ δικαιολογηθοῦν ἐκ προστασίας τῶν συμφερόντων τοῦ καταδικασθέντος ἢ τοῦ συμφέροντος τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα προστατεύει οὗτος. Νὰ διατηρηθοῦν δὲ μόνον αἱ πρὸς πρόληψιν τῆς ὑποτροπῆς ἐπιβαλλόμεναι ἀνικανότητες. Αἱ τελευταῖαι αὗται δέον νὰ ἀπαγγέλλωνται λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς προσωπικότητος τοῦ ἐγκληματήσαντος. Ὄχι μόνον ὁ κατάδικος πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα δυνάμει ταχείας καὶ προσιτῆς διαδικασίας νὰ ζητήσῃ τὴν ἀποκατάστασίν του, ἀλλὰ καὶ ὁ Νόμος πρέπει νὰ προβλέπῃ αὐτοδικαίαν ἀποκατάστασιν τοῦ καταδίκου, ἂν οὗτος δὲν ὑπέπεσεν εἰς νέον ἔγκλημα ἐντὸς ὡρισμένου χρονικοῦ διαστήματος. Αἱ δευτερεύουσαι συνέπειαι τῆς ποινικῆς καταδίκης, αἱ ἀνεξάρτητοι τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς, καθὼς καὶ αἱ τροποποιήσεις αὐτῶν, πρέπει νὰ ρυθμίζωνται ὑπὸ εἰδικοῦ Κώδικος Ἐκτελέσεως ποινῶν. Ἡ ποινικὴ καταδίκη δὲν πρέπει αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ν' ἀποτελῇ αἰτίαν λύσεως ἀστικῆς συμβάσεως, ἰδίᾳ τῆς συμβάσεως ἐργασίας. Τέλος, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν εἰδικὴν περίπτωσιν τῶν ἐν τῷ Τύπῳ δημοσιευομένων εἰδήσεων περὶ τελεσθέντων ἐγκλημάτων καὶ τῆς δημοσιεύσεως τῶν πρακτικῶν τῶν δικῶν, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ θίξουν τὴν ὑπόληψιν ἀτόμων ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ περιεχομένου των, τὸ συνέδριον διετύπωσε τὴν ἑξῆς ἀπόφασιν : «Σεβόμενον τὴν ἀρχὴν τῆς δημοσιότητος τῶν δικαστικῶν συνεδριάσεων, κρίνει οὐχ' ἧττον ἀνα-» γκαῖον νὰ ὑποδείξῃ τὴν ἐναρμόνισιν τῆς τοιαύτης ἀρχῆς πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς » συγχρόνου ποινικῆς καὶ σωφρονιστικῆς πολιτικῆς. Διστάζον πρὸ τῆς σοβαρό-» τητος καὶ τῆς δυσχερείας τοῦ προβλήματος τούτου, συνιστᾷ ὅπως εἰς προσεχὲς » συνέδριον ἀνατεθῇ ἡ μελέτη τοῦ τοιούτου προβλήματος. Ἀπὸ τοῦδε ὅμως προ-» τείνει, ὅπως εἰς μερίδα τινὰ τοῦ Τύπου γίνῃ ὑπόμνησις τοῦ σε-» βασμοῦ, ὃν ὀφείλει πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα».

Καταλείποντες ἤδη τὸ τρίτον θέμα, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τοῦ συνεδρίου θέμα.

15. Τέταρτον Τμῆμα. Πρόεδρος : Ὁ καθηγητὴς κ. Καρανίκας (Ἑλλάς). Ἀντιπρόεδροι : Ὁ πρόεδρος Ἐφετῶν κ. Cannat (Μονακὸ) καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Mahmoud Mostafa (Αἴγυπτος).

Θέμα 4ον : Τὰ ἐπὶ ἀεροσκαφῶν τελούμενα ἐγκλήματα καὶ αἱ συνέπειαι αὐτῶν.

Οὐδεμία διάταξις διεθνὴς ποινικοῦ δικαίου ὁρίζει τὰς παραβάσεις οὔτε τὰς κυρώσεις, οὐδὲ προσδιορίζει τὰς ἁρμοδιότητας ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ἐγκληματικὰς πράξεις τὰς διαπραττομένας ἐπὶ ἀεροσκαφῶν. Ἐπεζητήθη ἑπομένως διὰ τῆς θέσεως τοῦ παρόντος ζητήματος εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τοῦ συνεδρίου, νὰ ἐρευνηθοῦν αἱ ἐθνικαὶ νομοθεσίαι (1) τῶν Κρατῶν καὶ ἡ θεωρία τοῦ ἀεροπορικοῦ ποινικοῦ δικαίου, ἵνα προσδιορισθῶσιν ἀφ' ἑνὸς αἱ ποινικαὶ παραβάσεις αἱ γεννώμεναι ἐκ τῆς ἐναερίου κινήσεως καὶ ἐξ ἄλλου αἱ παραβάσεις, τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις ἀεροσκάφους ἐπιτρέπει τὴν ἐκτέλεσιν ἢ τῶν ὁποίων κάμνει τὰς συνεπείας μᾶλλον ἐπικινδύνους. Ἐπεζητήθη ἐπίσης νὰ καθορισθῇ ὁ τρόπος τῆς διαπιστώσεως τῶν τοιούτων παρα-

1. Ἀπὸ ἀπόψεως Ἑλληνικῆς ἐσωτερικῆς νομοθεσίας μνημονευτέα ἐν προκειμένῳ τὰ ἄρθρα 5 ἕως 11 καὶ 16 Π.Κ., ὡς καὶ 124 Κ.Π.Δ. Ἐπίσης ἄρθρον 5 νόμου 5017 (1931) ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 470 Π. Κ. Τὸ δυνάμει τοῦ A. N. 820/1948 συνταχθὲν Σχέδιον Ἀεροπορικοῦ Κώδικος, ὀλίγας μόνον διατάξεις περιέχει ἀναφερομένας εἰς τὸ ποινικὸν ἀεροπορικὸν δίκαιον, ὡς τὰς τῶν ἄρθρων 199. 200, 201.

βάσεων, δεδομένου ὅτι ἐμφανίζει πλεῖστα ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὴν δικαστικὴν ἀστυνομίαν. Τέλος ἐπεζητήθη ἡ ἐπίλυσις τῶν ζητημάτων ἁρμοδιότητος, τῶν γεννωμένων ἐκ τῆς διώξεως τῶν ἐπὶ ἀεροσκαφῶν τελουμένων ἐγκλημάτων, τὰ ὁποῖα ἐμφανίζουν προβλήματα ἀφ' ἑνὸς ἐσωτερικῆς ἁρμοδιότητος καὶ ἐξ ἄλλου συγκρούσεως ἁρμοδιοτήτων διεθνοῦς μορφῆς. Δεδομένου ἐπὶ πλέον, ὅτι πολλὰ τῶν ζητημάτων τούτων δὲν ρυθμίζονται ὁμοιομόρφως ἀπὸ τὰς ἐσωτερικὰς νομοθεσίας τῶν διαφόρων Κρατῶν, θὰ ἦτο σκόπιμον καὶ συντελεστικὸν διὰ τὴν ταχεῖαν καὶ ἀποτελεσματικὴν δίωξιν τῶν ἐπὶ ἀεροσκαφῶν ἢ δι' ἀεροσκαφῶν τελουμένων ἐγκλημάτων νὰ ἐπιζητηθῇ ἡ ἐξεύρεσις διεθνῶς ὁμοιομόρφου λύσεως τῶν τοιούτων ζητημάτων.(1)

16. Ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος συζήτησις — Ὑπόμνημα τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀστυνομίας (INTERPOL).

Γενικὸς εἰσηγητὴς τοῦ θέματος τούτου ὑπῆρξεν ὁ καθηγητὴς κ. Meyer (Γερμανία Δυτ.), ὁ ὁποῖος ὑπέβαλε μακρὰν καὶ ἐμπεριστατωμένην γενικὴν εἰσήγησιν. Εἰδικαὶ ἐκθέσεις ὑπεβλήθησαν ὑπὲρ τὰς δέκα πέντε (15), ἐξ ὧν δύο Ἑλληνικαί, τῶν κ.κ. Καρανίκα καὶ Φωκ. Παπαθανασίου. Εἰς τὴν συζήτησιν μετέσχον παραλλήλως πρὸς τοὺς ἀλλοδαποὺς συνέδρους ἐκ τῶν Ἑλλήνων οἱ κ.κ. Μαλτατζῆς, Βαϊκούσης καὶ Παπαθανασίου, ὁ δὲ κ. Γαρδίκας ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀστυνομίας (Organisation Internationale de Police Criminelle—INTERPOL).

Ὁ διεθνὴς οὗτος Ὀργανισμὸς ἀπέστειλεν εἰς τὸ ἡμέτερον συνέδριον ἔντυπον ὑπόμνημα ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος εἰς πλείονα ἀντίτυπα, διανεμηθέντα εἰς τοὺς συνέδρους. Τοῦτο ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Ὑπόμνημα, ὑποβληθὲν ὑπὸ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀστυνομίας (INTER-» POL). Πρὸς τὸ 7ον Διεθνὲς Συνέδριον Ποινικοῦ Δικαίου. Ἀθῆναι, 26/9-2/10/57. » Περὶ τῆς βεβαιώσεως τῶν ποινικῶν παραβάσεων, » τῶν τελουμένων ἐπὶ ἀεροσκαφῶν. Τὸ πρόβλημα τῆς βεβαιώσεως τῶν » ποινικῶν παραβάσεων τῶν τελουμένων ἐπὶ ἀεροσκαφῶν, συνεζητήθη ὑπὸ τοῦ » Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀστυνομίας (INTERPOL) κατὰ τὴν 23ην σύνοδον τῆς » Γενικῆς αὐτοῦ συνελεύσεως ἐν Ρώμῃ, ἀπὸ 9 ἕως 14 Ἰουνίου 1954. Ἡ συζήτησις » εἶχεν ὡς βάσιν μίαν ἔκθεσιν τῆς Γενικῆς Γραμματείας: («Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία » τῶν κυβερνητῶν τῶν ἀεροσκαφῶν». Ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ συμπληρώσῃ τὸ σχέδιον » συμβάσεως περὶ τῆς δικαστικῆς δικαιοδοσίας τοῦ κυβερνήτου ἀεροσκάφους, τὸ » συνταχθὲν εἰς Παρισίους κατὰ Φεβρουάριον 1947 ὑπὸ τῆς εἰδικῆς νομικῆς Ἐπι-» τροπῆς τοῦ Ὀργανισμοῦ τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς ἀεροπορίας(2). Ἐπρόκειτο νὰ προσ-» διορισθῇ ἐὰν ἀπὸ δικαστικῆς ἀπόψεως ἡ ἐξουσία τοῦ κυβερνήτου ἀεροσκάφους » πρέπῃ νὰ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν ἐξουσίαν τοῦ κυβερνήτου πλοίου.

« Ἤδη ἡ παναμερικανικὴ ἀεροπορικὴ σύμβασις, ἡ συναφθεῖσα εἰς Ἀβάναν » τὴν 20 Φεβρουαρίου 1928, εἶχε διἰδει εἰς τὸ 25ον ἄρθρον αὐτῆς, τὴν ἀνάγκην ὅπως » παραχωρηθοῦν εἰς τὸν κυβερνήτην ἀεροσκάφους αἱ νομικαὶ δικαιοδοσίαι (διοικητι-» καὶ καὶ δικαστικαὶ) τοῦ κυβερνήτου ἐμπορικοῦ πλοίου: «Ὁ κυβερνήτης ἀεροσκά-» φους θὰ πρέπῃ νὰ ἔχῃ δικαιώματα καὶ καθήκοντα ἀνάλογα πρὸς τὰ τοῦ κυβερνήτου » ἐμπορικοῦ πλοίου, συμφώνως πρὸς τοὺς ἀντιστοίχους νόμους ἑκάστου κράτους». » Λίαν ὀρθῶς ἡ σύμβασις αὕτη καθορίζει τὴν ἐνδεχομένως παραχωρηθησομένην

1. Ἕτερον ἀεροπορικὸν διεθνὲς συνέδριον ἐλάμβανε χώραν ὀλίγας ἡμέρας πρότερον, ἤτοι περὶ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου 1957 εἰς Τόκιο τῆς Ἰαπωνίας. Τὸ συνέδριον ὅμως αὐτό, συγκληθὲν ὑπὸ τῆς ἐν Μοντρεάλ τοῦ Καναδᾶ ἑδρευούσης Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς πολιτικῆς ἀεροπορίας O.A.C.I. ἠσχολήθη κυρίως μὲ θέματα ἀναγόμενα εἰς τὸ ἀστικὸν δίκαιον, οἷον γεννήσεις, θάνατοι, διαθῆκαι ἐντὸς ἀεροσκάφους κ.τ.τ.

2. Ὁ Ὀργανισμὸς τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς ἀεροπορίας (Organisation de l'aviation civile internationale = OACI) συνέστη δυνάμει τῆς διεθνοῦς ἀεροπορικῆς συμβάσεως τοῦ Σικάγου τοῦ ἔτους 1944.

» δικαστικὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν κυβερνήτην ἐμπορικοῦ ἀεροσκάφους, τοὐτέστιν ἀερο-
» σκάφους μεταφέροντος ἐπιβάτας ἢ (καὶ) ἐμπορεύματα.

«Ὑπομνήσωμεν ἐπιτροχάδην, ὅτι εἰς ὅλας τὰς νομοθεσίας, συμβάσεις, κανονι-
» σμοὺς κλπ. τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας, τῆς πλεούσης ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσ-
» σης ἢ ὑπ' αὐτήν, ὁ κυβερνήτης εἶναι δικαστικὸς λειτουργός: ἰδίᾳ εἶναι ἀνακριτὴς
» ἢ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δι' ὅλας τὰς ἐγκληματικὰς πράξεις τὰς τελουμένας ἐν τῷ
» πλοίῳ. Ἡ ἐξουσία αὕτη τῷ εἶναι ἄνευ περιορισμοῦ ἀνεγνωρισμένη, ἀκόμη καὶ διὰ
» τὸν διάπλουν μικροτάτης διαρκείας καὶ εἰς περίπτωσιν ναυαγίου ἢ προσορμίσεως
» εἰς ἔρημον τόπον.

«Αἱ ὑλικαὶ προϋποθέσεις αἱ ἐπιβάλλουσαι τὴν παραχώρησιν δικαστικῆς δι-
» καιοδοσίας εἰς τὸν κυβερνήτην ἐμπορικοῦ πλοίου (καὶ πολεμικοῦ), ὑφίστανται καὶ
» προκειμένου περὶ τοῦ κυβερνήτου ἀεροσκάφους, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ἐξομοιωθῇ
» μὲ κυβερνήτην πλοίου ταχυτάτου καὶ μικρᾶς χωρητικότητος, τοσούτῳ μᾶλλον
» καθόσον εἰς τὰ ἐμπορικὰ ἀεροσκάφη εἶναι εὐχερὴς ἡ ἄσκησις δικαστικῶν καὶ δι-
» οικητικῶν δικαιοδοσιῶν, ἀφοῦ ἐπ' αὐτῶν ὁ κυβερνήτης δὲν εἶναι πλέον τὸ αὐτὸ
» πρόσωπον μὲ τὸν «μοναδικὸν» πιλότον. Ἡ βεβαίωσις ἀξιοποίνων πράξεων ἐντὸς
» τοῦ ἀεροσκάφους ἀπαιτεῖ ὀλίγον χρόνον καὶ δὲν γεννᾷ σχεδὸν συγκρούσεις ἁρμο-
» διοτήτων, οἷαι αἱ γεννώμεναι καὶ ἀνεπίλυτοι εἰσέτι ἐν τῇ θαλασσίᾳ ναυτιλίᾳ. Τὸ
» πρόβλημα τῆς μεταβιβάσεως τῆς ἐνδεχομένης δικαστικῆς δικαιοδοσίας τοῦ κυβερ-
» νήτου ἀεροσκάφους εἰς ὡρισμένον τι μέλος τοῦ πληρώματος, δὲν ἐμπίπτει εἰς τὸ
» παρὸν ὑπόμνημα. Ἡ δικαστικὴ δικαιοδοσία τοῦ κυβερνήτου ἀεροσκάφους περιο-
» ριζομένη εἰς τὴν ἐν τῷ ἀεροσκάφει βεβαίωσιν ἀξιοποίνων πράξεων (καὶ τὴν συν-
» τήρησιν τῶν ἰχνῶν), ἐντοπίζεται εἰς τὰς παραβάσεις τῶν ὁποίων τόπος τελέσεως
» εἶναι τὸ ἀεροσκάφος. Τὸ πρόβλημα χορηγήσεως εὐρυτέρας δικαιοδοσίας εἰς τὸν
» κυβερνήτην ἀεροσκάφους, ἰδίᾳ ἐκτὸς τοῦ ἀεροσκάφους εἰς περίπτωσιν προσγειώσεως
» ἢ προσθαλασσώσεως εἰς ἔρημον τόπον, δύναται νὰ ἐπιλυθῇ κατ' ἀναλογίαν τῆς
» νομολογίας τῆς κρατούσης ἐπὶ θαλασσίας ναυτιλίας, ἀφοῦ ἅπαξ ἀναγνωρισθῇ εἰς
» τὸν κυβερνήτην ἀεροσκάφους ἡ ἰδιότης τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς δικαστικῆς ἀστυνο-
» μίας.

«Ποῖαι ποινικαὶ παραβάσεις δύνανται νὰ ἔχουν τὸ ἀεροπλάνον ὡς τόπον τε-
» λέσεως; Πᾶσαι αἱ παραβάσεις αἱ μὴ συνδεόμεναι μὲ προϋποθέσεις, αἱ ὁποῖαι τὰς
» ἐντοπίζουν ἀλλαχοῦ. Ὡς πρὸς τὰς βεβαιώσεις ἀξιοποίνων πράξεων διαπραχθεισῶν
» ἐπὶ ἀεροσκαφῶν, προσγειωμένων ἤδη καὶ εὑρισκομένων ἐπὶ ἀεροδρομίου, αὗται
» δύνανται νὰ ρυθμισθοῦν κατ' ἀναλογίαν μὲ τὰ συμβαίνοντα προκειμένου περὶ βε-
» βαιώσεως παραβάσεων τελεσθεισῶν ἐπὶ πλοίου εὑρισκομένου ἐν λιμένι. Αἱ παρα-
» βάσεις αἱ τελούμεναι ἐπὶ ἀεροσκάφους ἐν πτήσει ἢ ἐν καταστάσει ἀναχωρήσεως,
» εἶναι αἱ μόναι αἱ ὁποῖαι χρήζουν ἀμέσου βεβαιώσεως καὶ λήψεως συντηρητικῶν
» μέτρων ἐπὶ ἀνθρώπων, ἀντικειμένων, ἰχνῶν κλπ. ὑπὸ τοῦ κυβερνήτου. Σημειωτέον,
» ὅτι πρέπει ἰδίᾳ νὰ ἔχῃ τις ὑπ' ὄψει, ὅτι τὰ ἀεροσκάφη ἐν ἀναστολῇ ἀναχωρήσεώς
» των, δὲν δύνανται ἕνεκα οἰκονομικῶν λόγων νὰ ἐπιβραδύνουν τὴν πτῆσίν των,
» πρὸς ἐνέργειαν ἀνακριτικῶν πράξεων βεβαιώσεως ἐγκλημάτων τελεσθέντων ἐπὶ
» τοῦ ἀεροσκάφους ἀκριβῶς πρὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀναχωρήσεώς των.

«Ἡ παραχώρησις εἰς τὸν κυβερνήτην ἀεροσκάφους δικαιοδοσίας ἀξιωματικοῦ
» τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, ἐπιλύει ἀρά γε τὰ διάφορα πρακτικὰ καὶ θεωρητικὰ
» προβλήματα δικαστικῆς ἀστυνομίας, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ τεθοῦν; Δὲν δίδει μὲν ὡς
» τόσον τὰς λύσεις, ἀλλὰ τὰ καθιστᾷ κατάλληλα πρὸς ἐπίλυσιν. Ἠμπορεῖ κανεὶς
» πάντοτε νὰ φαντασθῇ μίαν κατάστασιν περίπλοκον, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ
» ἐπιλύσῃ ἡ παραχώρησις δικαιοδοσίας κυβερνήτου πλοίου εἰς τὸν κυβερνήτην ἀερο-
» πλάνου. Τοιοῦτό τι δύναται νὰ συμβῇ ἐπίσης εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν.
» Ἀλλ' ὅμως ἡ ἐπιζητουμένη λύσις τοῦ ζητήματος πρέπει νὰ εἶναι ἡ καλλιτέρα δυνα-

» τή, χωρὶς νὰ ἀξιῶμεν νὰ εἶναι ἡ ἀρίστη· ἀποτελεῖ αὕτη μίαν βελτίωσιν τῆς ὑφιστα-
» μένης καταστάσεως, καὶ ὄχι πανάκειαν. Λοιπόν, δὲν ὑπάρχει εἷς διεθνὴς διακανονι-
» σμὸς τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας τῶν κυβερνητῶν ἀεροσκαφῶν· ὑπάρχουν μόνον τμη-
» ματικὰ ἐθνικὰ κείμενα καὶ ἴχνη διεθνῶν συνηθειῶν. Ἀπὸ ἀστυνομικῆς ἀπόψεως, ἡ
» βεβαίωσις τῶν ἀξιοποίνων πράξεων τῶν τελουμένων ἐπὶ ἀεροσκαφῶν θὰ διηυκολύ-
» νετο πολὺ διὰ τῆς χορηγήσεως δικαστικῆς δικαιοδοσίας εἰς τοὺς κυβερνήτας ἀερο-
» σκαφῶν.

«Κατόπιν γενομένων συζητήσεων εἰς τὴν ὑποεπιτροπὴν τῆς ἀστυνομίας τοῦ
» ἀέρος, ἡ Γενικὴ συνέλευσις τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀστυνομίας ἐψήφισεν ὁμο-
» φώνως τὴν 14 Ὀκτωβρίου 1954 τὴν ἑξῆς ἀπόφασιν: «Ἔχουσα ὑπ' ὄψει τὴν χρησι-
» μότητα τοῦ προσδιορισμοῦ διὰ ρητῶν κειμένων τῆς ἐν τῇ πραγματικότητι ὑφιστα-
» μένης δικαστικῆς δικαιοδοσίας τῶν κυβερνητῶν ἀεροσκαφῶν ἐν πτήσει ἢ ἐν προσ-
»γειώσει εἰς τόπον ἔρημον, Ἀποφασίζει: α) Νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Συμβου-
» λίου τοῦ Ὀργανισμοῦ διεθνοῦς πολιτικῆς ἀεροπορίας, ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 25 τῆς Πανα-
» μερικανικῆς Ἀεροπορικῆς Συμβάσεως τῆς Ἀβάνας τῆς 20 Φεβρουαρίου 1928. β)
» Νὰ ζητήσῃ παρὰ τῶν Διευθυντῶν τῶν κεντρικῶν Γραφείων τῶν Κρατῶν-Μελῶν τοῦ
» Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀστυνομίας, ὅπως παρέμβουν πλησίον τῶν ἁρμοδίων ἐθ-
» νικῶν Ἀρχῶν, ἵνα διὰ νομοθετικοῦ μέτρου ἐπεκτείνουν εἰς τοὺς κυβερνήτας ἀερο-
» σκαφῶν ἐν πτήσει ἢ ἐν προσγειώσει εἰς τόπον ἔρημον, τὰς νομοθετικὰς διατάξεις,
» ἐθιμικὰς καὶ διαδικαστικάς, τὰς παρεχούσας δικαστικὴν δικαιοδοσίαν (ποινικὴ
» ἀνάκρισις, ληξιαρχικαὶ πράξεις) τῶν κυβερνητῶν πλοίων τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας».
» Ἔκτοτε οὐδὲν μετεβλήθη ἐπὶ τοῦ θιγέντος ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ ζητήματος τού-
» του».

17. Ἡ πρότασις τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κων/νου Γαρδίκα.

Ἡ ἐν τῷ Τμήματι συζήτησις ἐπεξετάθη ἐπὶ πλείστων ἐν τῇ πράξει ἐμφανιζο-
μένων περιπτώσεων καὶ προὐκάλεσεν ἀνταλλαγὴν διαφόρων γνωμῶν. Ὁ καθηγητὴς
κ. Γαρδίκας ἀνεφέρθη εἰς τὸ ἀνωτέρω ὑπόμνημα τῆς INTERPOL, τὴν ὁποίαν ἐξεπρο-
σώπησεν· ὑπέδειξεν ἐπὶ πλέον τὴν ἀνάγκην διαστολῆς μεταξὺ ἐγκλημάτων τελουμένων
ἐπὶ ἀεροσκάφους ὡς τόπου τελέσεως ἢ δι' αὐτοῦ ὡς ὀργάνου τῆς ἐγκληματικῆς πρά-
ξεως, ἀνέφερε δὲ παραδειγματικῶς τὰς κλοπὰς καὶ τὴν διατάραξιν τῆς ἡσυχίας τῶν
ἐπιβατῶν ὑπὸ προσώπων διατελούντων ἐν μέθῃ. Ἰδιόρρυθμος παράβασις εἶναι ἡ
τοποθέτησις βομβῶν ἐν τῷ ἀεροπλάνῳ. Ἐν ἔτει 1956 ἐγένοντο 41 κλήσεις τηλεφωνι-
καί, αἱ ὁποῖαι διετάραξαν σοβαρῶς τὴν λειτουργίαν δώδεκα ἀεροπορικῶν γραμμῶν,
εἰς τρόπον ὥστε εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην ἡ κυβέρνησις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν
τῆς Ἀμερικῆς νὰ ἐκδώσῃ εἰδικὸν νόμον. Ἐπέστησε τέλος τὴν προσοχὴν τῶν συνέ-
δρων ἐπὶ τοῦ σημείου, ὅτι δὲν ὑπάρχει νομικὴ διάταξις διαχωρίζουσα τὰς ἐγκληματι-
κὰς πράξεις τὰς τελουμένας δι' ἀεροσκαφῶν, ἀπὸ τὰς τελουμένας δι' ἄλλων συγκοι-
νωνιακῶν μέσων, ἐν ᾧ τὸ ἀεροσκάφος δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐπὶ πλέον καὶ ὡς
μέσον ρίψεως (ὅπλων, ναρκωτικῶν, χρυσοῦ κλπ.).

(Συνεχίζεται)

"SCOTLAND YARD„

ΤΑ ΕΚΑΤΟΧΡΟΝΑ ΤΗΣ

Ὑπὸ τοῦ J. F. Moulan κατὰ ἐλευθέραν ἀπόδοσιν ὑπὸ τοῦ τ. Ἀρχηγοῦ Ἀστυν. Πόλεων κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΛΥΒΙΤΟΥ**

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1850 ὁ Rowan ἀπεχώρησε τῆς διοικήσεως τοῦ Σώματος καὶ τοῦτον διεδέχθη ὁ Λοχαγὸς Hay, ὅστις ὑπῆρξε ἐπὶ μίαν δεκαετίαν Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ἀστυνομίας, διακριθεὶς διὰ τὴν ἱκανότητά του κατὰ τὰς ταραχὰς κυρίως τῶν ἐτῶν 1842 καὶ 1848. Μεταξὺ τῶν καθηκόντων τῶν δύο συναρχηγῶν Mayne καὶ Hay δὲν ὑπῆρχον σαφεῖς κανονισμοὶ περὶ τούτων, δι' ὃ ἀπεφασίσθη ὅπως ὁ Mayne προκειμένου περὶ ἐνεργείας εἰς ἐξαιρετικὰς καὶ σοβαρὰς περιπτώσεις, ἐκδίδει αὐτὸς τὰς δεούσας διαταγάς. Κατὰ τὸ ἔτος ὅμως 1852, ὁπότε ὁ δοὺξ Οὐέλιγκτον εἰσήχθη εἰς Νοσοκομεῖον, δὲν ἐλήφθησαν τὰ κατάλληλα μέτρα καὶ ἐκ τοῦ μεγάλου συνωστισμοῦ ἐφονεύθησαν τρία ἄτομα καὶ ἐτραυματίσθησαν πολλά, δι' ὃ καὶ κατεκρίθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἡ Ἀστυνομία. Ὁ Hay δι' ἀνακοινωθέντος ἀνέφερεν ὅτι ὑπεύθυνος ἦτο ὁ Mayne. Ἡ σύγκρουσις αὕτη τῶν δύο συναρχηγῶν ἠνάγκασε τὴν Κυβέρνησιν νὰ προβῇ εἰς τὴν ψήφισιν νόμου τὸ ἔτος 1858, δι' οὗ προεβλέπετο, ἡ ὕπαρξις ἑνὸς μόνον Ἀρχηγοῦ, βοηθουμένου ὑπὸ δύο Ὑπαρχηγῶν. Οὕτω ὁ Mayne διῴκησε τὸ Σῶμα μέχρι τοῦ1868, ἤτοι ἐπὶ 39 χρόνια.

Κατὰ τὸ τέλος τῆς περιόδου ταύτης ἐπεκρίθη ἡ Ἀστυνομία διότι δὲν ἐπέτυχε νὰ ἐξεύρῃ ἐπαρκῆ ἀριθμὸν ἱκανῶν νέων ἀστυφυλάκων καὶ τοῦτο διότι ὁ μισθὸς εἶχε γίνει ὀλιγώτερον ἑλκυστικὸς καὶ ἡ σύνταξις ὀλιγώτερον ἱκανοποιητική. Τοῦτο συνετέλεσεν εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ἐγκλημάτων, οἵτινες κατέστησαν ἐπικίνδυνοι, κυρίως κατὰ τὴν νύκτα, λόγῳ τῆς ἐλλείψεως ἐπαρκοῦς ἐπιβλέψεως. Κατὰ τὸ ἔτος 1855 ἔλαβον χώραν ταραχαί, καθ' ἃς ἡ Ἀστυνομία συνεκρούσθη μὲ τὸν ὄχλον. Ταραχαὶ ὅμως ἔλαβον χώραν καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1866, καθ' ἃς ἡ Ἀστυομία μετεχειρίσθη βίαν πρὸς διάλυσιν τῶν διαδηλωτῶν. Κατὰ ταύτας ἡ σύγκρουσις μετεβλήθη εἰς ἀληθῆ μάχην. Οἱ διαδηλωταὶ κατέστρεψαν τὰ κιγκλιδώματα τοῦ Hyde Park καὶ ἐτραυμάτισαν τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Σώματος. Ἡ Ἀστυνομία τόσον ἐπιέσθη, ὥστε ἐδέησε νὰ προσκληθῇ ὁ στρατὸς πρὸς βοήθειάν της. Αὕτη ἦτο ἡ πρώτη περίπτωσις στρατιωτικῆς ἐπεμβάσεως ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Μητροπολιτικῆς Ἀστυνομίας.

Ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1867 μεγάλη ἔκρηξις εἰς τὸ Cherkenwell, μετέτρεψε τὴν κοινὴν ἐπίκρισιν εἰς πανικὸν καὶ εἰς ἔλλειψιν πάσης ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν Ἀστυνομίαν. Κατὰ τὸ ἔτος 1868 ἀπεβίωσεν ὁ ἀρχηγὸς Mayne. Οἱ Times ἀνέγραψαν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ὅτι ὁ Mayne κατώρθωσε πολλὰ παρ' ὅλας τὰς δυσκολίας ποὺ συνήντησεν, εὑρεθεὶς εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος (ἐγκληματιῶν), βοηθούμενος μόνον ὑπὸ ὀλίγων μορφωμένων Ἀξιωματικῶν. Ἐν τούτοις ἐπιτροπὴ πολιτῶν ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν τὴν ἀνάθεσιν τῆς Ἀρχηγίας εἰς πολιτικὸν πρόσωπον, ὅπερ θὰ ἀπήλλασσε τὸ Σῶμα παντὸς στρατιωτικοῦ χαρακτῆρος. Παρὰ ταῦτα ὅμως τὸ Ὑπουργεῖον διώρισε Ἀρχηγὸν τὸν Συνταγματάρχην Henderson, ὅστις διῴκησε τὸ Σῶμα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1869 μέχρι τοῦ 1886. Οὗτος ἦτο μᾶλλον πολιτικὸς παρὰ στρατιωτικός, διότι ἐπὶ 20 χρόνια ἀπησχολήθη εἰς πολιτικὰς ὑπηρεσίας καὶ εἶχε μεγάλην πεῖραν εἰς τὴν δίωξιν τῶν ἐγκληματιῶν. Ὁ διορισμὸς τούτου ἐπηκολουθήθη ὑπὸ σοβαρῶν μεταβολῶν, ἐν αἷς καὶ εἰς τὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεως.

Κατὰ τὸ ἔτος 1869 ἱδρύθη ἡ Μυστικὴ Ὑπηρεσία καὶ ἤρχισεν ἡ συστηματικὴ

δίωξις τοῦ ἐγκλήματος. Μετὰ τὸ ἔτος τοῦτο οἱ ἀστυνομικοὶ ἤρχισαν νὰ κινοῦνται πρὸς βελτίωσιν τῶν ὅρων τῆς ὑπηρεσίας των. Οὕτω κατὰ τὸ 1872 συνεκροτήθη μέγα συλλαλητήριον τῶν ἀστυνομικῶν εἰς τὸ Cannen street Hotel, κατὰ τὸ ὁποῖον συνεζητήθησαν τὰ ἀπασχολοῦντα τὸ Σῶμα ζητήματα. Τοῦτο ὡδήγησεν εἰς ἄλλας συναθροίσεις καὶ εἰς τὸν σχηματισμὸν ἰδιαιτέρας ἐπιτροπῆς ἐξ ὅλων τῶν Ἀστυνομικῶν Τμημάτων, πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ, τῆς καλλιτέρας συντάξεως καὶ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ὡρῶν ἐργασίας, ἀπὸ 9 εἰς 8 ὥρας ἡμερησίως.

Αἱ ἀξιώσεις ὅσον ἀφορᾷ τὸν μισθὸν καὶ τὰς ὥρας ἐργασίας ἐγένοντο δεκταί, πλὴν τοῦ ζητήματος τῆς συντάξεως, ἥτις ἐκανονίσθη μόνον κατὰ τὸ 1890. Ἡ ἀπεργία τοῦ 1872 ὡς καὶ ἡ τοῦ 1890 δὲν εἶχον μεγάλην ἐπιτυχίαν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν μεγάλην ἀπεργίαν τοῦ 1918, καθ' ἣν 6203 ἄνδρες ἠρνήθησαν νὰ ἐκτελέσουν ὑπηρεσίαν.

Αἱ ἀνωτέρω ὅμως ἀπεργίαι, εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὸν σχηματισμὸν ἑνὸς εἴδους ἑνώσεως τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Σώματος, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ διαπραγματεύεται ἐξ ὀνόματός των μετὰ τῶν ἐπισήμων Ἀρχῶν. Κατὰ τὴν ἀπεργίαν τοῦ 1872 ἀπελύθησαν μόνον 180 ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἀνέλαβον καὶ πάλιν ὑπηρεσίαν. Ἡ ἀνυποταξία τῶν ἀνδρῶν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος ἀνησύχησε πολὺ τὸ κοινόν, τὸ ὁποῖον ἐφοβήθη παρομοίας ἀνυποταξίας εἰς τὸν Στρατὸν καὶ τὸ Ναυτικόν. Χαρακτηριστικὸν τῆς τότε καταστάσεως ἦτο ἡ δημοσίευσις ὑπὸ τοῦ περιοδικοῦ Punch εἰκόνος παριστώσης ὑπηρέτριαν κλειδώνουσαν τὴν πόρτα τοῦ κήπου κατὰ τοῦ φίλου της ἀστυφύλακος καὶ διώκουσαν τοῦτον ἐκ τοῦ μαγειρείου της. Τοῦτο ἔδιδε μίαν εἰκόνα τῶν σχέσεων Ἀστυνομίας καὶ κοινοῦ. Ἐπηκολούθησαν ἐπικρίσεις εἰς τὸ κοινοβούλιον, ὅπερ ἀπεφάσισε τὸν διορισμὸν Δικαστικοῦ Συμβούλου παρὰ τῷ Ἀρχηγῷ, μέτρον τὸ ὁποῖον ἐσκόπει νὰ δοθῇ εἰς τὴν Scoltand Yard ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου τοῦ Peel, περὶ ὑπάρξεως δηλαδὴ δύο προσώπων, ἑνὸς στρατιωτικοῦ καὶ ἑνὸς νομικοῦ.

Αἱ ἐπικρίσεις τοῦ κοινοῦ ὠφείλοντο ἐπίσης εἰς ἀνάρμοστον συμπεριφορὰν τῶν ὑπαλλήλων καὶ εἰς κακὴν ἐφαρμογὴν τῶν Ἀστυνομικῶν Διατάξεων, ἥτις ὠφείλετο εἰς τὴν ἔλλειψιν διαρκοῦς ἐλέγχου τῶν ἀνωτέρων Ἀξιωματικῶν, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἀπελύθησαν ἀντικατασταθέντες ὑπὸ Ἀξιωματικῶν μορφωμένων καὶ καλῆς κοινωνικῆς τάξεως. Κατὰ τὸ ἔτος 1877 ἔλαβον χώραν ταραχαὶ εἰς τὸν Μυστικὸν Κλάδον τῆς Ἀστυνομίας, ἐξ αἰτίας μιᾶς περιπτώσεως ἀπάτης, καταλήξασαι εἰς τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ κλάδου τούτου, ὅστις ἐτέθη ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν ἑνὸς νομικοῦ.

(Συνεχίζεται)

ΛΥΣΙΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Ἡ λύσις τοῦ Ἀστυνομικοῦ Προβλήματος τοῦ 115 τεύχους ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ δακτυλικὰ ἀποτυπώματα» εἶναι ἡ ἑξῆς :

Στὴν ἀποθήκη ποὺ πῆγαν, διέταξε ὁ προϊστάμενος τὸν παθόντα νὰ ξυπολυθῇ. Ὅπότε, στὸ μεγάλο δάκτυλο τοῦ ἀριστεροῦ του ποδιοῦ, βρέθηκαν ἴχνη ἀπὸ τὸ μελάνι τοῦ ταμπὸν τοῦ γραφείου του!

Ὁ παθὼν θέλοντας νὰ καταχρασθῇ τὰ χρήματα τοῦ συνεταίρου του, ἐσκηνοθέτησε τὴν κλοπή. Διὰ νὰ γίνῃ δὲ πιστευτὴ παρουσίασε τ' ἀποτυπώματα τοῦ δῄθεν δράστου, τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος ἐσχημάτισε μὲ τὸ μεγάλο δάκτυλο τοῦ ἀριστεροῦ ποδιοῦ του.

Ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν μας ἀπέστειλεν ὀρθὴν λύσιν ἡ Κυρία Χαρούλα Σώτηρα.

«Ἅπαντες ἀπέτυχον...»

Ὑπὸ τοῦ Ἀρχιφύλακος κ. **ΣΩΚ. ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ**

Τὸ ξεκίνημα ἐτούτης τῆς στήλης εἶχε σκοπὸ νὰ καλύψῃ, ὅσο τοῦτο εἶναι δυνατό, τὴν ἀπουσία τῆς Ἀστυνομικῆς Ἐπαρχίας, στὸν πνευματικὸ ὀργασμὸ τῆς ὑπηρεσίας μας.

Τὰ λιγοστὰ πνευματικὰ ἐφόδια τοῦ γράφοντος θὰ ἦσαν σίγουρα ἀνύμπορα νὰ τὴν προβάλλουν μὲ ἀπαίτηση.

Τὸ θαῦμα, ποὺ ἀπόχτησα λίγο πνευματικὸ ἔδαφος, ὀφείλεται ἀποκλειστικὰ στὴν ἀγαθὴ πρόθεση τῆς ἄξιας ἡγεσίας τοῦ περιοδικοῦ μας, νὰ συνδράμῃ τὶς εὐγενικὲς προθέσεις τῆς στήλης αὐτῆς.

Ἔπρεπε ν' ἀντιληφθοῦν οἱ πρωτευουσιάνοι...συνάδελφοι, ὅτι δὲν μᾶς ἔχει καταλάβει χειμερία...νάρκη...

Ἔπρεπε καὶ ἡ Πάτρα νὰ λαμβάνῃ τὴ μερίδα, ποὺ τῆς ἀξίζει στὸν πνευματικὸ τομέα...

Τὸ χρυσάφι, ποὖναι κρυμμένο ἐδῶ κάτω, ἔπρεπε κάποιος νὰ πάρῃ τὴ σκαπάνη καὶ νὰ τὸ ξεχώσῃ γιὰ νὰ ἀποφυλακισθῇ ἡ λάμψη του...

Τὸ ὅτι αὐτὴ τὴν ἀποστολὴ ἄρχισε ἐτούτη ἡ στήλη εἶναι τυχαῖο γεγονός, κάποιος θ' ἄρχιζε.

Ὁ χρόνος, ποὺ διάβηκε ἦταν πηγὴ πείρας. Ἡ σκαπάνη δούλευε ἀργά, ἀλλὰ δούλευε...

Τὸ μήνυμά μας ἔφτανε στὴ πρωτεύουσα, χαρούμενο, γιομᾶτο ἐνθουσιασμὸ καὶ γινότανε δεχτὸ μὲ συγκίνηση...

Ὁ ἥλιος φωτίζει ὅμως μόνο τὸ μισὸ φεγγάρι...

Τὸ ἄλλο μισὸ εἶναι σχεδὸν ἄγνωστο... θεοσκότεινο...

Δὲν ἄρχισα ἀστρονομία.

Ἐννοῶ τὴν ἐκδήλωση τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων στὶς Σχολές μας, στὶς ὁποῖες ἡ Πάτρα συμμετέχει... συμβολικά!..

Γιατὶ πῶς ἀλλοιῶς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ γεγονός, ὅτι σπανιώτατα Πατρινοὶ ὑποψήφιοι, ἀλλάζουν τὸ τίτλο αὐτὸ μὲ τοῦ μαθητοῦ;

Τὸ θέμα αὐτὸ γιὰ μᾶς ἐδῶ κάτω εἶναι σοβαρὸ καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ καὶ γιὰ τὴ θεραπεία του ἀφιερώνω τὶς σημερινὲς φτωχικὲς γραμμές...

Πρὶν λίγες ἡμέρες ἦρθε στὸ Τμῆμα μιὰ Ὑπηρεσιακὴ διαταγή, ποὺ ἀφοροῦσε τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Πάτρας, ποὺ ἔλαβαν μέρος στὶς τελευταίες ἐξετάσεις στὴ Σχολὴ Ἀρχιφυλάκων.

Διαβάστε την... «...Παρακαλοῦμεν ὅπως ἀνακοινώσητε εἰς τοὺς συμμετασχόντας εἰς τὰς εἰσαγωγικὰς ἐξετάσεις διὰ τὴν Σχολὴν Ἀρχιφυλάκων, ὅτι: «**Ἅπαντες ἀπέτυχον**...».

Ἅπαντες ἀπέτυχον!

Ἀληθινά, ἀσύλληπτα, θλιβερὸς ἀπολογισμὸς τῆς ἀποτυχίας. Ἀνίκανο νὰ πείσῃ τοὺς Ἀθηναίους συναδέλφους μας, ὅτι ἡ καρδιὰ τῆς Πάτρας δὲν ἔπαψε νὰ χτυπᾷ...

Θεοσκότεινη νύχτα, χωρὶς φῶς!

Οὔτε λιγοστὸ φεγγάρι τοὐλάχιστον νὰ φέξῃ ἀναιμικὰ τὶς στράτες τῆς ἐπιτυχίας...

Μὰ στ' ἀλήθεια ἡ ὑπόθεση ἀγγίζει τὰ ὅρια τοῦ δράματος... Γιὰ σκεφτῆτε καλά!

80 ὁλοκαίνουργιες πολυθρόνες στήθηκαν στὴ Σχολή μας. Βέβαια δὲν ἦσαν ἀπὸ βελοῦδο οὔτε ἀπὸ χρυσάφι φτιαγμένες...

Τὸ αἷμα ὅμως, ὁ ἱδρῶτας καὶ ὁ μόχθος τῶν συναδέλφων μας, ποὺ πέρασαν πρὶν ἀπὸ μᾶς τὶς ἔχουν θεμελιώσει ἀκλόνητα.

Πολλοὶ μνηστῆρες φιλοδόξησαν νὰ θρονιαστοῦν σ' αὐτές...

Ἔπρεπε ὅμως νὰ δώσουν γερὴ μάχη γιὰ τὴν ἐπικράτηση.

Μαζεύτηκαν ὅλοι οἱ ὑποψήφιοι στὸ Πνευματικὸ στάδιο τῆς Σχολῆς καὶ παρατάχθηκαν στὴν ἀφετηρία...

Δόθηκε ἡ ἐκκίνηση καὶ ὁ ἀγώνας ἄρχισε ἀμφίρροπος, σκληρός, στῆθος μὲ στῆθος...

Οἱ πιὸ πολλοὶ δὲν ἄντεξαν λύγισαν, ἀπόκαμαν...

Νὰ ὅμως, ποὺ οἱ 80 ἐκλεκτοὶ ξεχώρισαν, ἔφτασαν στὸ τέρμα, θρονιάστηκαν στὶς πολυθρόνες...

Ἀλλαλαγμός, εὐτυχία στὴν τάξη τῶν νικητῶν...

80 νέα ἀστέρια προστεθήκανε στὸν οὐρανὸ τῆς Ἀστυνομίας μας...

Τρέχουμε νὰ συγχαροῦμε τοὺς ἐπιτυχόντας. Ἔχουμε μεγάλη ἀγωνία ἐμεῖς τῆς Ἐπαρχίας. Ἆρά γε θἆναι κανεὶς Πατρινὸς... στὶς πολυθρόνες;..

...Μπράβο παιδιά, συγχαρητήρια, εἰς ἀνώτερα...

Ἐρευνᾶμε δεξιά, ἀριστερά! Ρωτᾶμε... κανεὶς Πατρινός; κανεὶς ἀπὸ τὴν Πάτρα;

Κανείς, κανείς, κανείς... Μιὰ φωνὴ ξεχωρίζει «**Ἅπαντες ἀπέτυχον**...» Ὁ ἀντίλαλός της, σὰν μακάβριο οὐρλιασμα χορεύει στ' αὐτιά μας, καὶ μᾶς φέρνει θλιβερὰ συναισθήματα....

Τοὐλάχιστον ἕνας γιὰ δεῖγμα.

Κακομοίρα Πάτρα δὲν μπόρεσες ν' ἀποχτήσῃς οὔτε μιὰ ἕδρα στὴν καινούργια βουλὴ τῶν 80, ποὺ θριάμβευσαν χάρη στὴν **ἀξία** τους...

Φτάσαμε στὸ λεπτὸ σημεῖο, ποὺ σκοποῦμε νὰ θίξουμε ἰδιαίτερα καὶ πρέπει νὰ προσέξουν αὐτοί, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπευθύνεται...

Δὲν τὸ κρύβουμε, ὅλοι μας στεναχωρηθήκαμε γιὰ τὴν ἀποτυχία, ἀλλὰ κι' αὐτὴ εἶναι μέλος τῆς προσπάθειας. Ἢ νικητὴς θἆσαι ἢ ἡττημένος.

Ἡ ἧττα, ποῦναι ἐπακόλουθο ἡρωϊκοῦ ἀγώνα εἶναι σεβαστή. Πρέπει ὅμως νὰ ἐξετάζωνται σχολαστικὰ τὰ αἴτιά της γιὰ νὰ προληφθῇ ἐπανάληψή της....

Ἀπαιτεῖται πρὸ παντὸς γενναιότητα καὶ ἀνδρισμὸς γιὰ ν' ἀνιχνευθῇ ὁ δρόμος, ποὺ ὡδήγησε σ' αὐτή...

Προσοχὴ ὅμως μὴ ζητήσουμε νὰ καλύψουμε τὸν ὑπεύθυνο τῆς ἀποτυχίας μὲ τιποτένιες δικαιολογίες, ποὺ ἀγγίζουν τὰ ὅρια τῆς συκοφαντίας. Μὴ προμηθευτοῦμε κουρέλια ρυπαρά, μὲ πρόθεση νὰ σκεπάσουμεν τὴν ἧττα μας...

Εἶναι ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου νὰ δικαιολογῆται καὶ ὅταν ἡ σιωπὴ καὶ ἡ φρόνηση εἶναι χιλιάκις φρονιμώτερη.

Βρίσκεται ἕνας γερανός, ποὺ σηκώνει τὸ βάρος τῆς εὐθύνης ἀπὸ τοὺς ὤμους τοῦ πραγματικὰ ὑπεύθυνου καὶ τὴν τοποθετεῖ σὲ ἄλλους ὤμους, κατὰ τρόπον ὕποπτον καὶ ἀναξιοπρεπῆ...

Κάτι τέτοιο συνέβη καὶ τώρα...

Σὰν ἔφτασε ὁ ἀντίλαλος τοῦ «**Ἅπαντες ἀπέτυχον**...» ἀντὶ νὰ γίνουν... ἔκτακτες ἀναζητήσεις... γιὰ νὰ βρεθῇ ὁ ὑπεύθυνος, τέθηκε σὲ χρήση ὕποπτο μεγάφωνο, ποὺ διέδωσε τιποτένιες δικαιολογίες μὲ ἀποκρουστικὴ μουσική...

Τ' αὐτιά μας περιμάζεψαν μέρος ἀπὸ τούτη τὴ βραχνὴ μουσικὴ καὶ τ' ὁμολογῶ ἀηδίασα...

Πάρτε σᾶς παρακαλῶ τὸ ἀκουστικὸ ν' ἀκούσετε καὶ ἐσεῖς λίγη μουσική... Ἀσφαλῶς θὰ ἐλεεινολογήσετε τοὺς ἐπιπόλαιους θιασώτας αὐτῆς τῆς ἀξιοκατάκριτης ὀρχήστρας...

Τί παίζει ἡ ὀρχήστρα;...

Ἀκοῦστε λοιπὸν... «...Δὲν βαρύεσαι ἂν δὲν ἔχῃς μέσον δὲν μπαίνεις στὴ Σχολή...».

«Ἐγὼ ἔγραψα ὑπέροχα, ἀλλὰ τὸ μέσον μ' ἔφαγε...».

«...Βέβαια δὲν μπῆκα στὴν Σχολή, γιατὶ δὲν εἶχα μπάρμπα στὴ κορώνη...» κ.λ.π., κ.λ.π.

Θὰ μιλήσουμε ἔξω ἀπὸ τὰ δόντια. Θὰ ποῦμε «τὴν σκάφη, σκάφη καὶ τὰ σῦκα, σῦκα...».

Ἴσως μερικοὶ νὰ μᾶς κακιώσουν, Δὲν ἐνδιαφέρει. Ἐκεῖνο, ποὺ ἔχει σημασία εἶναι ν' ἀντιληφθοῦν οἱ δημιουργοὶ αὐτῶν τῶν δικαιολογιῶν, ὅτι εἶναι κακόπιστες καὶ πρὸ παντὸς συκοφαντικές.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ κάνουν στροφὴ 180⁰ στὴν τακτική τους καὶ νὰ συγκρουσθοῦν μὲ τὴν πραγματικότητα ἀνδρίκια καὶ τίμια.

Ἂς ἀφήσουμε τὰ κουτσομπολιά, γιὰ τὶς γυναικοῦλες τῆς γειτονιᾶς...

Ἐ! λοιπὸν τὰ μέσα ἔχουν ἐξοστρακισθῆ ἀπὸ τὴ Σχολή, ἀπὸ τὶς ἐξετάσεις.

Ὅποιος στ' ἀλήθεια ἀξίζει αὐτὸς καὶ πετυχαίνει.

Ὅποιος ἔχει ἀποδυθῆ σὲ συστηματικιὰ πνευματικὴ προπόνηση ἀμείβεται μὲ τὸ βραβεῖο τῆς ἐπιτυχίας.

Ἐμεῖς, ποὺ γνωρίσαμε τὴ δοκιμασία τῶν ἐξετάσεων καὶ τὴ χαρὰ τῆς πνευματικῆς νίκης στὸν τομέα αὐτό, ἔχουμε κάθε λόγο νὰ πιστεύουμε καὶ νὰ βροντοφωνοῦμε γιὰ τὸ γνήσιο τῶν ἐξετάσεων.

Γινόμαστε μάρτυρες ὑπερασπίσεως γιὰ νὰ διαλύσουμε τὴν καταχνιὰ τῆς συκοφαντίας, διότι πιστεύομεν ὅτι περὶ συκοφαντίας καὶ μόνο πρόκειται...

Στὴ Σχολή μας δὲν ὑπάρχουν **«παραθυράκια»** ὕποπτα, ἀλλὰ μόνο μία πόρτα, ποῦναι σ' ὅλους προσιτὴ καὶ ὁρατή...

Δὲν ὑπάρχουν ἀνήθικα δρομάκια, ποὺ ὁδηγοῦν σ' αὐτή, ἀλλὰ μιὰ λεωφόρος, ποὺ τὰ ἐμπόδιά της μόνο μὲ τὴ θέληση καὶ ἐπιμονὴ ὑπερπηδῶνται.

Δὲν σᾶς λέμε παραμύθια ἀλλὰ τὴ πραγματικότητα. Τὴν ζήσαμε καὶ τὴν γνωρίζουμε...

Νᾶστε βέβαιοι ὅτι ἀπὸ τὸ λειβάδι τῆς Σχολῆς μας τὰ ζιζάνια ἔχουν ξερριζωθῆ. Δὲν μποροῦν ἔτσι νὰ σᾶς βλάψουν.

Στὴ Σχολὴ ὑπάρχει μιὰ μεγάλη ζυγαριά, ἀλάθευτη, ποὺ ζυγίζει τὸν καθένα. Πρέπει νὰ ἔχετε ἐμπιστοσύνη σ' αὐτὴ δὲν θὰ σᾶς ἀδικήσῃ ποτέ...

Ἐξορίστε φίλοι μου τὴ συνήθεια τῆς δικαιολογίας καὶ ἀναζητῆστε τὸν ἔνοχο τῆς ἀποτυχίας... Σίγουρα μὲ καλὴ θέληση θὰ βρεθῆ καὶ δὲν θᾶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν ἑαυτόν σας...

Αὐτὸς φταίει καὶ πρέπει νὰ τιμωρηθῆ...

Αὐτὸς δὲν σᾶς ἄφηνε νὰ στρωθῆτε στὸ διάβασμα...

Ἔχει σύμμαχο ἕνα μικρὸ διαβολάκι, ποὺ δὲν μᾶς ἀφήνει ἥσυχους... Ἀπεχθάνεται τὴν μελέτη καὶ ἀγαπᾶ τὶς διασκεδάσεις...

Πρέπει νὰ δώσετε στὸ διαβολάκι «τὰ παπούτσια στὸ χέρι»... Μετὰ νὰ ἀπαγγείλετε τὴν ποινὴ κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σας, ποὺ πρέπει νᾶναι περίπου: «...Ἀπὸ σήμερα σὲ καταδικάζω σὲ 2 ὧρες διάβασμα τὴν ἡμέρα, ποὺ θ' αὐξάνωνται, ὅσο περνᾶ ὁ καιρός...».

Ἔτσι, ὅταν θἄρθουν καὶ πάλιν ἐξετάσεις, θᾶστε πανέτοιμοι γιὰ τὴν τελικὴ ἔφοδο. Θὰ βάλετε τὴ λόγχη στὸ ὅπλο σας καὶ «ἐφ' ὅπλου λόγχη» μὲ τὴν κραυγή: «θὰ νικήσουμε», θὰ κυριέψετε τ' ὀχυρὸ τῆς ἐπιτυχίας....

Δὲν θὰ συγκρουσθῆτε πιὰ μὲ τὸ ἀπελπιστικό, **«Ἅπαντες ἀπέτυχον...»**.

Τὸ σπουδαιότερο, τότε θὰ νοιώσετε τὴν ἀδικία ποὺ κάνετε στὴν Ὑπηρεσία μας, διασύροντάς της τὴν ὑπόληψη.

Θὰ ἀντιληφθῆτε, ὅτι κἄποτε βρισκόσαστε «ἐν πλάνῃ» καὶ γι' αὐτὸ δὲν σᾶς «κατελογίζετο» ἡ συκοφαντία. Διαφορορετικὰ ἔπρεπε νὰ καθήσετε στὸ ἐδώλιο τοῦ κατηγορουμένου, μὲ τὴν κατηγορίαν τῆς «συκοφαντικῆς δυσφημήσεως» κατὰ τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος.

Ἂν ὅμως δὲν τιμωρήσετε τὸν ἑαυτόν σας, τότε ἡ μοῖρα σας δὲν θᾶναι ὑπεύθυνη γιὰ τὸ **«Ἅπαντες ἀπέτυχον...»**. Ἐσεῖς θὰ τῆς ἔχετε χαράξει τὰ θλιβερὰ ὅρια...

Μὴ διστάσετε, ἡ ποινὴ ποὺ σᾶς συνιστοῦμε εἶχε κἄποτε ἐφαρμοσθῆ καὶ σὲ ἐμᾶς μὲ σωτήρια ἀποτελέσματα.

Σ. ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙ ΤΗ ΕΠΕΤΕΙΩ ΤΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

— ΜΑΡΤΙΟΣ 1947 - ΜΑΡΤΙΟΣ 1958 —

Ὑπὸ Ὑπαστυνόμου Β' κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΡΑ·Ι·ΚΟΥ**

Κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ἡ 7η Μαρτίου 1958 ὡρίσθη ὡς ἡμέρα πανηγυρισμοῦ καὶ ἐγένετο εἰδικὸν πρόγραμμα ἑορτασμοῦ ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς 10ης ἐπετείου τῆς ἐνσωματώσεως τῶν Δωδεκανήσων μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος.

Ἡ ἀπόφασις αὐτή, ἦτο στ' ἀλήθεια ἐπιβεβλημένη, διότι μ' αὐτὸν τὸν τρόπον, θὰ δοθῇ γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ἡ εὐκαιρία σ' ὅλους τοὺς Ἕλληνας, νὰ φέρουν στὴν μνήμη τους τὴ μεγάλη καὶ ἱστορικὴ ἡμέρα τῆς 7ης Μαρτίου 1947, τὴν ἡμέρα ἐκείνη κατὰ τὴν ὁποίαν, ἡ Δωδεκάνησος ὕστερα ἀπὸ ἀγῶνες πολλῶν αἰώνων, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς πραγματικῆς της μητέρας, τῆς μητέρας ὅλων μας, τῆς αἰωνίου Ἑλλάδος.

Αἱ βάσει τοῦ καταρτισθέντος προγράμματος εἰδικαὶ διαλέξεις αἱ ὁποῖαι ἔλαβον χώραν εἰς ὅλα τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα, ἔδωσαν τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὴν μαθητιῶσαν νεολαίαν, νὰ ξαναζωντανέψῃ στὴν μνήμη της. μιὰ μεγάλη σελίδα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, τὴν ὁποίαν ἔγραψαν μὲ τὰς θυσίας των καὶ τὸ αἷμα των οἱ ἀδελφοὶ Δωδεκανήσιοι, καθ' ὅλην τὴν μακραίωνα δουλείαν των προσμένοντες μὲ πόθον τὴν ἡμέραν τῆς ἀπελευθερώσεώς των ἀπὸ τὸν ξένον κατακτητήν.

. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ λοιπὸν τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς ἐπετείου, δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νομίζω καὶ ἐμεῖς νὰ λάβωμε μέρος στὴν Πανελλήνιον αὐτὴ γιορτὴ διὰ τῆς παρούσης σελίδος, γράφοντες λίγα λόγια γιὰ τὸ πῶς φθάσαμε ὡς τὴν εὐλογημένη μέρα τῆς 7ης Μαρτίου 1947.

Οἱ Ἕλληνες τῆς Δωδεκανήσου, ὑπῆρξαν πάντοτε Ἕλληνες στὴν ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα. Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, διδαχθέντες τὰς ἀρχὰς τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ὑπὸ μαθητῶν ἢ ὀπαδῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, διετήρησαν πάντοτε ἄσβεστον τὴν χριστιανικὴν φλόγαν εἰς ὅλας τὰς ἀντιξόους περιστάσεις.

Ἡ Δωδεκάνησος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, κατέχει περίοπτον καὶ ἀξιόλογον θέσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ, διότι ἀρκετοὶ Δωδεκανήσιοι διεκρίθησαν εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν. Εἰς τὴν Δωδεκάνησον εἶδε τὸ φῶς ὁ πατὴρ τῆς ἰατρικῆς, ὁ μέγας Ἱπποκράτης. Ἐκεῖ ἐγεννήθη ὁ ἐπικὸς ποιητὴς Πείσανδρος, ὁ ἐκ τῶν ἑπτὰ σοφῶν Κλεόβουλος, ἡ Ἥριννα τῆς ὁποίας οἱ τριακόσιοι στίχοι ἐθεωρήθησαν ἰσότιμοι πρὸς τοὺς τοῦ Ὁμήρου. Ἐκεῖ ἐγεννήθη ὁ κωμικὸς ποιητὴς Ἐπίχαρμος, ὁ φιλόσοφος καὶ μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους Εὔδημος κ.ἄ.

Γνωστὸς εἰς ὅλους εἶναι «ὁ Κολοσσὸς τῆς Ρόδου», τὸ χαλκοῦν ἄγαλμα τὸ ὁποῖον ὁ μαθητὴς τοῦ Λυσίππου Χάρης ἐκ Λίνδου τῆς Ρόδου ἀνέλαβε νὰ ἀνεγείρῃ ἐκ τοῦ ὑλικοῦ τῶν πολεμικῶν μηχανημάτων πρὸς τιμὴν τῆς θεότητος τῶν Δωδεκανησίων τοῦ Ἡλίου, τὸ ὁποῖον ὅμως ἀπεπεράτωσεν ὁ ἐπίσης Λίνδιος Λάχης. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο, ἀπετέλει ἓν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου, δυστυχῶς ὅμως ἀνετράπη καὶ κατεθραύσθη ὑπὸ τοῦ μεγάλου σεισμοῦ τοῦ 227 π.Χ.

Ἡ γλυπτικὴ ὑπῆρξε παραλλήλως λίαν ἀξιόλογος. Τὰ δύο γνωστὰ συμπλέγματα τοῦ Λαοκόοντος καὶ τοῦ Φαρνεσίου Ταύρου, εἶναι τὰ πλέον χαρακτηριστικὰ δείγματα τῆς ἐξαιρετικῆς γλυπτικῆς τέχνης. Ἀλλὰ καὶ ἡ «Ἀναδυομένη Ἀφροδίτη» τοῦ ζωγράφου Ἀπελλῆ, εἵλκυσεν ἀδιάσπαστον τὸν θαυμασμὸν τῆς ἀρχαιότητος.

Οἱ Δωδεκανήσιοι, ἔχοντες συναίσθησιν τῆς Ἑλληνικῆς των καταγωγῆς συνέβαλον πάντοτε τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς καὶ τοῦ

Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, συνυφαίνοντες τὴν ἱστορίαν καὶ τὰς προσπαθείας των μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων, τῶν ὁποίων διεκήρυσσον ὅτι ἦσαν ὁμόφυλοι.

Ἡ ἱστορία τοῦ Δωδεκανησιακοῦ Λαοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τοὺς προχριστιανικοὺς χρόνους. Οἱ Δωδεκανήσιοι, ἐδοκίμασαν τὸν ζυγὸν πολλῶν καὶ διαφόρων κατακτητῶν καὶ ἐσυνεχίσθη ὁ ζυγὸς αὐτὸς καὶ ἐπὶ τοῦ Τούρκου Σουλεϊμὰν τοῦ Μεγαλοπρεποῦς.

Ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν φθάνομε ἔτσι στὴ μεγάλη ἐπανάστασι τοῦ Γένους. Ἡ Φιλικὴ Ἑταιρεία τῆς ὁποίας ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἱδρυτὰς ἦταν ὁ Ξάνθος ἀπὸ τὴν Πάτμον, εἶχεν ἐργασθῇ καλὰ στὰ Δωδεκάνησα γιὰ τὸ ξεσήκωμα τῶν ὑποδούλων.

Αἱ προσπάθειαί των ὅμως καταπνίγονται εἰς τὸ αἷμα καὶ τίποτε τὸ συγκεκριμένο δὲν κατορθώνουν. Ἡ ἐπανάστασις ἐτελείωσε. Μιὰ μικρὴ Ἑλλάδα ἐλευθερώθηκε καὶ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἔγινεν ἡ συνθήκη τοῦ 1832. Αὐτὴ ἐπέτρεπε στοὺς Ραγιάδες νὰ ἔλθουν στὴν ἐλευθερωμένη Ἑλλάδα. Ὁ Καποδίστριας ὅμως συνεβούλευσε τοὺς Δωδεκανησίους νὰ μείνουν, γιὰ νὰ μὴ χαθῇ ἔτσι ὁ Ἐθνισμὸς ἀπὸ τὰ Νησιά μας. Εὐτυχῶς ἡ συμβουλή του εἰσηκούσθη.

Τὰ διάφορα προνόμια τὰ ὁποῖα εἶχον παραχωρηθῇ εἰς τοὺς Δωδεκανησίους μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1909, ὅτε ἐπεκράτησαν οἱ Νεότουρκοι, κατηργήθησαν.

Χρόνια βασανισμένα περνοῦν. Αὐτὰ ποὺ εἶχαν περάσει ὡς τότε οἱ Δωδεκανήσιοι δὲν εἶναι τίποτε μπροστὰ σὲ ὅσα ἐπρόκειτο νὰ περάσουν μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεώς των. Ἡ Ἰταλία περιελθοῦσα εἰς πόλεμον μὲ τὴν Τουρκίαν διὰ τὴν Τριπολίτιδα, ἔκρινε σκόπιμον νὰ καταλάβῃ τὴν Ἀστυπάλαιαν (23 Ἀπριλίου 1912). Σιγὰ-σιγὰ κατελήφθησαν καὶ τὰ ὑπόλοιπα νησιὰ (Ρόδος 4 Μαΐου 1912 ὑπὸ τοῦ Στρατηγοῦ Ἀμέλιο).

Οἱ Δωδεκανήσιοι ἐθεώρουν τοὺς Ἰταλοὺς ὡς φίλους καὶ ἐλευθερωτάς, ὁ δὲ Στρατηγὸς Ἀμέλιο εἶχε δηλώσει, ὅτι τοῦ λοιποῦ ἔπαυσε ἡ Τουρκικὴ κυριαρχία καὶ τὸ καθεστὼς τῶν Νήσων θὰ ἦτο ἡ αὐτονομία. Οἱ Δωδεκανήσιοι ἔβλεπον τοὺς Ἰταλοὺς ὄχι μόνον ὡς ἐλευθερωτὰς ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγόν, ἀλλὰ καὶ ὡς προδρόμους τῆς ἑνώσεώς των μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ἔτσι εἶχον τὰ πράγματα ὅταν τὴν 18ην Ὀκτωβρίου 1912 ἡ Ἰταλία συνάψασα μετὰ τῆς Τουρκίας συνθήκην ἀπέδιδεν εἰς αὐτὴν τὴν Δωδεκάνησον ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως, ὅτι ἡ ἐκκένωσις ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν θὰ ἐγένετο μετὰ τὴν τελείαν ἐκκένωσιν τῆς Τριπολίτιδος καὶ τῆς Κυρηναϊκῆς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν. Αἱ προσδοκίαι τῶν Δωδεκανησίων ἤρχισαν νὰ διαψεύδωνται. Αἱ Ἰταλικαὶ ὑποσχέσεις κατεπατοῦντο. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως οἱ δωδεκανήσιοι δὲν ἔχασαν τὸ θάρρος καὶ τὰς ἐλπίδας των.

Οἱ Ἰταλοὶ διὰ τῆς συνθήκης τῆς 26 Ἀπριλίου 1915 μετὰ τῶν δυνάμεων τῆς Antant ἐπέτυχον διὰ τοῦ ἄρθρου 8 νὰ ἀναγνωρισθῇ πλήρως ἡ κυριαρχία των ἐπὶ τῆς Δωδεκανήσου. Πολλὰ καὶ διάφορα ἦσαν τὰ μέσα καὶ αἱ μέθοδοι τὰς ὁποίας μετεχειρίσθησαν οἱ Ἰταλοὶ διὰ νὰ ἐξιταλισθῇ ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Δωδεκανήσου. Πρόγραμμα τοῦ Φασισμοῦ ἦτο νὰ σβύσῃ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα στὴν ἀρχή, ἡ Ἐθνικὴ συνείδησις ὕστερα. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ ἐπιτύχῃ, διότι ἡ Δωδεκανησία μάννα μέσα στὸ σπίτι, κρυφά, ψιθυριστά, ὡμίλει στὸ παιδί της διὰ τὴν ἀθάνατη γλῶσσα τῆς φυλῆς μας.

Μάϊος 1945. Εἶναι ὁ καιρὸς τῶν τελευταίων σφαδασμῶν τοῦ τέρατος ποὺ ξεψυχοῦσε ἀφοῦ περὶ τὰ 6 χρόνια ἔκανε τὸν κόσμο νὰ ξεψυχήσῃ. Στὶς 9 Μαΐου 1945 στὴ Ρόδο, ὁ Γερμανὸς Στρατηγὸς Bakner παραδίδεται καὶ παραδίδει τὸ σμαραγδένιο Νησὶ στὸν Ἄγγλο Ταξίαρχο Μάρφαντ.

15 Μαΐου 1945. Ὁ θρυλικὸς «Ἀβέρωφ» φέρνει στὴ Ρόδο τὸν ἀείμνηστο Ἀντιβασιλέα καὶ Ἀρχιεπίσκοπο Δαμασκηνό, ὁ ὁποῖος ἔρχεται ὄχι μόνον σὰν ἱεράρχης ἀλλὰ καὶ σὰν ἀνώτατος Ἄρχων, διὰ νὰ φέρῃ τὸν ἀρραβῶνα τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν

ἐνσωμάτωσιν τῶν Δωδεκανήσων. Ἡμέρα ἀλησμόνητη, ἡμέρα ἱστορική, ὄχι μόνον διὰ τὴν Ρόδον, ἀλλὰ καὶ δι' ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα.

Καὶ ἦλθε ἡ **7η Μαρτίου 1947**. Ὁλόκληρος ἡ Ρόδος ἔχει φορέσει τὰ γιορτινά της. Ὁ Βασιλεύς, ἡ Βασίλισσα, ὁ Διάδοχος καὶ αἱ Πριγκίπισσαι παρίστανται στὴν παράδοσι τῆς Πόλεως. Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος παραλαμβάνει ἀπὸ τὸν Δήμαρχο τῆς Ρόδου τὸ κλειδὶ τῆς Πόλεως.

Τὰ Δωδεκάνησα εἶναι πλέον Ἑλληνικὰ καὶ τυπικά, διότι Ἑλληνικὰ ἦσαν πάντοτε. Εἶναι μιὰ γιὰ πάντα Ἑλληνικά. Μπροστὰ σὲ Θεοὺς καὶ σ' ἀνθρώπους. Εἶναι Ἑλλάδα πλέον τὰ Δωδεκάνησα. Ἦλθε σήμερα νὰ τὰ σφίξῃ στὴν ἀγκαλιά της ὕστερα ἀπὸ μακροὺς αἰῶνας ἀποχωρισμοῦ, δικά της ἐντελῶς, ἡ πονεμένη μάννα. Σάρκα ἀπὸ τὴ σάρκα της. Αἷμα ἀπὸ τὸ δικό της αἷμα.

Ριγοῦν οἱ ψυχές, λάμπουν τὰ μάτια, ἀστράπτουν οἱ μορφές, οἱ καρδιὲς φουντώνουν. Εἶναι μαζί μας πιὰ τὰ ἀλύγιστα ἀδέλφια μας. Εἴμαστε μαζί τους σήμερα μὲ μιὰ ψυχὴ οἱ Πανέλληνες, καὶ εἴμαστε σήμερα προσκυνηταὶ τῆς ἀδάμαστης φιλοπατρίας των. Εἶναι Ἑλλάδα πάλι ὕστερα ἀπὸ 640 χρόνια. Ἂς ἀκουστῇ στὰ πέρατα τῆς γῆς. Ἂς τὸ ἀγκαλιάσῃ ὁ ζέφυρος, ἂς τὸ πάρουν τὰ κύματα καὶ ἂς τὸ σκορπίσουν στὴν οἰκουμένη. Εἶναι Ἑλλάδα πάλι στὴ Πατρίδα τοῦ Διαγόρα, στὸ Νησὶ τοῦ Ξάνθου καὶ στὴ γῆ τοῦ ἥρωα τῆς Πίνδου, τοῦ Διάκου. Πλέουν στὸ γαλάζιο τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θάλασσας, τὰ μαργαριτάρια τοῦ Αἰγαίου. Ἀναστάσεως ἡμέρα εἶναι αὐτή. Ὅλα εἶναι διάφανα καὶ μυρωμένα. Ὅλα φωτεινὰ καὶ ὡραῖα καὶ οἱ καρδιὲς παραληροῦν.

Ἔτσι εἶναι πάντα ἡ μοῖρα τῆς Ἑλλάδος. Ἡ σημερινὴ ἡμέρα δὲν εἶναι τὸ τέρμα. Εἶναι σταθμός. Ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀλέκου Διάκου καὶ τῶν ἄλλων παλληκαριῶν ποὺ μὲ τὸ αἷμα τους πότισαν τὰ τιμημένα τῆς πατρίδος μας χώματα, μᾶς καλοῦν ὅλους σὲ νέους συναγερμούς, σὲ νέους ἀγῶνες καὶ θυσίες διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τῶν ἄλλων ὑποδούλων ἀδελφῶν μας, τῆς Βορείου Ἠπείρου καὶ τῆς Κύπρου.

Σὲ τούτη τὴ γωνιὰ ποὺ λέγεται Ἑλλάδα ζοῦμε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες χιλιάδες χρόνια τώρα. Ποτὲ δὲν ἀναμετρήσαμε τὸν κίνδυνο. Ποτὲ δὲν ἐκαθήσαμε ἀπὸ πρὶν νὰ σκεφθοῦμε. Ριχθήκαμε πάντα κατὰ πάνω στὴ βαρβαρότητα, γεμάτοι νιᾶτα καὶ σφρῖγος καὶ ὁρμή, καβάλα στῆς λεβεντιᾶς τὸ ἄλογο.

Ἆρά γε οἱ ἐχθροί μας δὲν ἄκουσαν ποτὲ νὰ λένε γιὰ τὸν Μαραθῶνα, γιὰ τὶς Θερμοπύλες, γιὰ τὸ 21; Δὲν εἶδαν μπροστά τους ὁλοζώντανο τὸ 40—41;

Ἡ σημερινὴ ἡμέρα ποὺ γιορτάζουμε δὲν τοὺς διδάσκει; Δὲν τὸ ἔνοιωσαν ἀκόμη; Δὲν τὸ ξέρουν; Ὅτι:

«Ἡ Ρωμιοσύνη εἶναι φυλὴ σύγκαιρη μὲ τὸν Κόσμο
κανένας δὲ βρέθηκε γιὰ νὰ τὴν ἐξαλείψῃ».

Ι. ΡΑΪΚΟΣ

Ἑλληνικὸ Μηνολόγιο

Ὑπὸ κ. **Χ. ΣΤΑΜΑΤΗ**, Ἀρχιφύλακος

ΜΑΡΤΙΟΣ

«Μάρτη μου μὲ τὰ λούλουδα
κι' Ἀπρίλη μὲ τὰ χόρτα».

Ἀπὸ τὸ λαϊκὸ τραγούδι «Ἡ ἀπαρνημένη»

Εἶναι ὁ μήνας ποὺ ἀνοίγει τὴν χιλιοτραγουδισμένη ἐποχὴ τῆς Ἄνοιξης. Μὲ ρυθμὸ κοσμογονίας κινοῦνται οἱ μυστικὲς δυνάμεις τῆς φύσεως καὶ παντοῦ εἶναι διάχυτο τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τῆς φυσικῆς παρουσίας τοῦ Δημιουργοῦ. Ἡ παγωμένη συννεφιὰ τοῦ χειμῶνα, τὸ γκρίζο θλιβερὸ χρῶμα τῆς θάλασσας καὶ τῆς στεριᾶς, παραχωροῦν τὴ θέση τους στὸ γαλάζιο φῶς ποὺ χρυσώνει τὰ νέα φύλλα, τυλίγει μὲ μετάλλινες ταινίες τοὺς κορμοὺς καὶ γεμίζει μὲ ἄυλο φῶς τοὺς ἀνοιχτοὺς κάλυκες τῶν δένδρων. Ὅλα τοῦτα εἶναι συνθετικὰ τοῦ ὀργιαστικοῦ πανηγυριοῦ τῆς νέας Δημιουργίας. Ἄμεσο καὶ αἰσθησιακὸ εἶναι τὸ σμίξιμο τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴ χαρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπέραντα στοχαστικὸ εἶναι τὸ χρυσωμένο πυροτέχνημα ποὺ ἁπλώνεται πάνω στὴ γῆ.

Φῶς Δημιουργίας ἡ καινούργια αὔρα, δίνει ξέχωρη γοητεία στὴν Ἑλληνικὴ γῆ. Κάνει τὰ πέλαγα νὰ εὐωδιάζουν ἀπ' τὶς πορτοκαλιὲς καὶ τὶς λεμονιὲς καὶ δίνει στὶς στεριὲς ἄλλου εἴδους γοητεία, μὲ τὰ μαγικὰ χαλιὰ τοῦ κάμπου καὶ τοῦ βουνοῦ. Ἀκάθεκτες οἱ ἀνεμῶνες, οἱ πελώριες κίτρινες μαργαρίτες, οἱ ἀμυγδαλιές, ροδακινιὲς καὶ κερασιές, στέλνουν μηνύματα ὁλόφωτα καὶ μπαίνουν πρῶτες στὸ πανηγύρι τῆς Ἐδέμ. Ὁλάνθιστος κῆπος τῆς Ἐδὲμ ἡ μεσογειακή μας γῆ, μυρωμένη χαρὰ τῶν Ἐσπερίδων, θὰ φέρῃ σὲ λίγο τὸν ἴλιγγο τῆς θαυμαστῆς παρουσίας κάποιου καινούργιου Θεοῦ. Ἀπὸ βουνοκορφὲς κι' ἀπὸ ἀκρογιάλια, ἀπὸ ὁρίζοντες καὶ οὐρανούς, θ' ἀκουστῇ σὲ λίγο τὸ πανέμορφο τραγούδι τῆς γενικῆς χαρᾶς, ποὺ ὅμοιο του σὲ γοητεία δὲν ἔχει ὁλάκερη ἡ γῆ νὰ ἐπιδείξῃ. Κυττάζεις καὶ καμαρώνεις ἕναν νέο πίνακα ζωγραφικῆς—ποὺ ἔμπειρο τὸ χέρι τοῦ Δημιουργοῦ ζωγράφισε μόνο γιὰ τὴ χώρα τῆς Ἐσπερίας—καὶ δὲν μπορεῖς νὰ μὴν ἀναπέμπῃς ὕμνους στὸν Πλάστη σου. Τὸ «ὡς ἐμεγαλύνθη...» κάνει τὰ χείλη σου νὰ ψελίζουν μύχιες προσευχές, σὲ κάνει νὰ ὁραματίζεσαι τὴν πάνσοφη πρόνοια τοῦ Θεοῦ σου γιὰ τὴν ἀνέσπερη ἐλπίδα, ποὺ μὲ τόση ἀγάπη ἐνεφύσησε στὶς αἰσθήσεις, στὸ νοῦ καὶ στὴν ψυχή σου.

Μᾶς κυκλώνει καὶ μᾶς ἐξουθενώνει τὸ νέο θαῦμα ποὺ γίνεται τριγύρω. Ἀπὸ τὴν ἴδια πηγὴ—τὸ φῶς τῆς Δημιουργίας—ἀντλήσαμε τὴ ζωὴ ἔμψυχος καὶ ἄψυχος κόσμος. Μιὰ μέρα σὰν καὶ τούτη τοῦ Μαρτίου, θὰ ἦταν ἐκείνη ποὺ ὁ Θεὸς πρωτοδημιούργησε τὴ χλόη καὶ τὶς παπαροῦνες, τὰ ἄνθη καὶ τὸ φῶς. Καταπληκτικὲς καὶ γιὰ σήμερα οἱ φράσεις τοῦ Μωϋσῆ, δίνουν ὅλη τὴν ἔννοια τῆς Κοσμογονίας στὴν ἀπέραντη ἄβυσσο:

«Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ κατασκεύαστος καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου. Καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός. Γεννηθήτω φῶς!! Καὶ ἐγένετο φῶς!! Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν...

«Καὶ εἶπεν ὁ Θεός: Βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρποιμον ποιοῦν καρπόν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπὲρα καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα Τρίτη...».

*

Πρῶτος ἀνοιξιάτικος μήνας ὁ Μάρτιος, δὲν εἶναι λίγες οἱ περιπτώσεις ποὺ χαρακτηρίζεται ἀπ' τὸ λαό μας ὡς ἐπιπόλαιος καὶ βάναυσος. Δίνει μὲ τὸν ἐρχομό του τὴν εὐκαιρία ν' ἀνοίξῃ ἡ γῆ τοὺς πόρους της καὶ νὰ ξεθολώσουν οἱ ὁρίζοντες, μὰ γρήγορα πολλὲς φορὲς ἀλλάζει γνώμη καὶ καταστρέφει τὴν νέα βλάστηση. Τίς περισσότερες φορὲς εἶναι καλὸς καὶ φέρνει πραγματικὴ ἄνοιξη στὴ γῆ, κάποτε ὅμως μεταβάλλεται στὸν χειρότερο μήνα τοῦ ἔτους καὶ κατακαίει ὅ,τι ἄνθισε, μὲ τὶς παγωνιὲς καὶ τὸν ὄψιμο χειμῶνα του. Πολλοὶ εἶναι γι' αὐτὸ οἱ φόβοι τοῦ λαοῦ μας γιὰ τὶς προθέσεις τοῦ Μάρτη καὶ ποτὲ οἱ κάτοικοι τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν δὲν παίρνουν τὴν καλή του πλευρὰ στὰ σοβαρά.

Ἀμέτρητα εἶναι γιὰ τοῦτο καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ λαογραφικὰ στοιχεῖα ποὺ δίνουν μὲ τόση ζωντάνια τὶς δυὸ μορφὲς τοῦ Μάρτη. Μῦθοι, παροιμίες, γνωμικά, παραδόσεις, συνωστίζονται σ' ἕναν ἀνάμικτο χορό, ποὺ δηλώνει πόσο διπρόσωπος εἶναι ὁ μήνας ποὺ διανύουμε.

Πρωτοστατοῦν οἱ μῦθοι καὶ οἱ παραδόσεις, ποὺ φέρνουν τὸν Μάρτιο, ἄλλοτε ὡς πολύγαμο σύζυγο καὶ ἄλλοτε ὡς πάντοτε μεθυσμένο πότη.

Γιὰ τὴν πολυγαμία του πιστεύουν οἱ κάτοικοι στὰ ὀρεινὰ διαμερίσματα τῆς χώρας, βλέποντας τὸν Μάρτη ἀνάμεσα σὲ ὄμορφες καὶ ἄσχημες γυναῖκες. Σὰν εἶναι ἀνάμεσα στὶς ὄμορφες, εὐφραίνεται, γελᾷ καὶ χαρίζει στὴ γῆ καλὲς μέρες. Σὰν ὅμως βρίσκεται ἀνάμεσα στὶς ἄσχημες, κατσουφιάζει, θυμώνει καὶ σκορπᾷ βάναυσες ἡμέρες, γεμάτες χιόνια καὶ βροχές.

Γιὰ τὴν ροπή του στὰ ποτά, πιστεύουν πάλι οἱ κάτοικοι τῶν πεδινῶν καὶ τῶν νησιῶν. Τὸν βλέπουν πανοῦργο καὶ ὕπουλο μπροστὰ σ' ἕνα βαρέλι μὲ δώδεκα πύρους. Δώδεκα εἶναι καὶ οἱ μῆνες κι' ὁ καθένας ἔχει τὸν πύρο του. Κατορθώνει ὁ Μάρτης καὶ ξεγελᾷ ὅλους τοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ πιάσῃ αὐτὸς τὸν τελευταῖο. Ἔχει ἔτσι τὴν εὐχέρεια νὰ πίνῃ τὸ κρασὶ μέχρις ὅτου σωθῇ ἐντελῶς, πρᾶγμα ποὺ τὸν φέρνει σὲ αἰώνια μέθη. Μεθυσμένος λοιπὸν πάντοτε, στέλνει στὴ γῆ ἄλλοτε μεγάλες κακοκαιρίες καὶ ἄλλοτε μεγάλες λιακάδες, ἀφοῦ δὲν ἔχει κανένα ἔλεγχον στὶς πράξεις του...

Ἀλλὰ καὶ τὰ γνωμικὰ καὶ οἱ παροιμίες τοῦ λαοῦ, τονίζουν μὲ τὴν σειρά τους τὶς δυὸ ὄψεις τοῦ Μαρτίου. Στὴν Πελοπόννησο, τὴν Κρήτη καὶ τὴ Ρούμελη, τὸν συναντᾶμε «πεντάγνωμο», γιατὶ εἶναι τόσο ξαφνικὲς καὶ συχνὲς οἱ καιρικὲς μεταβολές του:

Ὁ Μάρτης ὁ πεντάγνωμος πέντε φορὲς ἐχιόνισε
καὶ πάλι τὸ μετάϊδενε πὼς δὲν ἐξαναχιόνισε...».

Ἀλλοῦ, ὅπως στὴ Μακεδονία καὶ τὴν Ἤπειρο, ὁ λαὸς ἐγνωμάτευσε:
«Ἦρθ' οὐ Μάρτ'ς, οὐ γδάρτ'ς κι' οὐ παλουκουκάφτ'ς».

Κι' ὁ ἥλιος ὅμως τοῦ Μαρτίου, δὲν ἄφησε ἀσυγκίνητο τὸ λαό μας:

«Ὅπ' ἔχει κόρην ἀκριβῆ,
τοῦ Μάρτη ὁ ἥλιος μὴν τὴ δῇ...».

Ὁ Ἔρωτας πάλι. θὰ ἦταν παρατυπία ἐὰν δὲν τραγουδιόταν καὶ μὲ τὸ Μάρτιο:

«Νὰ μὴν εἶνι γ'ἡ ἀγάπη μας σὰν τοῦ Μαρτιοῦ τοὺ χιόνι,
ὁποὺ τοῦ ρίχτ' ἀπουβραδὺς τσὶ τοὺ πουρνὸ τοὺ λυώνει...».

(Χίος—Λέσβος)

Ἄλλες παροιμίες καὶ γνωμικὰ ἔχουν καθιερωθῆ ἀπ' τὸν λαό μας μὲ τὶς ἀσχολίες τοῦ Μαρτίου καὶ μὲ τὸ καινούργιο σκηνικὸ τῆς ὑπαίθρου χώρας. Ὅπως σὲ ὅλες τὶς παροιμίες κὰὶ τὰ γνωμικά, δὲν λείπει κι' ἀπὸ δῶ ἡ μεταφορικὴ σημασία. Γιὰ ἐκείνους ποὺ κοπιάζουν γιὰ μιὰ δουλειὰ καὶ βρίσκονται ἄλλοι ν' ἀπολαύσουν τὸ κέρδος, ὁ λαὸς θυμοσόφησε στὰ νησιά:

«Τὸ δένδρο κάνει τὸν ἀνθό κι' ἀγέρας τὸν τινάζ',
ἡ μάννα κάνει τὸ παιδὶ κι' ὁ ξένος τ' ἀγκαλιάζει».

Γιὰ τὴν περίπτωση ποὺ ἀνάμεσα στοὺς «ἐκλεκτοὺς» ἀνακατεύονται καὶ ἄνθρωποι χωρὶς ἀξία, ὁ λαὸς τῆς Ρούμελης, τῶν νησιῶν καὶ τῆς Πελοποννήσου, θυμοσόφησε πάλι γιὰ τὸν Μάρτη:

«Ὅταν ἀνθοῦν τὰ δένδρα ἀνθοῦν κι' οἱ ἀστοιβιές,
ἀνθοῦν κι' οἱ καρακάξις μὶ τ'ς μακρυὲς οὐρές...».

Γιὰ τὸ ἐνοχλητικὸ τύπο, τὸν ἄνθρωπο ποὺ δὲν λείπει ἀπὸ καμμιὰ συναναστροφὴ καὶ ποὺ παντοῦ τοῦ ἀρέσει νὰ μπαίνῃ, ὁ λαὸς θυμοσόφησε πάλι:

«Λείπει οὐ Μάρτ'ς ἀποὺ τὴ Σαρακοστή;»

Μὲ τὴν καλλιέργεια τῆς γῆς του σὲ περιόδους ἀνομβρίας, ὁ λαὸς τῆς Θεσσαλίας, τῆς Μακεδονίας, καὶ σχεδὸν ὅλης τῆς χώρας, παρετήρησε πώς :

«Ἂν βρέξ' οὐ Μάρτης δυὸ νιρὰ
κι' οὐ Ἀπρίλης ἄλλου ἕνα,
χαρὰ σ' ἐκεῖνον τοὺ ζευγᾶ
π' ὄχει πουλλὰ σπαρμένα».

Ὑπάρχει καὶ ἡ γενικὴ πρόβλεψη γιὰ τὶς ἐποχὲς τοῦ ἔτους, μὲ τὸ καθιερωμένο σ' ὅλες τὶς περιοχὲς γνωμικό:

«Ἀπού Μαρτιοῦ καλουκιριὲς
κι' ἀπ' Αὔγουστου χειμῶνα».

Ἄλλο γνωμικὸ πάλι τῆς Ἠπείρου, μᾶς λέει πώς :

«Ἀπού Μαρτοῦ πουκάμισου
κι' ἀπ' Αὔγουστου κάπα».

*

Δὲν ὑστερεῖ κι' ὁ Μάρτιος ἀπὸ γραφικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, ἀπὸ προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες, ἔναντι τῶν ἄλλων μηνῶν τοῦ «Ἑλληνικοῦ Μηνογογίου». Βρίσκουμε ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ λαογραφικὰ τοῦτα στοιχεῖα, περπατῶντας μὲ τὸν ὑπαίθριο λαὸ καὶ ἀκούοντας καὶ παρατηρῶντας τὸ κάθε τί ποὺ ἔχει σχέση μὲ τὴ ζωή του.

Γεμᾶτο ἀπὸ ὁμορφιά, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κάθε εἴδους προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες, εἶναι τὸ ἔθιμο τοῦ Μάρτη, ἤτοι τοῦ σειρητιοῦ ἐκείνου ποὺ δένουν ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ στὰ χέρια τους, γιὰ νὰ μὴν μαυριστοῦν ἀπ' τὸν Μαρτιάτικο ἥλιο. Τὰ ἔγχρωμα αὐτὰ νήματα ἔχουν γιὰ τὸ λαό μας θαυματουργὲς ἱκανότητες, ἀφοῦ, δένοντας αὐτὰ σ' ἕνα δάχτυλο ἢ στὸ λαιμό, ὁ ἥλιος δὲν μαυρίζει τὸ πρόσωπο καὶ δὲν ἀφήνει πανάδες. Οἱ ξυπόλητοι χωρικοὶ καὶ οἱ βαρκάρηδες, βάζοντας τὸν «Μάρτη» στὸ μεγάλο δάχτυλο τοῦ ποδιοῦ, ἐπιτυγχάνουν δύο πράγματα: Νὰ μὴ μαυρίζουν καὶ νὰ μὴ σκοντάφτουν πάνω σὲ μυτερὲς πέτρες...

Σ' ὅλα τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους, τὰ νημάτια αὐτὰ εἶναι ἡ ζώνη τῆς Παναγίας. Τὰ βάζουν στὸ λαιμὸ καὶ στὰ χέρια, γιὰ φυλαχτό, τὰ βγάζουν δὲ μόνο τὴν Ἀνάσταση καὶ τὰ καῖνε «μὶ τοὺ ἀνέσπερου φῶς τ' παπᾶ...». Οἱ κοπέλλες τῶν νησιῶν, ὅταν βγάζουν κατὰ τὸ Πάσχα τὸν «Μάρτη», τὸν κρεμᾶνε στὶς τριαν-

ταφυλλιὲς γιὰ νὰ πάρουν τὴν ὁμορφιὰ τοῦ ρόδου. Στὴν Κρήτη καὶ στὴ Λέσβο, οἱ νέες κοπέλλες τὸν κρεμοῦν σὲ σπίτι ἀρχοντικό, γιὰ νὰ γίνουν κι' αὐτὲς ἀρχόντισσες μὲ τὸν καιρό. Σ' ἄλλα νησιά, ἀλλὰ καὶ στὴν Φωκίδα καὶ 'Αργολιδοκορινθία, τὸν κρεμοῦν σὲ σπίτι ἄξιας καὶ προκομμένης γυναίκας, γιὰ νὰ γίνουν κι' αὐτὲς ἀντάξιες. 'Αλλοῦ τὸ κρεμοῦν σὲ νιόπαντρο σπιτικό, γιὰ νὰ παντρευτοῦν γρήγορα, ἀλλοῦ πηγαίνουν νύχτα καὶ τὸν κρεμοῦν στὸ σπίτι τοῦ νέου ποὺ θέλουν νὰ παντρευτοῦν.

Ὅπως τὰ περισσότερα ἔθιμα, ἔτσι καὶ τὸ ἔθιμο τοῦτο τοῦ Μάρτη ἔχει τὶς ρίζες του σὲ πολὺ παληὲς ἐποχές. 'Απὸ μιὰ ὁμιλία τοῦ 'Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου μαθαίνουμε πὼς οἱ μητέρες τοῦ Ε' μ.Χ. αἰῶνος, περιέδεναν στὸ καρπὸ τῶν παιδιῶν τους «πορφυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ κίτρινα κλωσμάτια» γιὰ νὰ μὴν τὰ μαυρίσῃ ὁ ἥλιος. Τὰ ἴδια αὐτὰ κλωσμάτια κρεμοῦσαν κι' οἱ ἴδιες στὸ λαιμό τους, γιὰ τὸν αὐτὸ σκοπό. Τὴν δεισιδαιμονία αὐτή, ὁ 'Ιωάννης ὁ Χρυσόστομος τὴν ψέγει καὶ τὴν καταδικάζει, λέγων ὅτι καὶ ἀπὸ πολλὰ χρόνια πρίν, οἱ γυναῖκες ἀσκοῦσαν τὸ ἔθιμο τοῦτο. 'Ερευνῶντας, λοιπόν, τὴν βρίσκουμε στὰ βάθη τῶν πρὸ Χριστοῦ αἰώνων, λείψανο τῆς ἀρχαίας 'Ελληνικῆς λατρείας. Ἔχει τὶς ρίζες της στὰ 'Ελευσίνια μυστήρια καὶ ὁ σημερινὸς «μ ά ρ τ η ς» εἶναι ἡ «κ ρ ό κ η», τὴν ὁποίαν περιέδεναν οἱ μύσται στὸ δεξὶ χέρι καὶ στὸ δεξὶ πόδι, ἀποδίδοντες σ' αὐτὴ συμβολικὴ ἔννοια, ἡ ὁποία μᾶς εἶναι ἄγνωστη σήμερα. Κατὰ τὸν Ν. Πολίτη, ἡ ἀρχὴ τῆς δεισιδαιμονίας αὐτῆς εἶναι ἴσως παλαιότερη καὶ τῶν 'Ελευσινίων μυστηρίων, ἀφοῦ παρόμοιες συνήθειες σώζονται σήμερα καὶ σὲ ἄλλους λαούς, γιὰ τοὺς ὁποίους φαίνεται ἀπίθανον τὸ ὅτι παρέλαβαν αὐτὲς ἀπὸ τὴν 'Ελληνικὴ θρησκεία. Ἴσως καὶ αὐτοὶ οἱ λαοὶ καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ποὺ ἐθέσπισαν τὰ 'Ελευσίνια μυστήρια, νὰ πῆραν τὴν δεισιδαιμονία ἀπὸ κοινὴ παλαιότερη πηγή, ἄγνωστη μέχρι σήμερα.

Ἄλλες δεισιδαιμονίες καὶ προλήψεις τοῦ Μαρτίου συναντᾶμε στὴ χώρα μὲ τὸν ἐρχομὸ τῶν χελιδονιῶν, τοῦ γκιώνη, τοῦ κούκου, τοῦ πελαργοῦ, τῆς δεκαοχτούρας καὶ ἄλλων ἀποδημητικῶν πτηνῶν. Εἰδικὰ ὁ λαός μας, τραγούδησε τὴν ἔλευση τῶν χελιδονιῶν, μὲ τραγούδια ποὺ πολλὰ ἔχουν τὴ βάση τους στὰ μεσαιωνικὰ «χελιδονίσματα», ἤτοι στὰ βυζαντινῆς προελεύσεως τραγούδια, τὰ ὁποῖα συναντᾶμε σήμερα σὲ πολλοὺς ἄλλους λαούς. Μὲ τὰ χελιδονίσματα ὁ λαὸς τραγουδᾷ τὴν χαρά του γιὰ τὸν ἐρχομὸ τῶν χελιδονιῶν καὶ ἐξορκίζει καὶ ἀποτρέπει τὰ κακὰ τοῦ χειμῶνα. Τὸ παρακάτω βυζαντινὸ «χελιδόνισμα», τονίζει μὲ ἁπλότητα μιὰ πτυχὴ τῆς 'Ελληνικῆς ψυχῆς:

«Ἔφθακεν ἡ χελιδών,
ἵν' ἀπέλθην ὁ χειμών.
Δεῦκε ἴδεκεν λαοὶν
Δύσιν καὶ 'Ανατολήν...».

Σημερινὲς παραλλαγὲς ἀπὸ βυζαντινὰ χελιδονίσματα, συναντᾶμε πολλὲς. Ἡ παρακάτω παραλλαγὴ βρίσκεται στὶς Κυκλάδες, στὴ Δωδεκάνησο, Χίο καὶ Λέσβο.

«Ἔφυγα κι' ἀφῆκα
σύκου κὶ σταφύλ',
σταυρὸ κὶ λυχνιστῆρ'.
Γύρισα κὶ βρῆκα
φύτρα κὶ νιουφίλ',
φουλιὰ κὶ τριχαντῆρ'...».

Γιὰ τὰ χελιδόνια, πιστεύουν στὴν Ἑπτάνησο ὅτι βυζάξανε τὶς πληγὲς τοῦ Χριστοῦ κι' ἔχουν μέσα τους τὸ αἷμα του. Ἡ πρόληψη αὐτὴ εἶναι ξένη γιὰ τὸν 'Ελληνικὸ λαό, ὀφείλεται δὲ σὲ φραγκικὴ παράδοση τὴν ὁποία συναντᾶμε στὸ Menton τῆς Γαλλίας καὶ σὲ ἄλλες καθολικὲς χῶρες. Γεγονὸς εἶναι πάντως καὶ γιὰ τὸ λαό μας, ὅτι τὰ χελιδόνια εἶναι πτηνὰ ἱερά. Γι' αὐτὸ θεωρεῖται καταραμένος ἐκεῖνος ποὺ σκοτώνει χελιδόνια, πιστεύεται δὲ παντοῦ σχεδὸν πὼς ἔρχεται εὐτυχία στὰ σπίτια ἐκεῖνα ποὺ χτίζουν στὶς φωλιές τους.

Στὴ Θράκη καὶ στὴ Μακεδονία, πιστεύεται πὼς, ὅποιος σκοτώνει χελιδόνια, θὰ προσβληθῇ γρήγορα ἀπὸ ἑλονοσία καὶ θὰ πέσουν τὰ μαλλιά του.

Στήν Κρήτη, Ρούμελη, Εὔβοια καὶ Πελοπόννησο, ὅταν ἔρχεται χελιδόνι σὲ σπίτι νιόπαντρης, σημαίνει ἐγκυμοσύνη.

Γιὰ τὸν ἐρχομὸ τοῦ γκιώνη, μὲ τὸν Μάρτιο, πιστεύουν στὴν Ἤπειρο καὶ στὴ Θεσσαλία ὅτι παύουν τελειωτικὰ οἱ βροχὲς καὶ οἱ παγωνιές. Γκιώνης στὴν πεδιάδα ὅμως σημαίνει γιὰ τοὺς Ἠπειρῶτες μας ὄψιμο χιόνι καὶ μεγάλη παγωνιά. Στὴ Χαλκιδικὴ πάλι καὶ στὴν Αἰτωλοακαρνανία, πιστεύεται πὼς ὁ γκιώνης παύει τὸν ἄνεμο καὶ φέρνει ἐκεῖνες τὶς βροχὲς ποὺ εὐνοοῦν τὰ σιτηρά.

Γενικὰ πιστεύεται ἀπὸ τὸ λαό μας, ὅτι ὁ γκιώνης εἶναι ὁ Κάϊν ποὺ σκότωσε τὸν Ἄβελ. Τὸν καταράστηκε λοιπὸν—κατὰ τὴν παράδοση—ὁ Θεὸς καὶ τὸν μεταμόρφωσε σὲ πουλί, ποὺ γυρίζει καὶ θρηνεῖ τὸν ἄδικο σκοτωμὸ τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἀδικοσκοτωμένος ἄνθρωπος ἐπίσης, κατὰ τὸν λαό μας, εἶναι καὶ ἡ δεκαοχτούρα. Ἦταν ὄμορφη καὶ δροσερὴ κόρη, ἀλλὰ εἶχε πολὺ κακιὰ μητριά. Τὴν κατηγόρησε λοιπὸν ἡ μητριὰ ὅτι ἔφαγε δέκα ἐννηὰ ψωμιά, ἐνῶ ἐκείνη ἔφαγε μόνο τὰ δέκα ὀχτώ... Ὕστερα ἀπὸ μεγάλη κακοποίηση γι' αὐτὸ ἡ ἄμοιρη κόρη μεταμορφώθηκε σὲ πουλὶ καί, ὅπου σταθῇ, κράζει πὼς τὰ ψωμιὰ ἦταν «δεκαοχτὼ» καὶ ὄχι δεκαεννηά...

Ὅσο γιὰ τὸν κοῦκο, μαθαίνουμε ἀπὸ τὸ λαό μας, ὅτι ἦταν ἄσωτος καὶ ἀνήμπορος γιός. Ἔφυγε κι' αὐτὸς κυνηγημένος ἀπὸ τὴν γρηὰ μάννα του καὶ μεταμορφώθηκε σὲ πουλί. Μὲ τὸ πρῶτο κράξιμο τοῦ Μάρτη, ὁ κοῦκος προσπαθεῖ νὰ «κουμπώσῃ» τὴ γρηὰ καὶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Αὐτὸ τὸ ἐπιτυγχάνει ὅταν οἱ ἄνθρωποι—καὶ ἰδίως οἱ γρηὲς τὸν πρωτακούσουν πρωὶ-πρωὶ καὶ μάλιστα νηστικοί. Γι' αὐτό, οἱ ἀγαθοὶ χωρικοί μας δὲν βγαίνουν ποτὲ ἀπὸ τὸ σπίτι των τὸ Μάρτιο, πρὶν φᾶνε κάτι, γιὰ ν' ἀποφύγουν τὸ «««κούμπωμα» τοῦ κούκου (στένωση καὶ πόνο τοῦ λαιμοῦ).

Οἱ πελαργοί, τέλος, ἔρχονται στὰ μέσα τοῦ Μαρτίου καὶ τὸ πρῶτο πρᾶγμα ποὺ θὰ κυττάξουν εἶναι τὸ ἐὰν βρίσκωνται ἀκόμα οἱ παληὲς φωλιές τους. Παληὰ κατάρα τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἔχει στερήσει τὴ δυνατότητα νὰ βρίσκουν πάντοτε τὶς φωλιὲς ὅπως τὶς ἄφησαν, γιατί, ὅταν ἦταν ἄνθρωποι ἤθελαν νὰ βάνουν πυρκαϊὲς στὰ ξένα σπίτια. Τὸ κρῖμα ἐκεῖνο σηκώνουν καὶ σήμερα ἀκόμα, ἀφοῦ ἀναγκάζονται νὰ φέρνουν στὶς πλάτες τους ἄλλα μικρότερα ἀποδημικὰ πουλιά. Ἀγαπᾶνε ὅμως πολὺ τὰ παιδιά τους καὶ θυσιάζονται πρόθυμα γι' αὐτά, ἀφοῦ ἦταν ἄκληροι καὶ παρακάλεσαν πολὺ τὸ Θεὸ ὥσπου νὰ δώσῃ καὶ σ' αὐτοὺς οἰκογένεια...

Τὸ ἑορτολόγιο τοῦ Μαρτίου παρουσιάζεται πενιχρό. Ἀπὸ τὶς ἀκίνητες ἑορτὲς ποὺ παρουσιάζουν κάποιο λαογραφικὸ ἐνδιαφέρον, δὲν ἔχουμε παρὰ τὴν ἑορτὴ τῶν ἁγίων Σαράντα καὶ τὴν ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου.

Γιὰ τοὺς Ἁγίους Σαράντα πιστεύουν στὶς Κυκλάδες, στὴ Κεφαλληνία καὶ στὴ Ζάκυνθο, ὅτι δὲν πρέπει νὰ σπέρνουν σπόρους, γιατὶ κάνουν σαράντα μέρες νὰ φυτρώσουν. Τὸ ἴδιο πιστεύουν καὶ στὴν Κρήτη, Πελοπόννησο καὶ Ρούμελη, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐξαίρεση, πὼς, γιὰ ἐκείνη τὴν ἡμέρα εὐνοεῖται ἡ σπορὰ τοῦ βασιλικοῦ. Ἀντικείμενο δεισιδαιμονιῶν ἀπετέλεσαν οἱ Ἅγιοι Σαράντα γιὰ τὶς «γηθειές», ἤτοι τὰ ματιάσματα καὶ τὰ κάθε εἴδους «κακὰ συναπαντήματα». Τοὺς Ἁγίους Σαράντα ἐπικαλοῦνται οἱ γυναῖκες ποὺ «ξεματιάζουν» τοὺς ματιασμένους, τοὺς Ἁγίους Σαράντα ἐπικαλοῦνται γιὰ τὰ «ξόρκια» καὶ γιὰ τὸ διώξιμο τῶν κακῶν ἀσθενειῶν. Κάθε κακὸ ποὺ ἔχεις ἐπάνω σου, ἐξαφανίζεται μόλις ἐπικαλεστῇς τοὺς Ἁγίους Σαράντα.

Γιὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τὰ κορίτσια τῶν νησιῶν καὶ ἰδιαίτερα τῆς Κρήτης, πιστεύουν ὅτι προστατεύεται ἡ παρθενία. Γίνεται φανερὸ ἐδῶ καὶ γιὰ τὸν πλέον ἀνίδεο, ὅτι τούτη ἡ πρόληψη ὀφείλεται στὴν Παρθένο Μαρία, τὴ μητέρα τοῦ Χριστοῦ, ποὺ «συνέλαβε ἐν γαστρὶ» τὸν Κύριο μὲ τὸ μήνυμα τοῦ ἀγγέλου μόνον.

Σὲ πολλὰ μέρη, τὴν παραμονὴ καὶ τὴ βραδυὰ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ κοιμοῦνται χωριστὰ τὰ ἀντρόγυνα, γιὰ νὰ μὴν μποῦν στὸ πειρασμὸ καὶ... γεννηθοῦν τὰ παιδιὰ

«Καλλικάντζαροι». Σὲ ἄλλα μέρη πάλι, ἂν τ' ἀντρόγυνα κοιμηθοῦν μαζὶ αὐτὲς τὶς δυὸ ἡμέρες καὶ κάνουν παιδί, τὸ παιδὶ θὰ βγῇ «βαγγελισμένο», ἤτοι σημειωμένο, κακοπρόσωπο κ.τ.λ.

Τὴν παραμονὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, στὴ Σάμο, Κῶ, Πάρο, Λέσβο καὶ Ἄνδρο, πιστεύουν, πὼς τὰ δένδρα σκύβουν κάποια στιγμὴ στὴ γῆ νὰ προσκυνήσουν καὶ φιλοῦν τὸ χῶμα. Ἂν κατορθώσῃς καὶ δῇς αὐτὴν τὴν...ὀπτασία, ὅ,τι ζητήσῃς αὐτοστιγμεὶ ἀπὸ τὴν Παναγία, θὰ τὸ λάβῃς...

Πολλὲς προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες συναντᾶμε ἀκόμα γιὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Ἀπαγορεύεται λ.χ. αὐτὴ τὴν ἡμέρα νὰ πιάσῃς «παρασύρα» γιὰ νὰ μὴ παρασυρθοῦν τὰ καλὰ τοῦ σπιτιοῦ (Κρήτη). Ἀπαγορεύεται νὰ πῇς τὴν λέξη «ψαλλίδι», στοὺς Σποράδες, γιατὶ θὰ γεμίσῃ τὸ σπίτι ψαλλίδες—ἀνοιξιάτικο εἶδος ζωϋφίων ποὺ κατατρώγουν τὰ πρῶτα φύλλα—καὶ θὰ γίνῃ ἴσως κάποιο φονικὸ στὴ γειτονιά. Πρέπει ἀπαραιτήτως τὴν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ νὰ φᾷς ψάρι, ἰδίως δὲ βακαλάο, γιατὶ διαφορετικὰ θὰ νερώσῃ τὸ αἷμα σου κ.ἄ. κ.ἄ.π....

Ἀπὸ τὶς κινητὲς ἑορτές, ποὺ πάντοτε σχεδὸν γιορτάζονται μέσα στὸ Μάρτιο καὶ ποὺ ἔχουν κι' αὐτὲς ἀξιοσημείωτο λαογραφικὸ ἐνδιαφέρον, θ' ἀναφέρουμε τὴν Καθαρὰ Δευτέρα, τοὺς Ἁγίους Θεοδώρους καὶ τὴν Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως.

Μεγάλο ἐνδιαφέρον ἀπὸ λαογραφικῆς σκοπιᾶς, παρουσιάζει ἡ Καθαρὴ Δευτέρα. Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἡμέρα ἀρχίζει περίοδος προσευχῆς καὶ νηστείας γιὰ ὁλόκληρο τὸν ὑπαίθριο λαό μας. Μὲ τὰ νηστήσιμα φαγητά του ὁ λαὸς σκορπίζεται αὐτὴ τὴν ἡμέρα στὶς ἀκρογιαλιὲς καὶ τὰ ὑψώματα, ὅπου τὸ Ἑλληνικὸ γλέντι φτάνει στὸ κατακόρυφο. Εἶναι πολλὰ τὰ μέρη στὰ ὁποῖα ἡ μέρα αὐτὴ λαβαίνει χαρακτῆρα Διονυσιακῆς γιορτῆς, ὅταν μεθυσμένοι μὲ πρωτόγονες ἀμφιέσεις καὶ μουντζοῦρες καὶ στολισμένοι ἄφθονα «ζαρζαβατικά», γυρίζουν τὰ σοκάκια τῶν νησιωτικων χωριῶν. Τραγουδοῦν ἄσεμνα αὐτοσχέδια δίστιχα, κάμνουν χειρονομίες, χωρὶς κανέναν περιορισμὸ καὶ ντροπή, καὶ γενικὰ τόσος εἶναι ὁ ὠμὸς ρεαλισμὸς στὶς περιπτώσεις αὐτές, ποὺ μόνον στὶς κωμῳδίες τοῦ Ἀριστοφάνη συναντᾶται κάτι παρόμοιο.

Οἱ Ἅγιοι Θεόδωροι, ποὺ γιορτάζονται τὸ πρῶτο Σάββατο τῆς Ἀποκρηᾶς, ξέρουν καλὰ τὶς μοῖρες τῶν ἀνθρώπων. Τὰ κορίτσια κάνουν τότε τὰ «Ἅγια κόλλυβα», ποὺ διαβάζουν καλοκάγαθοι παπάδες. Αὐτὰ τὰ κόλλυβα βάζουν τὴν νύχτα στὸ μαξιλάρι τους καὶ παρακαλοῦν τοὺς Ἁγίους τούτους νὰ στείλουν τὸν ἄνδρα ποὺ θὰ παντρευτοῦν. Ἡ «γητειὰ» ποὺ κάνουν εἶναι πολύπλοκη καὶ ποικίλλει στὰ διάφορα μέρη, τελειώνει ὅμως πάντοτε μὲ τὴν αὐτὴ ἐπίκληση:

«...Ἂν εἶναι πλούσιος νὰ φανῇ, κι' ἂν εἶν' φτωχὸς νὰ μὴν ντραπῇ...».

Σὲ πολλὰ μέρη, τὰ κόλλυβα τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, τὰ ρίχνουν στὰ ἄκαρπα δένδρα γιὰ νὰ καρπίσουν. Τὰ ρίχνουν ἀκόμα πάνω στοὺς φαλακροὺς καὶ τοὺς «σπανούς», γιὰ νὰ βγάλουν γρήγορα μαλλιὰ καὶ γένεια.

Τελειώνουμε τὸν Μάρτιο μὲ τὴν ἑορτὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, ποὺ εἶναι ἡ τρίτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν. Αὐτὴ ἡ ἡμέρα λογίζεται ἀπὸ τὸ λαό μας ὡς «διπλόσκουλους»—διπλὴ γιορτὴ—καὶ ὁ κόσμος πηγαίνει στὴν ἐκκλησία γιὰ νὰ πάρῃ τὰ «Σταυρολούλουδα». Εἶναι τοῦτα λουλούδια τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, ποὺ προσκομίζουν οἱ πιστοὶ πηγαίνοντας στὴν ἐκκλησία—ἰδίως ὅμως εἶναι μικρὰ κλωνάρια δενδρολίβανο. Αὐτὰ τὰ λουλούδια τὰ βάζουν πίσω ἀπὸ τὰ εἰκονίσματα τῶν σπιτιῶν γιὰ φυλαχτό. Ἂν κανεὶς ἀπ' τὸ σπίτι ἀρρωστήσῃ μέσα στὸ χρόνο, θὰ τὸν θυμιάσουν ἢ θὰ τὸν ραντίσουν μὲ αὐτὰ γιὰ νὰ γιάνῃ. Ὅταν ὅμως τὸν ἄρρωστο τὸν ἔχουν «ματιάσει», τότε τὸ λουλούδι θὰ κάμῃ κρότο μέσα στὸ θυμιατό, ὅμοιο μ' ἐκεῖνο ποὺ κάνει ὁ παπᾶς ὅταν χτυπάει «τὸ σιδεράκι» κοντὰ στὴν ἀπόλυση τῆς ἐκκλησιᾶς. Τὸ μάτι τὸ κακὸ ἐξαφανίζεται, διωγμένο ἀπ' τὴ ρομφαία τοῦ ἀγγέλου...

(Προσεχῶς **ὁ Ἀπρίλιος**)

Χ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ

«Ὁ νόμος τῆς ζούγκλας»

Ὑπὸ κ. ΣΠ. ΠΗΛΟΥ, Ἀρχιφύλακος

Μάρτιος 1958.

...Βραδυάζει...

...Καὶ τὴν Ἀθήνα ἀγκαλιάζει τὸ δειλινό...

...Βραδυάζει...

...Κι' ὅλα γύρω εἶναι θλιμμένα, βουβά, μελαγχολικά...

Τὸ φῶς τῆς μέρας ἀργοπεθαίνει... Μιὰ γκρίζα καταχνιὰ τυλίγει σιγὰ-σιγὰ τὴ φύση, τὴ γῆ, τὶς καρδιές...

Σιγοβρέχει... Καὶ μέσα στὴ σιωπὴ τοῦ δειλινοῦ, οἱ στάλες τῆς βροχῆς, ἀδιάφανες καὶ ἀόρατες, συνθέτουν ἕνα λυπημένο βαλσάκι...

Τὴν ἴδια ὥρα ἀπὸ μακρυὰ ἀντηχεῖ ἀπὸ κάποιο ράδιο ἕνας ἀργός, ὁλόγλυκος σκοπός... Ἀκομπανιάρει τὴ βροχή, καὶ στήνει μιὰ παράξενη συναυλία...

...Γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ βρέθηκα μονάχος μέσα στὴ φτωχικὴ καμαρούλα μου, δίπλα ἀπ' τ' ἀναμμένο μαγκάλι, ἀντικρυ ἀπ' τὸν σκοτεινὸ Οὐρανό... βλέπω κι' ἀκούω...

Καὶ ξεχνιέμαι... Καὶ φεύγω ἀπ' τὴ ρουτίνα τῆς ζωῆς, καὶ κυκλώνουμε σὲ μιὰ νεφέλη, καὶ ἀντικρύζω τὸν ἕβδομο Οὐρανό... καθὼς τῆς γκρίζας ψυχῆς μου ἀνοίγουν οἱ σάλλες, κι' ἕνα βαλσάκι χορεύουν στὰ τζάμια οἱ ψυχάλες...

Μιὰ στιγμὴ διαλεχτή... Καὶ μοῦ κλέβει τὴν καρδιά...

Μένω ἔτσι σκέτος ἄνθρωπος, ἁπλὸς καὶ ταπεινός, ἀπαλλαγμένος ἀπὸ πᾶσαν βιωτικὴν μέριμναν...

Σιγανοψιχάλισμα...

Μὲ κυκλώνουν οἱ στάλες τῆς βροχῆς... μὲ γλυκονανουρίζουν οἱ στάλες τοῦ δειλινοῦ... Μὲ συντροφεύουν οἱ στάλες τῶν πόθων μου... Ἐτούτη τὴν στιγμὴ δὲν εἶμαι «ἕνας Ἀρχιφύλακας»... Εἶμαι μονάχα ἕνας ἄνθρωπος... Καὶ θέλω νὰ σταθῶ ἀπέναντί σας, γιὰ νὰ σᾶς κουβεντιάσω ἁπλᾶ κι' εἰλικρινά...

Μὲ γνωρίσατε σ' αὐτὸ τὸ περιοδικό... Ἐκεῖ σᾶς γνώρισα κι' ἐγώ... Κι' ὕστερα ἐγίναμε φίλοι... Ἴσως κάτι πάρα πάνω... Ἀγαπηθήκαμε...

Ἔ! Αὐτὴ ἡ ἀγάπη μας γίνεται ἕνα γλυκὸ-γλυκὸ καὶ ἥσυχο τραγούδι, ποὺ μπερδεύεται μέσα στὰ βρεγμένα σκοτάδια ἐτούτου τοῦ δειλινοῦ... Καὶ κατευθύνει τοὺς κτύπους τῆς καρδιᾶς μου σ' ἕναν ἀλλοιώτικο, μακρυνὸ κόσμο... Στὸ ξέφωτο ἑνὸς παραμυθένιου δάσους... σὲ μιὰ χώρα ὅλο λουλούδια, ὅλο πουλιά, ὅλο ἄνοιξη, ὅλο τραγούδια...

Ἐκεῖ κατοικεῖ ὁ Ἄγνωστος Θεὸς τῆς καρδιᾶς μου...

Εἶναι ἕνας Θεούλης πανέμορφος, Φιλάνθρωπος, ὅλο ἀγάπη καὶ καλωσύνη γιὰ μᾶς, τὰ ταπεινὰ ὄντα τῆς Δημιουργίας...

Μοιάζει μὲ παραμύθι ἡ Θρησκεία του... κάτι σὰν θρῦλος εἶναι ἡ Πίστη Του... Μὰ εἶναι ἀληθινός... Ὑπάρχει... Κυριαρχεῖ... Τὸν ἀνταμώνω στὶς προσευχές μου... Τὸν συναντῶ σὲ διαλεχτὲς στιγμὲς γαλήνης καὶ περισυλλογῆς... Τὸν βλέπω... Τὸν βλέπω κάθε τέτοιο δειλινὸ νὰ «περιπατῇ ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων...».

Ὦ! ὁ καλὸς Θεὸς τῆς ψυχῆς μου!!!! Μὲ τραβᾷ τούτη τὴν ὥρα κοντά Του... Διώχνει ἀπ' τὸ μυαλό μου κάθε ἄλλη σκέψη, καὶ μὲ ὁδηγεῖ εἰς «τόπον χλόης». Ἐκεῖ μὲ κατασκηνώνει...

...Τὸ δειλινὸ φεύγει ἀνάλαφρα... Ἡ φύση παίρνει μιὰ μαγευτικὴ ὄψη... ἐνῷ σ' ἕνα φτωχικὸ ξωκκλῆσι διαβάζει ὁ παππᾶς ἀργὰ-ἀργὰ τοῦ ἑσπερινοῦ τὶς δεήσεις :

«...Ὁ ἐκτείνων τὸν Οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν... ὁ τιθεὶς τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ...

«'Αναβαίνουσιν ὄρη καὶ καταβαίνουσι πεδία εἰς τόπον ὃν ἐθεμελίωσας αὐτοῖς· »ὅριον ἔθου ὃ οὐ παρελεύσονται... 'Εποίησε σελήνην εἰς καιρούς, ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν »δύσιν αὐτοῦ...

«...'Ανοίξαντός Σου τὴν χεῖρα, τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος, ἀπο- »στρέψαντος δέ Σου τὸ πρόσωπον ταραχθήσονται...

«...'Ο ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν, ὁ ἁπτόμενος τῶν ὀρέων »καὶ καπνίζονται...

«...'Ως ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου Κύριε! Πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας!».

...Λόγια ἁπλᾶ, μὰ ὑπέροχα... Δὲν μπόρεσε κανεὶς ποτὲ νὰ τὰ πῇ... Δὲν μπόρεσε κανεὶς νὰ τὰ ἐπαναλάβῃ χωρὶς νὰ νοιώσῃ τὴν ἀνάγκη νὰ γονατίσῃ... Κλείνουν μέσα τους τὴν φιλοσοφία ὁλάκαιρη τῆς ζωῆς...

Εἶναι ὁ Θεός... Ποιὸς εἶναι πιὸ μεγάλος ἀπ' Αὐτόν;...

Εἶναι ὁ Θεός μου, ὁ Θεός σας, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων μας...

Κι' εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα ὁ Θεὸς τῆς καλωσύνης καὶ τῆς ἀγάπης...

Μὰ καμμιὰ φορὰ τὸν ξεχνᾶμε, τὸν ἀρνούμεθα, τὸν προδίδουμε γιὰ τριάκοντα ἀργύρια...

Αὐτὰ τὰ ἀργύρια!!!.. Πόσες συνειδήσεις δὲν ἔχουν διαφθείρει... Πόσες φορὲς δὲν ὕψωσαν ἀνάμεσά μας ἀπαίσιο καὶ φριχτὸ τὸν πανάρχαιο Νόμο τῆς Ζούγκλας!!!.. Τότες σκοτώνονται οἱ ἄνθρωποι μεταξύ τους, μισοῦνται, δολοφονεῖ ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφόν...

'Η ἐποχή μας εἶναι δύσκολη... Καὶ μέσα στὶς δυσκολίες της σκοτώνει πολλὲς φορὲς τὸν "Αγνωστο Θεὸ τῆς 'Αγάπης...

Γι' αὐτὸ θὰ σᾶς Τὸν θυμίσω γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ ἀπὸ τὴ στήλη ἐτούτη, ποὺ πάντα μόνη φιλοδοξία της εἶχε νὰ κουβεντιάζῃ μὲ τὶς καρδιές σας...

Θὰ σᾶς θυμίσω τὸν ἄγνωστο Θεό...

«..."Ον οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγελῶ ὑμῖν...».

Καὶ θὰ σᾶς τὸν θυμίσω, παίρνοντας μιὰ σκηνὴ ἀπὸ τὸ θέατρο τῆς Ζωῆς, πάνω στὸ ὁποῖον ὅλοι μας πρωταγωνιστοῦμε...

.....

.....

***

«Κάπου στὴν 'Αθήνα». Τὸν καιρὸ ἐτοῦτο...

Πρὶν λίγο καιρὸ εἶχε τελειώσει ἕνας φοβερὸς παγκόσμιος πόλεμος, κι' εἶχε ἀφήσει τρομαχτικὲς πληγὲς πίσω του...

Καὶ ἐνῷ οἱ ἄνθρωποι ρίχτηκαν μὲ αἰσιοδοξία νὰ ξαναφτειάξουν τὴ ζωή τους, νάσου ἕνας Τρίτος Πόλεμος ἄρχισε νὰ διαφαίνεται ἀπειλητικὸς στὸν 'Ορίζοντα...

Τότες, θὲς ἡ φτώχεια, θὲς ὁ φόβος, θὲς ἡ ἀπιστία, ἔκαναν τοὺς ἀνθρώπους σφιχτούς, λιγώτερο μεγαλόψυχους καὶ περισσότερο ἀσυγκίνητους στὶς ἀνάγκες τῶν ἄλλων...

Λίγοι ἔμειναν στὴ θέση τους ἀκλόνητοι, χωρὶς νὰ προδώσουν τὴν καρδιά τους...

Κι' αὐτοὶ ἔμοιαζαν σὰν τὸ λιβάνι ποὺ μέσα στὴ φωτιὰ μοσχοβολάει καθὼς καίγεται...

'Ενῷ οἱ ἄλλοι...

Κι' ὁ χρόνος κατρακυλοῦσε γοργά...

Τότες ἀκριβῶς ἔζησεν κι' ὁ Τάσος...

Δὲν ἦταν μιὰ προσωπικότης, δὲν τὸν ἀνέφερε ἡ 'Εγκυκλοπαίδεια, δὲν ἦταν ἕνας Μεγάλος...

"Ηταν ὅμως ἕνας ἄνθρωπος... Καὶ ἔμενε σὲ μιὰ φτωχογειτονιά, μαζὶ μὲ τὴ γυναῖκα του, τὴν Κατίνα, καὶ τὰ δυὸ μικρά τους παιδιά... 'Εργάτης ἦταν ὁ Τάσος,

μὰ ἐργάτης καλὸς καί, ὅσο νἄναι, εἶχε τὸν τρόπο του νὰ ζῇ... Δούλευε σκληρά, μὰ κέρδιζε ἀρκετά...

Ἂς ποῦμε πέντε χιλιάδες τὸν μῆνα...

Κι' ἀπὸ αὐτὰ ἔβγαζε κάθε μῆνα στὴν ἄκρη ἕνα ὁλόκληρο χιλιάρικο...

Γιὰ τὴν προῖκα τῆς μεγαλύτερης κόρης του...

Ἔτσι ζοῦσε καλά, κι' ἐμεῖς καλύτερα...

Αὐτὸς τὸ λοιπὸν ὁ Τάσος ἦτανε νοικοκύρης... Ταβέρνα καὶ καφενεῖο δὲν ἤξερε τὶ πάει νὰ πῇ...

Μοίραζε τὶς ὧρες του στὴ δουλειά του καὶ στὸ σπίτι του... Κοινωνικὲς σχέσεις δὲν εἶχε... Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς δὲν εἶχε καὶ φίλους, ἐκτὸς ἀπὸ ἕναν : τὸν Γιῶργο, τὸν ἰδιοκτήτη τοῦ σπιτιοῦ του...

Αὐτὸς ὁ Γιῶργος εἶχε ἕνα σπίτι, ποὺ τόχε φτειάξει στὴν Κατοχή, πῶς;... μὴν ἐρωτᾶτε, γιατὶ δὲν ξέρω οὔτε κι' ἐγώ...

Τὸ σπίτι τοῦ Γιώργου ἦταν μεγάλο... Ἔξη δωμάτια, χώλλ, κουζίνα καὶ τὰ ὑπόλοιπα χρειώδη... Νερὸ καὶ φῶς...

Πῆρε λοιπὸν μιὰ μέρα ὁ Γιῶργος τὸ σχεδιάγραμμα τοῦ σπιτιοῦ του καὶ τὸ χώρισε στὰ τρία μ' ἕνα μολύβι... Ὕστερα φώναξε τὴν Μαίρη, τὴν γυναῖκα του, καὶ τῆς εἶπε :

«Γυναῖκα θὰ νοικιάσω τὰ τέσσερα δωμάτια κι' ἐμεῖς θὰ μείνουμε στ' ἄλλα δύο. Παιδιά, σκυλιὰ δὲν ἔχουμε. Δυὸ ξερὰ κορμιὰ εἴμαστε. Μᾶς φτάνουν. Γιατὶ νὰ μὴν παίρνουμε καὶ κανένα μηνιάτικο;... Θὰ νοικιάσω δυὸ δωμάτια ξεχωριστὰ στὸ φίλο μου τὸν Τάσο, καὶ τἄλλα δύο σ' ὅποιον ἄλλον λάχει...».

Ἔτσι καὶ ἔγινε...

Κι' ὁ φίλος του ὁ Τάσος ἀπὸ τὸν ἄλλο μῆνα ἐγκατεστάθηκε στὰ δυὸ δωμάτια, ἀφοῦ πρῶτα ὑπογράφτηκε καὶ τὸ σχετικὸ συμφωνητικό, καὶ ὡρίσθηκε ὡς ἐνοίκιο τὸ ποσὸν τῶν 600 δραχμῶν.

Ἡ χαρὰ τοῦ Τάσου δὲν περιγράφεται.

Ἐπὶ τέλους!!! Εἶχε βρῆ τὸν σπιτονοικοκύρη ποὺ ὠνειρευότανε!!! Φίλοι ἦταν οἱ δυό τους. Καὶ κάθε βράδυ κάνανε παρέα, πότε στὸ σπίτι τοῦ Τάσου καὶ πότε στοῦ Γιώργου... Κανένα μεζεδάκι κάπου-κάπου, λίγο κρασάκι καὶ καμμιὰ πρεφίτσα, ἔτσι γιὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα...

Φιλία καὶ μιὰ φορά, τόσο ποὺ ὁ κόσμος ἐθαύμαζε καὶ ζήλευε...

Φιλότιμος ἦταν ὁ Τάσος καὶ Χριστιανός... Γι' αὐτὸ κάθε τόσο καὶ λιγάκι νὰ κάποιο δωράκι γιὰ τὴν κυρία Μαίρη, νὰ κάτι ἄλλο γιὰ τὸν φίλο του τὸν Γιῶργο... Καὶ κάθε Κυριακὴ τοὺς τραπέζωνε καὶ στὸ σπίτι του...

«Θὰ μᾶς κακοφανῇ ἂν δὲν ἔρθετε...». Κι' ἐκεῖνοι πηγαίνανε.

Κάποτε ὁ Γιῶργος χρειάστηκε λεπτὰ γιὰ ν' ἀγοράσῃ ἕνα ἀκόμα οἰκόπεδο. Τοῦ ἔλειπαν 10.000 γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸ ποσὸν ποὺ τοῦ ζητοῦσαν.

Τὸ ἔμαθε ὁ Τάσος καὶ μιὰ καὶ δυὸ στὴν πόρτα τοῦ φίλου του.

«Δὲν ντρέπεσαι, Γιῶργο;» τοῦ εἶπε «μιὰ πόρτα εἴμαστε. Μιὰ οἰκογένεια. Γιατὶ δὲν μοῦ τόπες ἐμένα;... Ἔχω κάτι οἰκονομίες γιὰ τὴν προῖκα τῆς μικρῆς, καὶ μπορῶ νὰ σὲ δανείσω. Πάρε τὶς 10.000 ποὺ χρειάζεσαι...».

Ἐκεῖνος ἔμεινε μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό, ἔλαμψαν παράξενα τὰ μάτια του κυττάζοντας τὸν παρά, ὕστερα εἶπε :

«Εὐχαριστῶ πολύ. Νὰ σοῦ ὑπογράψω μιὰν ἀπόδειξη...».

«Σὰν δὲν ντρέπεσαι;» τὸν διέκοψε ὁ Τάσος. «Μεταξύ μας ἀποδείξεις; Αὐτὸ ἔλειψε!!!. Κάνε τὴ δουλειά σου, κι' ὅταν εὐκολυνθῇς μοῦ τὰ δίνεις σιγὰ-σιγά. Μὴν ἀνησυχῇς. Δὲν τὰ βιάζουμαι...».

«Νὰ τὰ πατσίσουμε τότε στὰ ἐνοίκια. Νὰ κάνουμε ἕνα καινούργιο συμβόλαιο γιά...».

«Πᾶψε, μωρέ. Κάνε τὴ δουλειά σου καὶ τὰ κανονίζουμε».

Ἔτσι καὶ ἔγινε. Καὶ ὁ Γιῶργος ἄρχισε νὰ ἐξοφλᾶῃ λίγα-λίγα τὰ λεπτὰ ποὺ δανείστηκε.

Καὶ ἡ φιλία τους δυνάμωνε. Καὶ ἡ ἀγάπη τους θέριευε. Κι' ἦταν συγκινητικὴ ἡ εἰκόνα ποὺ παρουσίαζαν.

Ἔφτασαν στὸ σημεῖο νὰ τρῶνε κάθε μέρα μαζί. Ὅμως σχεδὸν πάντα στὸ σπίτι τοῦ Τάσου, ποὺ δὲν ἄφηνε ποτὲ τὸ φίλο του νὰ πληρώσῃ.

Κι' ὁ Γιῶργος ξώφλαγε σιγὰ-σιγὰ τὸ χρέος του... Κι' εἶχε φτάσει νὰ χρεωστάῃ μόνο 4.000 ὅταν... ὅταν τὸ ἐργοστάσιο ποὺ δούλευεν ὁ Τάσος ἔκλεισε... Ἦταν τὸ πρῶτο χτύπημα ποὺ δέχτηκε... Τὸ πρῶτο, γιατὶ ἀκολούθησαν κι' ἄλλα... Κι' οἱ ἔξω δουλειὲς ποὺ ἔκανε ἄρχισαν νὰ μὴν πηγαίνουν καλά... Κι' ὕστερα ἦρθαν ὅλα ἀνάποδα...

Ἦταν ἡ μεγάλη παρένθεση τῆς δοκιμασίας. Ἡ Στενὴ Πύλη τοῦ Εὐαγγελίου... Ἡ φωτιὰ μέσα στὴν ὁποίαν μοσχοβολᾶ τὸ λιβάνι...

Ἦρθε ἡ φ τ ώ χ ε ι α!!! Τὴν ξέρετε; Ἐγὼ τὴν ξέρω. Τὴν ἔχω δοκιμάσει κάποτε, ὅταν ἀπὸ τὶς ἀνέσεις, τὶς νταντάδες καὶ τὰ πλούσια γεύματα τοῦ πατρικοῦ μου σπιτιοῦ, βρέθηκα μονάχος μὲ ὑποχρεώσεις... Καὶ κλήθηκα νὰ κατέβω σ' ἕνα τόπο δοκιμασίας. Τὸ Καθαρτήριο Πῦρ τῶν ξένων θρησκειῶν.

Ἐδῶ κατεβαίνει ἡ αὐλαία τοῦ θεάτρου τῆς ζωῆς καὶ στὴ σιωπὴ ποὺ ἀκολουθεῖ δὲν ἀκούγεται οὔτε ἕνα χειροκρότημα...

Ἀκούγεται μονάχα ἀπ' τὴν ὀρχήστρα ἕνα πένθιμο ἐμβατήριο—ἢ ἂν θέλετε ἕνας ψαλμός: «Πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπείνασαν...».

Ὅλα γύρω σκοτεινιάζουν, ὅλα γύρω γίνονται ἀβέβαια, ἀκαθόριστα, μοιάζουν μὲ φαντάσματα... Τὸ ψωμὶ περνᾶ στὰ εἴδη ὑπερπολυτελείας, καὶ τὸ ἠθικὸ συντρίβεται...

Αὐτὴ εἶναι ἡ φτώχεια... Κι' ὅποιος δὲν τὴν δοκίμασε ποτές του δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ μὲ καταλάβῃ, ὅσο παραστατικὰ κι' ἂν τὴν περιγράψω... Γιατὶ ἡ φτώχεια τῶν βιβλίων εἶναι τόσο διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ φτώχεια τῆς ζωῆς!!!...

Πεινᾶ ὁ πρωταγωνιστὴς ἑνὸς μυθιστορήματος... Μὰ πεινᾶ ἀνάμεσα σὲ ὄμορφες λέξεις, μέσα σὲ καλοτυπωμένες σελίδες, μεταξὺ μιᾶς τελείας, ἑνὸς κόμματος καὶ μιᾶς περισπωμένης... Ὅμως ὁ πεινασμένος τῆς φτωχογειτονιᾶς εἶναι κάτι ἄλλο πρᾶγμα. Δὲν ἔχει ὄμορφες λέξεις, δὲν ἔχει ἄλλες σελίδες ἐκτὸς ἀπὸ λογαριασμούς, δὲν ἔχει σημεῖα στίξεως, μὰ δείχνει σημεῖα κάμψεως, πανικοῦ...

Ἐτούτη εἶναι ἡ διαφορὰ μεταξὺ θεωρίας καὶ πράξεως... Κι' ἐγὼ δὲν θέλησα ποτὲ νὰ κηρύξω θεωρίες, ἀλλὰ νὰ περιγράψω πράξεις καὶ νὰ φωτογραφίσω τὴ ζωὴ ὅπως εἶναι, ὅπως τὴ γνώρισα καὶ τὴν εἶδα.

Λοιπὸν τὶ νὰ σᾶς περιγράψω; Βάζω καλύτερα ἀποσιωπητικά... Γιατὶ ἐμεῖς ποὺ γράφουμε ἔχουμε αὐτὸ τὸ θεῖο πλεονέκτημα. Ὅλες οἱ ἀναποδιὲς ποὺ γιὰ σᾶς τοὺς ἄλλους γίνονται συμφορές, γιὰ μᾶς γίνονται πήγασοι ποὺ δίνουν φτερὰ στὴν πέννα μας.

Ἕνας πεινασμένος συγγραφέας εἶναι πάντα πιὸ πειστικός, πιὸ γλαφυρός, πιὸ εὐχάριστος ἀπ' τὸν χορτᾶτο...

Ἕνας πονεμένος λογοτέχνης ἔχει τὴ δύναμη ν' ἀνέβῃ στὸν Οὐρανό, ἐξαγνισμένος ἀπ' τὸν πόνο του.

Νὰ γιατὶ διαβάζετε μερικὲς φορὲς κείμενα ἱκανῶν καὶ μορφωμένων ἀνθρώπων ποὺ ὅμορφα γράφουν, μά, τὶ νὰ σᾶς πῶ; κάτι τοὺς λείπει... Δὲν σᾶς εὐχαριστοῦν... Εἶναι μονοκόμματοι, ψυχροί, ἀγέλαστοι... Εἶναι συνήθως αὐτοὶ ποὺ δὲν λαχάνιασαν κυνηγῶντας τὴ ζωή, δὲν πόνεσαν πολύ, δὲν ὑπέφεραν, δὲν ἀνεβοκατέβηκαν σκαλοπάτια... Στήθηκαν σὰν ἀγάλματα μπροστά σας καὶ σᾶς κυττάζουν αἰνιγματικά... Κι' ἐσεῖς λέτε: «Ὡραῖο ἄγαλμα, μά, τὶ τὰ θὲς τὶ τὰ γυρεύεις, ἄγαλμα

εἶναι βρὲ ἀδερφέ. Δὲν μπορεῖ νὰ κουβεντιάσῃ μὲ τὴν ψυχή μου...». Ἐνῶ διαβάζετε ἄλλα κείμενα ἄλλων ἀνθρώπων, ποὺ δὲν μελετοῦν, δὲν εἶναι εὐρύτατα ἐγκυκλοπαιδικῶς μορφωμένοι, δὲν δανείζονται μεγάλες φράσεις, μὰ σᾶς ἐνθουσιάζουν, σᾶς συγκινοῦν... Εἶναι εὐλύγιστοι, ζεστοί, χαμογελᾶνε, κλαῖνε, ἔχουν τὴν δύναμη, νὰ σᾶς ἀναστατώσουν...

Αὐτὸ τὸ καλὸ κάνει σὲ ὅσους γράφουν ἕνας δυνατὸς πόνος. Τοὺς λυγίζει... Κι' ὕστερα ἔχουν τὴν δύναμη νὰ λυγίσουν κι' ἐσᾶς. Ἂς βάλουμε λοιπὸν ἀποσιωπητικὰ πάνω σ' αὐτὸ τὸ ὁλότελα ρεαλιστικὸ κεφάλαιο καὶ ἂς προχωρήσουμε, μὲ βῆμα ὅμως σημειωτόν, ἀκολουθῶντας τὸν Τάσο στὴν μεγάλη πτώση...

.....

.....

Κι' ὁ Τάσος βρέθηκε κάποτε φτωχός, πολὺ φτωχός... Μόλις καὶ μετὰ βίας κατώρθωνε νὰ ἐξοικονομῇ 800 δραχμὲς τὸ μῆνα... Ἔφαγε σιγὰ-σιγὰ ὅλες του τὶς οἰκονομίες... πάει καὶ ἡ προῖκα τῆς κόρης του... Ἔκαναν φτερὰ καὶ τὰ μεγάλα ὄνειρά του... Μὰ δὲν κάμφθηκε. Θέλησε νὰ μιμηθῇ τὸν Ἰώβ. Ἔκανε τὸ σταυρό του, καὶ ρίχτηκε μὲ περισσότερη ὄρεξη στὸν σκληρὸ ἀγῶνα τῆς βιοπάλης. «Δόξα τῷ Θεῷ» ἔλεγε καὶ ξανάλεγε. Μά... μά, σὰν γύριζε κουρασμένος, ἐξαντλημένος στὸ σπίτι του τὸ βράδυ, κι' ἔβλεπε τὰ παιδιά του πιὸ ἀδύνατα ἀπὸ χτές, πιὸ κίτρινα, πιὸ παραπονεμένα σκιζότανε ἡ καρδιά του... Πονοῦσε... Πονοῦσε κρυφά... Μαράζωνε...

Ὦ! τὸ κρυφὸ μαράζι!!! Δὲν ὑπάρχει πιὸ καταχθόνιος δολοφόνος ἀπ' αὐτόν... Καὶ ἐτοῦτο τὸ μαράζι, καὶ ἡ ἀνέχεια καὶ ἡ κούραση τὸν ἔρριξαν στὸ κρεβάτι...

«Ὑπερτροφία καὶ ἀνάπαυση» εἶπεν ὁ γιατρὸς ποὺ τὸν ἐξέτασε...

Ἔτσι λένε συνήθως οἱ γιατροί... Μὰ πῶς;... Αὐτὸ εἶναι ἄλλο θέμα, ποὺ δὲν ἐνδιαφέρει τὴν Ἰατρικὴ Ἐπιστήμη... Εἶναι ἕνα ἐρώτημα, ἀνάμεσα σὲ τόσα ἄλλα τῆς ζωῆς...

Τότες ὁ Τάσος θυμήθηκε τὸ χρέος ποὺ εἶχεν ὁ Γιῶργος ἀπέναντί του... Τέσσερις χιλιάδες εἶναι αὐτές, δὲν εἶναι μικρὸ ποσόν, ὁλάκαιρη περιουσία γιὰ τὴν κατάσταση ποὺ ἀντιμετώπιζε...

Κάποτε εἶχε δανείσει 10.000, σὰν νὰ ἐπρόκειτο γιὰ 2 δραχμές... ἐνῶ τώρα...

Περίεργα ποὺ εἶναι τὰ λεπτά, ἀλήθεια... Ψεύτικη εἶναι ἡ ὀνομαστική τους ἀξία... Ἀξία τοὺς δίνει ἡ οἰκονομική σου κατάστασις... Ἂν εἶσαι πλούσιος 10.000 εἶναι μιὰ ἐκδρομή...

Ἂν εἶσαι φτωχὸς ἕνα χιλιάρικο εἶναι μιὰ ὁλόκληρη ζωή... Κι' ὁ Τάσος ἀπεφάσισε νὰ μιλήσῃ στὸν φίλο του τὸν Γιῶργο γι' αὐτὰ τὰ λεπτά...

Μὰ ὁ Γιῶργος εἶχε καιρὸ νὰ κτυπήσῃ τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ φίλου του... Εἶχε ἀραιώσει σιγὰ-σιγά τὶς ἐπισκέψεις του, ὥσπου στὸ τέλος εἶχε καταντήσει νὰ ἔρχεται μονάχα τὴν πρωτομηνιὰ γιὰ τὸ νοῖκι... Κι' ἕνα ἀκόμα περίεργο πρᾶγμα. Τὸ ὕφος τοῦ Γιώργου, κι' ἡ στάση του καὶ τὰ λόγια του, εἶχανε ἀλλάξει...

Τὶ εἶχε συμβῆ;...

Ἔτσι ἕνα βράδυ ὁ Τάσος ἀπεφάσισε νὰ τοῦ μιλήσῃ... Ἦρθε ὁ Γιῶργος μὲ τὴν γυναῖκα του, χαιρέτησε ψυχρὰ καὶ τυπικά, κάθισε σὲ ἕνα κάθισμα σὰν στήλη ἅλατος, κι' ὅταν ὁ Τάσος ἄρχισε νὰ τοῦ μιλᾷ γιὰ τὰ λεπτὰ ποῦ τοῦ εἶχε δανείσει καὶ νὰ τοῦ περιγράφῃ τὴν τραγική του κατάσταση, γύρισε ὁ Γιῶργος τὸ βλέμμα του ψυχρὰ κατὰ τὸ φίλο του καὶ τοῦ εἶπε :

«Ἄκουσε, κύριε Τάσο. Λυπᾶμαι γιὰ ὅ,τι σοῦ συνέβη, ἀλλὰ καθένας στὴν σημερινὴ ἐποχὴ κυττάει τὸν ἑαυτό του. Ἐμένα ποτὲ κανεὶς δὲν μὲ βοήθησε, καὶ στὴν Κατοχὴ κόντεψα νὰ πεθάνω ἀπὸ τὴν πεῖνα, ἂν δὲν ἀπεφάσιζα νὰ βάλω μυαλὸ καὶ νὰ ζήσω... Ἂν... Ἂν θέλῃς δανεικά, δυστυχῶς δὲν ἔχω... Ὅσο γιὰ τὸ νοῖκι, τὶ νὰ σοῦ κάνω;... Ἐνοικίασα τὸ σπίτι μου καὶ θέλω κι' ἐγὼ τὰ λεπτά μου. Ξόδεψα κι'

ἐγὼ λεπτὰ γιὰ νὰ τὸ χτίσω. Ἂν πάλι δὲν μπορῇς νὰ μὲ πληρώνῃς σ' ἀφήνω νὰ φύγῃς, εἰδ' ἄλλως θὰ στεναχωρηθῶ πολύ, ἀλλὰ μὴν ξεχνᾶς τέλος πάντων ὅτι τὸ Συμφωνητικὸ ποὺ ὑπογράψαμε λέει ὅτι θὰ μὲ πληρώνῃς κάθε πρώτη τοῦ μηνός, εἰδ' ἄλλως ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ σοῦ κάνω ἔξωση...».

Κεραυνὸς ἂν ἔπεφτε πάνω στὸν Τάσο δὲν θὰ τὸν ξάφνιαζε ἔτσι... Μὰ ἦταν ἀλήθεια; Μήπως ἔβλεπε κανένα ὄνειρο; Εἶχε μπροστά του τὸ φίλο του τὸ Γιῶργο, ποὺ ἔτρωγαν μαζί, ποὺ ὅταν εἶχε λεπτὰ ἐξώδευε γι' αὐτὸν κάθε οἰκονομία του, ποὺ τοῦ εἶχε δανείσει 10.000 χωρὶς ἀπόδειξη; Ἦταν αὐτός; ὁ ἴδιος; ὁ φίλος του; ὁ μοναδικός του φίλος;

Ἀδύνατον... πῶς; πῶς ἔγινε ἔτσι; Μήπως ἀστειευότανε;

«Τί; Τί;... Τί... εἶπες; Τὶ εἶπες, Γιῶργο μου; Πῶς μπόρεσες νὰ πῇς αὐτὰ τὰ λόγια σὲ μένα; Τὶ κακὸ σοῦ ἔκανα; Γιατί; Γιατί, ἀντὶ νὰ μὲ βοηθήσῃς, νὰ μὲ δανείσῃς, νὰ μὲ συντρέξῃς στὴν ἀνάγκη μου, μὲ δολοφονεῖς μ' αὐτὸν τὸν τρόπο; Τὶ σοῦ ἔκανα; Θὰ μὲ πετάξῃς στὸ δρόμο; Δὲν λυπᾶσαι τὰ παιδάκια μου; Τὶ φταῖνε τὰ καϋμενούλια; Γιῶργο... Γιῶργο μου ὁ Θεὸς ἂς σὲ συγχωρέσῃ...». Εἶπε καὶ ξέσπασε σ' ἕνα δυνατὸ κλάμμα.

Μὰ ὁ ἄλλος σηκώθηκε ἀσυγκίνητος, πλησίασε στὴν πόρτα καὶ πρὶν τὴν ἀνοίξῃ εἶπε ψυχρά :

«...Τὴν πρώτη τοῦ μηνὸς θὰ ξαναπεράσω...», κι' ἄνοιξε τὴν πόρτα...

«Καὶ τὰ λεφτὰ ποὺ σοῦ δάνεισα;» φώναξε τότε ὁ Τάσος, προσπαθῶντας νὰ σηκωθῇ.

«Ποιὰ λεπτά;» ἔκανε ὁ ἄλλος ἔκπληκτος.

«Τὶς 4.000...».

«Δὲν σοῦ χρεωστάω τίποτα...».

«...Δὲν σοῦ δάνεισα;...».

Μὰ ὁ ἄλλος τὸν διέκοψε ξερά :

«Φέρε τὴν ἀπόδειξη ποὺ σοῦ ὑπέγραψα νὰ σὲ ξοφλήσω. Ἀφοῦ δὲν ἔχεις ἀπόδειξη δὲν ἀναγνωρίζω τίποτε... Καλὴ νύχτα...» εἶπε, καὶ ἔκλεισε τὴν πόρτα βγαίνοντας...

Ἦταν ὁ Νόμος τῆς Ζούγκλας, ποὺ ὡρθώθηκε ἀνάμεσά τους... Ὁ θάνατός σου ἡ ζωή μου... Μονάχα οἱ ἔξυπνοι ζοῦν... Τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῦ Ἰούδα... Ὁ ἄνθρωπος ποὺ παίρνει τὴ μορφὴ τοῦ θηρίου...

Ὁ Νόμος τῆς Ζούγκλας... Τὸν ξέρετε;;;... Μὴν σᾶς φαίνεται ὑπερβολικὴ ἡ περιγραφή... Εἶναι μιὰ περίπτωση ἀπ' τὴν καθημερινὴ ζωή...

«Ἄτιμε... Κακοῦργε... Δολοφόνε...» κραύγασε ὁ Τάσος, καὶ σωριάστηκε λιπόθυμος στὸ πάτωμα...

.....

.....

Τὸ ἴδιο βράδυ... στὸ ἴδιο σπίτι... στὸ ἴδιο δωμάτιο...

Σκοτάδι βασιλεύει... Κι' ὅμως κάτω ἀπ' τὸ ὠχρὸ φῶς τοῦ καντηλιοῦ μπορεῖς νὰ διακρίνῃς τὸν Τάσο καὶ τὴν Κατίνα γονατιστούς... Μίλαγε ἐκεῖνος.

«Συγχώρα με, Θεέ μου, γιὰ τὶς βρισιὲς ποὺ μοῦ ξέφυγαν... Συγχώρα με... Συγχώρεσε μαζὶ καὶ τὸν Γιῶργο, ὅσο κακὸ κι' ἂν μοῦκανε... Δὲν εἶναι κακός, Κύριε... Τὸν τύφλωσε τὸ συμφέρον... Ἄνοιξέ του τὰ μάτια νὰ δῇ καὶ νὰ μετανοήσῃ... Λυπήσου τον, Θεέ μου...».

.....

.....

***

Τὰ ἄλλα θὰ σᾶς τὰ διηγηθῶ μὲ συντομία... Εἶναι ὁλάκαιρη ἱστορία. Ὅμως ὁ χῶρος τῆς στήλης μου εἶναι περιωρισμένος...

Τὰ μαντᾶτα τὸ λοιπὸν ἔφτασαν ἴσαμε τὸ Τμῆμα, κι' ἐμεῖς θεωρήσαμε χρέος

μας νὰ ἐπέμβουμε... Καλέσαμε καὶ τοὺς δυὸ στὸ Τμῆμα... Ὁ Τάσος εἶπε : «Δὲν ἔχω τίποτε ἐναντίον τοῦ φίλου μου...». Κι' ὁ ἄλλος συμπλήρωσε : «Δὲν τοῦ χρεωστῶ λεπτά...».

Καταλάβαμε περὶ τίνος ἐπρόκειτο, μά, ὅσο καὶ νὰ ἐπιμείναμε, ὁ Τάσος τὰ ἀρνιότανε ὅλα! Ἔτσι ἀφήσαμε τὸν Γιῶργο νὰ φύγῃ, καὶ κρατήσαμε τὸν Τάσο... Κάναμε ἕνα ἔρανο μεταξύ μας καὶ τοῦ δώσαμε λίγα λεπτά. Ὕστερα ἀναλάβαμε νὰ τοὺς στέλνουμε δυὸ πιάτα φαγητὸ γιὰ τὰ παιδιὰ κάθε μέρα, ἀπ' τὸ συσσίτιο τοῦ Τμήματος, καὶ στὸ τέλος ὁ Διοικητής μου τοποθέτησε τὸν Τάσο σ' ἕνα ἄλλο ἐργοστάσιο καὶ τὸν σύστησε καὶ σ' ἄλλα σπίτια ἔξω, μέχρι σημείου νὰ παίρνῃ περισσότερα λεπτὰ ἀπὸ πρῶτα. Ἀλλὰ ὄχι! Μὴ φεύγετε. Ἀκολουθεῖ καὶ ἡ τελευταία πράξη τοῦ δράματος.

Ἕνας ἔξυπνος, πιὸ ἔξυπνος ἀπ' τὸν Γιῶργο, ποὺ πίστευε κι' ἐκεῖνος πιὸ πολὺ στὸ Νόμο τῆς Ζούγκλας, «ἔρριξε», ὅπως λένε στὴν πιάτσα, τὸν Γιῶργο, καὶ τοὔφαγε τὸ βιός του καὶ μιὰ πολύμηνη ἀρρώστια τῆς γυναίκας του τὸν ρήμαξε...

Πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπείνασαν... Ἔτσι λέει ὁ ψαλμός... Μὰ ἔχει καὶ μιὰ στροφὴ ἀκόμα, πιὸ ἀξιοπρόσεκτη : «Οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν Κύριον, οὐκ ἐλαττωθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ...».

Δὲν εἶναι λόγια αὐτά. Εἶναι ἀλήθειες βγαλμένες ἀπ' τὴν ἴδια τὴ ζωή. Ὁ Νόμος τῆς Ζούγκλας προϋποθέτει θηρία ποὺ ἀλληλοσπαράζονται. Πάντα ἀπὸ σένα τὸν ἔξυπνο, θὰ βρεθῇ κάποιος πιὸ ἔξυπνος νὰ σὲ «ρίξῃ».

Ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ προϋποθέτει ἀδέλφια, ποὺ θυσιάζεται τὸ ἕνα γιὰ τὸν ἄλλο, γιατὶ τὰ ἑνώνει ἡ παντοδύναμη ἐντολὴ τῆς ἀγάπης. Πάντα θὰ βρεθῇ στὴν ἀνάγκη σου ἕνας Χριστιανὸς νὰ σὲ βοηθήσῃ.

***

Τώρα ξημέρωσε...

Τὸ κρῦο εἶναι τσουχτερό... Ὅμως δὲν κρυώνω, οὔτε νυστάζω... Μονάχα ἀγαπῶ... Κι' εἶμαι εὐτυχισμένος...

Ναί, ἀγαπημένοι μου φίλοι, ὅσοι μὲ διαβάζετε, κι' ὅσοι δὲν μὲ διαβάζετε, ὅσοι μ' ἀγαπᾶτε κι' ὅσοι δὲν μὲ συμπαθεῖτε, ἀκοῦστε τὰ λόγια μου, καὶ πλημμυρίστε ἀγάπη... Κι' ὅλα θὰ πᾶνε καλὰ στὴ ζωή σας... Μακρυὰ ὁ καταραμένος ὁ Νόμος τῆς Ζούγκλας...

ΣΠΥΡΟΣ ΠΗΛΟΣ

Ἐλπίδα χρυσῆ

Γλυκὲς ἐλπίδες στέφουνε καὶ πάλι τὰ ὀνειρά μας
τὴν ἄνοιξι, ὡς σημαίνουνε τ' ἀγνὰ καμπαναριά της.
Κι' ἀκοῦς τριγύρα ἰαχὲς ἀπ' τῆς ζωῆς τὴ μάχη,
βλέπεις χιλιάδες ὁμορφιὲς ἡ ἄνοιξί μας νἄχῃ,
ἀκοῦς φλογέρα λευτεριᾶς ν' ἀντιλαλῇ στὴ ράχη,
θυμᾶσαι καὶ τὴν ἀδελφὴ ποὖν σκλάβα αὐτὴ μονάχη·
καὶ ἡ κατάρα κι' ἡ εὐχὴ βγαίνει ἀπὸ κάθε στόμα
—γλυκὸς χερουβικὸς ψαλμὸς μπρὸς στὸ οὐράνιο δόμα:
«Πατέρα, σπάσε τὴ βαρειὰ αὐτὴ πιὰ ἀλυσίδα
»καὶ δῶσε ἀλήθεια νὰ γενῇ ἡ πιὸ χρυσὴ ἐλπίδα.
»Δῶσε ν' ἀνθίσῃ ἡ χαρὰ στὰ σκλαβωμένα χείλη
»κι' ἡ ἐλευθερία νὰ διαβῇ τῆς Κύπρου μας τὴν πύλη!».

Σ. Χανδρῆς

Ἡ πρώτη κατεργαριά

Ὑπὸ **Carlo Bertalazzi**
κατὰ μετάφρ. δοκ. Ὑπαστυνόμου
κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΧΟΙΝΗ**

Ποιὰ ἦταν ἡ πρώτη μου κατεργαριά; Εἶναι ἀνάγκη νὰ ξαναφέρω στὴ μνήμη μου τὰ χρόνια τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, τότε ποὺ πίστευα τὸν ἑαυτό μου ἄνδρα, γιατὶ πήγαινα στὶς μεγάλες τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ καὶ φόραγα μακρυὰ παντελόνια.

Τὸ σχολεῖο ἔμοιαζε σὰν ἕνα ἀπέραντο δωμάτιο, ποὺ στὶς στιγμὲς τοῦ διαλείμματος ἔκαναν ἕνα δαιμονισμένο θόρυβο περίπου 70 παιδιά, ὅλα λίγο-πολὺ «μεγάλοι ἄνδρες» ὅπως ἐγώ. Ἡ αἴθουσα σὲ ἐκεῖνες τὶς στιγμὲς γινόταν ἕνας λάκκος καταχθόνιος. Ἡ σύγκρισις δὲν μοῦ φαίνεται ὑπερβολική. Ἑβδομήντα παιδιά, ἑβδομήντα μικροὶ δαίμονες. Μιὰ μόνο ἐπιθυμία εἴχαμε ὅλα τὰ παιδιά, μιὰ καὶ μόνον. Πότε νὰ τελειώσῃ γρήγορα τὸ μάθημα γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ βγοῦμε ἔξω στὸ ὕπαιθρο, στὸ δρόμο, μὲ ξεφωνητὰ ὅπως χίλιοι δαίμονες, ὡσὰν νὰ μὴ βγαίναμε ἀπὸ τὸ σχολεῖο, ἀλλὰ ἀπὸ ἕνα τρελλοκομεῖο.

Τὸ σχολεῖο μοῦ θυμίζει ἀκόμη τὴ δασκάλα μου καὶ ἕνα συμμαθητή μου, κάποιον Καίσαρα, ποὺ γιὰ μένα ἦταν ὁ ἐφιάλτης μου. Πρῶτος στὰ μαθήματα, εἶχε πάντα ἕνα καλαθάκι μὲ ὅλα τὰ καλὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἦταν προστατευόμενος τῆς κυρίας δασκάλας. Ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα μὲ χτυποῦσαν στὰ νεῦρα. Φθονοῦσα τὸν Καίσαρα. Ὅταν τὸν ἔβλεπα κοντὰ στὴ «κυρία δασκάλα» χαμογελαστό, εὐτυχισμένο, αἰσθανόμουν μιὰ ἀγωνία καὶ ἔνοιωθα ὅτι ἤμουν κατώτερός του.

Ἡ κυρία δασκάλα ἦταν μιὰ ὡραῖα γρηούλα, μὲ ὄψη νέας. Τὸ πρόσωπό της ἦταν φρέσκο καὶ τριανταφυλλένιο. Τὰ μαλλιά της ἦταν κάτασπρα σὰν τὸ χιόνι, χωρισμένα μὲ ἐπιμέλεια στὸ μέτωπο. Τὰ μάτια της ἦσαν λαμπερὰ καὶ τὸ στόμα της μικρό, μὲ ἕνα χαμόγελο γεμάτο ἀπὸ καλωσύνη. Ντυνόταν πάντα μαῦρα μὲ κομψότητα. Μὲ λίγα λόγια, εἶχε ἕνα σύνολο κομψὸ ποὺ προξενοῦσε ἀμέσως μιὰ μεγάλη συμπάθεια.

Ὁ Καῖσαρ ἦταν ὁ ἀγαπημένος της μαθητής. Καὶ ἐγὼ ὁ καταφρονεμένος. Καὶ πῶς νὰ μὴν ἤμουν; Αὐτὸς εἶχε πάντοτε ἕνα μπουκετάκι ἀπὸ λουλούδια νὰ τῆς προσφέρῃ καὶ ἦταν συχνὰ σπάνια καὶ ἀκριβὰ λουλούδια. Θὰ μποροῦσα νὰ τὸ κάνω καὶ γώ. Ἀλλὰ πῶς; Ὁ Καῖσαρ ἦταν πλούσιος, ἐρχόταν στὸ σχολεῖο μὲ τὸ ἁμάξι καὶ μὲ τὸν ὑπηρέτη ποὺ τοῦ ἄνοιγε τὴν πόρτα καὶ ποὺ ἔβγαζε τὸ καπέλλο του μπρός του. Αὐτὸς μποροῦσε νὰ ξοδεύῃ. Εἶχε τὸ πορτοφόλι του πάντα γεμᾶτο. Ἐγὼ ὅμως; Οὔτε μιὰ δεκάρα. Νὰ ζητοῦσα ἀπὸ τὸν πατέρα μου γιὰ νὰ χαρίσω τριαντάφυλλα; Ἀλλοίμονό μου. Θὰ κέρδιζα μόνο μερικοὺς μπάτσους... Καὶ τώρα; Θὰ παραιτιόμουν ὅμως γιὰ πάντα ἀπὸ τὴν εὐχαρίστηση νὰ ἀναμετρηθῶ μὲ τὸν Καίσαρα;

Αὐτὴ ἡ σκέψη μὲ ἐνοχλοῦσε, μοῦ ἔφερνε μιὰ μεγάλη ἀνησυχία καὶ ἦταν ἡ αἰτία ποὺ μὲ ἔσπρωξε στὴ πρώτη μου κατεργαριά.

Εἶχα βρεῖ. Ὁ τρόπος νὰ ἀποκτήσω λουλούδια χωρὶς νὰ ξοδεύσω, ὑπῆρχε.

Μοῦ χρειαζόταν μόνο λίγο θάρρος καὶ ἄμεση ἐνέργεια καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ δύο δὲν μοῦ ἔλειπε τίποτε.

Στοὺς καθημερινούς μου περιπάτους στὸ Δημοτικὸ Κῆπο, εἶχα προσέξει κάτι μεγαλόπρεπες μανώλιες. Πόσο ἦσαν ὡραῖες! Καὶ τὶ θαυμάσιο ἄρωμα. Ἄλλο πρᾶγμα εἶναι τὰ τριαντάφυλλα καὶ τὰ γαρύφαλλα τοῦ Καίσαρος. Ἡ μανώλια ὁλόασπρη μὲ τὰ ἁπαλά της πέταλα τὰ βελούδινα... εἶναι ἕνα λουλούδι ντελικάτο, ποὺ θὰ κάνῃ ἀσφαλῶς μεγάλη ἐντύπωση.

Εἶχα σπουδάσει τὸ περιβάλλον. Ἀκριβῶς στὴ μέση ἑνὸς παρτεριοῦ, σ' ἕνα μέρος σχεδὸν ἔρημο, εἶχα δεῖ μιὰ μανώλια ἐκπληκτική. Ἔπρεπε νὰ πηδήσω στὸ παρτέρι, νὰ κόψω τὸ λουλούδι καὶ μετὰ ἀμέσως δρόμο. Τὸ σχέδιο ἦταν ἁπλό, ἀλλὰ ἐπικίνδυνο. Ἐπικίνδυνο; Ἀσφαλῶς, γιατὶ ἔπρεπε νὰ ἀποφύγω τὴν ἐπίβλεψη τοῦ Μάγου καὶ τοῦ Χαρακάκια.

Ποῖοι ἦσαν αὐτοί;

Μάγος καὶ Χαρακάκιας ἦσαν τὰ παρατσούκλια ποὺ ἐμεῖς τὰ παιδιὰ εἴχαμε χαρίσει δωρεάν, ἔτσι ἀπὸ «ἀγάπη», στοὺς δύο φύλακας τοῦ Κήπου. Χαρακάκιας, καταλαβαίνει κανεὶς γιατί. Ἦταν ἕνας ἄντρας ψηλός, ἀδύνατος, μελαχροινός, ἀληθινὸς χάρακας.

Καὶ ὁ Μάγος; Αὐτὸς ἦταν τὸ φόβητρο ὅλων μας. Μιὰ γενιάδα μαύρη πελώρια, δύο μουστάκια μακρυὰ καὶ τσιγκελωτὰ στὰ ἄκρα, τοῦ ἔδιναν ὄψη μάγου. Φοροῦσε ἕνα μεγάλο καπέλλο κατεβασμένο μέχρι τὰ μάτια καὶ στὸ δεξὶ χέρι βαστοῦσε ἕνα τρομερὸ μπαστοῦνι.

Ἡ ἡμέρα φαινόταν ὅτι εἶχε γίνει ἀκριβῶς γιὰ μένα. Γκρίζα, ἀπαίσια μ' ἕνα οὐρανὸ μολυβένιο καὶ στὸν ἀέρα ὑπῆρχε κάτι τὸ μελαγχολικό, τὸ μονότονο, ποὺ σὲ προκαλοῦσε νὰ κοιμηθῇς.

Ὁ Δημοτικὸς Κῆπος φαινόταν ἐγκαταλελειμμένος καὶ ἐκεῖ ποὺ ἐφύτρωνε τὸ ὑπέροχο φυτό, ἦταν μιὰ σωστὴ ἔρημος. Ἡ ὥρα καὶ ἡ στιγμὴ ἦταν εὐνοϊκή. Ἔπρεπε νὰ ἐνεργήσω. Πλησίασα σιγὰ-σιγά, παρατηρῶντας ὁλόγυρα. Κανείς. Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε δυνατά. Ἡ μανώλια ἦταν ἐκεῖ, μπρός μου, ὡραία, θαυμασία, πλούσια ἀπὸ τὰ ἐξαίρετα ἄνθη. Φαινόταν νὰ μοῦ χαμογελάῃ μὲ ἕνα εὐγενικὸ χαμόγελο λέγοντάς μου: «Ἐμπρός, θάρρος... Κόψε τὸ λουλούδι μου». Ὑπάκουσα στὴ σιωπηλὴ αὐτὴ πρόσκληση. Μ' ἕνα πήδημα δρασκέλισα τὸ κοντὸ σιδερένιο κιγκλίδωμα τοῦ παρτεριοῦ, ἔτρεξα ἀμέσως στὸ φυτό, ἀλλὰ σταμάτησα. Γύρισα πίσω. Ἡ ἐπιχείρηση μοῦ φαινόταν δύσκολη καὶ ἀλγεινή. Ὅλα φαινόντουσαν συνωμοτικὰ κείνη τὴ στιγμή. Ἡ καρδιά μου κόντευε νὰ σπάσῃ. Στὴ θύμηση τοῦ Καίσαρα, ξαναπῆρα θάρρος. Τὰ ξερὰ φύλλα στὸ βάρος μου, καθὼς μὲ ἀργὲς κινήσεις πλησίαζα τὸ φυτό, ἔκαναν παράξενο θόρυβο καὶ τὰ λουλούδια τῆς μανώλιας φαινόντουσαν ν' ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τ' ἁπλωμένο σ' αὐτὰ χέρι μου. Μιὰ ἀμφιβολία μὲ προσέβαλε. Θὰ ἀποτύγχανα τὴ τελευταία στιγμή; Εὐτυχῶς ἡ ἀμφιβολία δὲ βάσταξε παρὰ μιὰ στιγμὴ καὶ χάθηκε. Μπρὸς στὸ χέρι μου ξεπρόβαλε ἕνα λουλούδι ἀπροσδόκητα. Ἐπὶ τέλους! Ἐκεῖ... ἕνα τσάκ. Τὰ μάτια μου σκοτείνιασαν. Ἕνας φόβος μὲ γέμισε. Μὰ τὸ λουλούδι τὸ κρατοῦσα στὸ δεξί μου χέρι. Ἕνα πήδημα καὶ δρόμο...

Μόλις εἶχα πατήσει στὸ χῶμα τοῦ δρομάκου, ἡ εἰκόνα ἑνὸς ἀντρὸς παρουσιάστηκε μπρός μου σὰν ἕνα φάντασμα μεσαιωνικοῦ πύργου τὰ μεσάνυχτα μὲ καταιγίδα. Ἦταν ὁ Μάγος. Ἡ ψυχή μου λαχτάρησε. Δὲν ὑπῆρχε οὔτε στιγμὴ γιὰ σκέψη. Κανονικὴ ὀπισθοχώρηση καὶ δρόμο. Ἡ θέση μου εἶχε γίνει γιὰ μιὰ στιγμὴ τρομερή. Ἡ σωτηρία μου ἦταν τὰ πόδια μου. Ἐμπρός, λοιπόν, δρόμο γρήγορα. Σὲ μιὰ στιγμὴ γύρισα γιὰ νὰ κοιτάξω πίσω μου. Ἀλλοίμονο! Ὁ Μάγος μὲ ἀκολουθοῦσε τρέχοντας καὶ μὲ τὸ μπαστοῦνι σηκωμένο. Ἕνα βῆμα ἀκόμη ἂν ἔκανε... ἤμουν χαμένος.

—Σταμάτα! Σταμάτα!

—Πιάσε με ἂν μπορῇς.

Ἡ φυγή μου ἦταν ὑποχρεωτική. Θὰ κέρδιζε ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἔτρεχε πιὸ πολύ. Ἀλλὰ νά, ἀκριβῶς στὸ βάθος τοῦ δρομάκου ποὺ ἔτρεχα, ἔκανε τὴν ἐμφάνισή της ἡ λιπόσαρκη σιλουέττα τοῦ ὄχι λιγότερο ἀπειλητικοῦ Χαρακάκια. Ἔτσι, βρέθηκα ἀνάμεσα σὲ δύο πυρά! Κατὰ μέτωπο, ὁ Χαρακάκιας, στὴ πλάτη ὁ Μάγος. Πῶς θὰ σωθῶ; Νὰ πάω δεξιά; Δὲν ἦταν δυνατό. Δεξιὰ ἦταν ὁ τοῖχος τοῦ περιβόλου καὶ τὰ ψηλὰ κάγκελα, ἀπρόσιτα. Ὤ! Θεέ μου... Ἀριστερὰ ἦταν μιὰ λιμνούλα. Τί νὰ κάνω; Λίγα δευτερόλεφτα ἀκόμη καὶ θὰ μὲ ἔπιαναν, ὅπως ἕνα ποντικὸ στὴ φάκα. Πίσω μου, ἄκουγα τὴν ὑπόκωφη φωνὴ τοῦ Μάγου ποὺ γρύλλιζε.

—Τώρα θὰ σὲ διορθώσω ἐγὼ ἀχρεῖε. Σταμάτα! Σταμάτα!

Ἐκεῖνο ποὺ δοκίμασα σ' ἐκείνη τὴ τραγικὴ στιγμὴ τῆς ζωῆς μου, δὲν μπορῶ νὰ τὸ περιγράψω τώρα.

Ἡ ἀπελπισία μόνο μὲ ὡδήγησε καὶ βρέθηκα χωρὶς νὰ ξέρω πῶς καὶ γιατί, στὸ μέσο τῆς λιμνούλας. Εἶχε νερὸ μέχρι τὰ γόνατά μου καὶ στὸ δεξὶ χέρι, ὅπως ἕνα τρόπαιο νικητήριο, βαστοῦσα σφιχτὰ τὴ μανώλια μου.

Τὸ ἀπρόοπτο κρύο μπάνιο μὲ ἔκανε νὰ γυρίσω στὴν πραγματικότητα. Στὶς δύο ὄχθες, ἀπέναντι ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο, ἦσαν ὄρθιοι, ἀκίνητοι, μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτὸ καὶ μὲ κατεβασμένα τὰ μπαστούνια οἱ δύο μου διῶκτες. Κυτταχτήκαμε καὶ μείναμε ἄφωνοι μερικὰ δευτερόλεπτα. Ἔπειτα ὁ Μάγος ἄρχισε πρῶτος.

—Ἔλα ἔξω βρωμιάρη.

—Ἐγὼ δὲν ἔρχομαι. Ἔλα σὺ μέσα.

—Σ' ἀρέσει τὸ φρέσκο!..

—Βέβαια καὶ μοῦ ἀρέσει αὐτὸ τὸ φρέσκο, παρὰ τὸ ἄλλο.

—Κάνεις καὶ πνεῦμα; Μπράβο... Πῶς σὲ λένε;

—Δὲ ξέρω.

—Δὲν τὸ ξέρεις;.. Ἔλα ἔξω..

—Ποτέ...

—Πρέπει νὰ βγῇς ἀπὸ κεῖ.

—Ναί, ὅταν ἐσὺ θἄχῃς φύγει.

—Μὴν ἐλπίζεις νὰ φύγω. Θὰ σὲ περιμένω καὶ θὰ σὲ συλλάβω.

—Καὶ γὼ δὲν τὸ κουνάω. Στὸ νερὸ εἶμαι καλούτσικα.

—Καλά... Τώρα θὰ δοῦμε.

Ὁ Μάγος στήριξε τὸ μπαστοῦνι του στὴν ὄχθη καὶ στηρίχθηκε ἐπάνω του, περιμένοντας. Ἀπὸ τὴ πλευρὰ τὴ δικιά μου, ἤμουν ἀποφασισμένος νὰ μείνω, ὅσο καὶ ἂν μοῦ κόστιζε, παρὰ νὰ ἀφήσω νὰ μὲ πιάσουν.

Σὲ μιὰ στιγμὴ φταρνίστηκα.

Μὲ ἐκεῖνο τὸ φτάρνισμα, ὁ Μάγος κλονίστηκε, μὲ κύτταξε γιὰ λίγο, ἔπειτα μὲ ἕνα τόνο στὴ φωνὴ ποὺ μοῦ φάνηκε γεμᾶτος καλωσύνη καὶ γλυκύτητα, μοῦ εἶπε.

—Πᾶμε...ἔλα ἔξω. Θέλεις νὰ ἁρπάξῃς κανένα κρυολόγημα;

—Ἐγὼ δὲν τὸ κουνάω ὅσο εἶστε ἐσεῖς οἱ δύο ἐδῶ.

—Θέλεις ν' αὐτοκτονήσῃς;

—Ἀκριβῶς. Δὲ θέλω νὰ μὲ συλλάβῃς.

Φταρνίστηκα γιὰ δεύτερη φορά. Τότε εἶδα τὸ Μάγο νὰ κάνῃ ἕνα νεῦμα στὸ Χαρακάκια καὶ οἱ δυό τους ν' ἀπομακρύνωνται ἀργά. Βγῆκα ἀπὸ τὸ νερὸ σὲ λίγο. Εἶχα σωθῆ. Τότε δὲν κατάλαβα καλά, οὔτε βρῆκα τὸ γιατί, ὁ Μάγος μὲ ἄφησε ἐλεύθερο ἔτσι γρήγορα.

Τὸ σκέπτομαι τώρα, ἔπειτα ἀπὸ τόσα χρόνια καὶ ἐξηγῶ κάθε πρᾶγμα. Ὁ γερο-φύλακας τοῦ Δημοτικοῦ Κήπου, τὸ φόβητρο τῶν παιδιῶν, ἦταν αὐστηρός, μὰ ἦταν ἕνας ἄνθρωπος μὲ χρυσῆ καρδιά. Μὲ ἄκουσε νὰ φταρνίζουμαι, φοβήθηκε ὅτι θἄπερνα καμμιὰ πνευμονία καὶ δὲν ἤθελε νὰ μείνω στὸ νερό. Ποιὸς ξέρει! Ἴσως νὰ εἶχε καὶ αὐτὸς παιδιά. Φτωχὲ Μάγε. Αὐτὴ τὴ στιγμή, ποὺ σκέπτομαι τὴν πρώτη μου κατεργαριά, νοιώθω τὴν ἀγάπη σου. Φτωχὲ Μάγε... Carlo Bertolazzi

Ὑπὸ QIL. CESBRON, κατὰ μετάφρασιν «Ἀστυνομικῶν Χρονικῶν»

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

.....

.....

...Πέρασαν ἔτσι λίγα λεπτὰ...ὅταν, σὲ μιὰ στιγμή, σηκώθηκεν ὁ Μὰρκ ὄρθιος καὶ φώναξε στοὺς ἄλλους, καθὼς τὸν πλησίαζαν 3-4 ἀγόρια:

«...Ἐ! παιδιά!.. Γιὰ πέστε μου τί εἶναι αὐτὸς ὁ ἀρχηγὸς Μασίν, ὁ Μπουφαλό, ὁ Μπὶλ κι' οἱ ἄλλοι; Γιὰ πέστε μου τί εἶναι ὅλοι αὐτοί; Θέλω νὰ μάθω, θέλω νὰ ξέρω...».

Ἕνα ξανθὸ παιδὶ μὲ γυαλιά, ποὺ ἀδιάκοπα μασοῦσε κάνοντας διάφορες γκριμάτσες, τὸν πῆρε ἀπ' τὸ χέρι, λέγοντας: «Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ ἔρθῃς μαζί μου...Ἔτσι θὰ δῇς καὶ θὰ κατατοπιστῇς...».

Τὸν ὡδήγησε ὕστερα κατὰ τὸ μέρος τοῦ λαχανόκηπου, καὶ στάθηκαν μαζὶ μπροστὰ σὲ μιὰ οἰκοδομή, μικρότερη ἀπ' τὶς ἄλλες...

«...Αὐτὸ εἶναι τὸ σπίτι τοῦ ἀρχηγοῦ Μαρσὲλ καὶ τῆς γυναίκας του Μαμμύ... Ἔχουν ἕνα μικρὸ ἀγόρι, τὸν Περρύ... Καὶ νομίζω ὅτι περιμένουν κι' ἄλλο...».

«...Λοιπόν;» ρώτησε ὁ Μὰρκ ἀδιάφορα «καὶ...» μὰ σταμάτησεν ἀπότομα, γιατὶ ἀπ' τὸ παράθυρο διέκρινε τὴν νεαρὴ ξανθὴ κοπέλλα, μέσα στὸ σαλόνι, ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους... Σώπασε...Καὶ ξεχάστηκε λίγες στιγμὲς κυττάζοντάς την... Ὕστερα ρώτησε δειλά, μὲ κάποιον δισταγμό:

«...Αὐτὴ... νὰ αὐτὴ ἐκεῖ στὸ παράθυρο θέλω νὰ πῶ... Ποιὰ εἶναι;..».

«Μά, ἡ Ἀρχηγὸς Φρανσουάζ... Δὲν τὴν γνώρισες... Εἶναι μιὰ κουκουβάγια αὐτή!!! Κοιμᾶται στὸν κοιτῶνα μας...».

Ὁ Μὰρκ τὸν διέκοψε ἀπότομα:

«...Δὲν πρόκειται ποτέ, μὰ ποτέ, ἐγὼ νὰ τὴν φωνάξω «ἀρχηγὸ»... τὸ βρίσκω γελοῖο...».

«...Νὰ τῆς βρῇς τότε ἕνα παρατσούκλι «πηρατήρησεν ὁ ἄλλος. Καὶ πρόσθεσεν: «...Αὐτὸς ἐκεῖ ὁ ψηλὸς ποὺ ἀνάβει τὴν πίπα του εἶναι ὁ ἀρχηγὸς Μαρσέλ... Τοὔχουν βγάλει παρατσούκλι. Τὸν φωνάζουν «ἄσπρο δόντι»...

«...Ἄσπρο δόντι;» ἐρώτησε μὲ ἀπορία ὁ Μὰρκ «καὶ γιατί;..».

«...Γιὰ κύτταξέ τον καλὰ καὶ θὰ καταλάβῃς μόνος σου...».

Ὁ Μὰρκ πλησίασε τὸ τζάμι... Εἶδε τότες, μέσα στὸ δωμάτιο, τοὺς μεγάλους νὰ χειρονομοῦν, νὰ γυρίζουν τὸ κεφάλι δεξιὰ κι' ἀριστερά, νὰ κουνᾶνε τὰ χείλη σιωπηλά, ὅπως στὸν βουβὸ κινηματογράφο, ποὺ βλέπεις τὶς κινήσεις τῶν ἠθοποιῶν, χωρὶς ν' ἀκοῦς κανέναν ἦχον... θυμήθηκε ἔτσι ἕνα ἔγχρωμο φὶλμ ποὺ εἶχε δῆ κάποτε: «Ἡ συνέλευσις τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στρατοπέδου...» ἐνῷ τὰ παιδιὰ κι' αὐτὸς μέσα στὴ νύχτα ἔμοιαζαν σὰν νὰ πρωταγωνιστοῦν σ' ἕνα φὶλμ μὲ ἀσπρόμαυρα μόνον χρώματα: «Οἱ δυὸ κατάσκοποι...».

Ὁ Μὰρκ εἶχε στηλώσει τὰ μάτια πάνω στὴν ἀρχηγὸ Φρανσουάζ... Εἶχε ξεχαστῆ παρατηρῶντας τοὺς τετράγωνους ὤμους, τὶς ἀπότομες χειρονομίες της, τὶς

χαριτωμένες κινήσεις της... Μά, ξαφνικά, ἔνοιωσε ντροπὴ νὰ τὴν παρατηρῇ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον χωρὶς ἐκείνη νὰ τὸ ξέρῃ, καὶ ὀπισθοχώρησε στὴ σκιά...

«Φοβᾶσαι μὴν σὲ δοῦν; Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ γονατίσῃς...» τοῦ εἶπεν ὁ ἄλλος...

Ὁ Μὰρκ τὸν κύτταξε σαστισμένος...

«Ὅλο τὴν ἴδια κουβέντα μοῦ λὲς» τοῦ παραπονέθηκε. «Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ ἔλθῃς...Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ δῇς... Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ γονατίσῃς... Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ... Δὲν ἔχεις παρὰ νά... Ἄλλαξε λοιπὸν δίσκο κι' ἄσε τὶς συμβουλὲς καὶ τὰ κόλπα...».

«...Μὰ ἀκριβῶς, φίλε μου, αὐτὸ εἶναι τὸ παρατσούκλι μου» ἀπάντησεν ὁ ξανθὸς καὶ χαμογέλασεν ἀόριστα πίσω ἀπὸ τὰ χοντρὰ γυαλιά του. «Ἔτσι μὲ φωνάζουν: «Δὲν ἔχεις παρὰ νά...». Ὁ Χουσὸν μοῦ τὸβγαλε τὸ παρατσούκλι. Καταλαβαίνεις τώρα γιατί; Ἔτσι δὲν εἶναι;..».

«...Ναί! Καταλαβαίνω... ὅπως ἐπίσης καταλαβαίνω καὶ γιὰ τὸ ἄλλο παρατσούκλι: «Τὸ ἄσπρο δόντι»... Εἶναι φανερό...».

Ὁ ἀρχηγὸς Μαρσὲλ εἶχε τὸ ὕφος ἑνὸς μικροῦ ἀγοριοῦ, ποὺ τὸ βλέπει κανεὶς μὲ μεγεθυντικὸ φακό... Τὰ πυκνὰ μαλλιὰ του ἐφύτρωσαν τόσο χαμηλὰ ὥστε τοῦ κατέτρωγαν τὸ μέτωπο, ποὺ δὲν εἶχε καθόλου ρυτίδες... τὸ βλέμμα του ἦταν νεανικό.. τὰ μάγουλα ρόδινα καὶ τεντωμένα... τὰ χείλη του ἦταν χοντρά... Εἶχε ἕνα μικροσκοπικὸ λακκάκι στὸ πηγούνι... Μά, ὅταν γελοῦσε, ὅπως τώρα, δὲν ἔβλεπε κανεὶς τίποτε ἄλλο στὴ φάτσα του ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἄσπρα δόντια του, ποὺ ἔμοιαζαν σὰν δόντια λυκόσκυλου... Γι' αὐτὸ τὸν εἶχαν βγάλει «ἄσπρο δόντι...».

—«Καὶ ὁ ἄλλος μὲ τὴ σπασμένη μύτη;..» ρώτησεν ὁ Μάρκ.

—«Ὁ ἄλλος; Ποιὸς ἄλλος; Ἄ! ναί!.. Εἶναι ὁ «Μπουφαλλό»... Πολὺ ἐν τάξει τύπος... Μόνο ποὺ ὁμιλεῖ σὲ τόνο λά...».

«...Τί κάνει εἶπες;..».

«...Ἔχει ἕνα ἐλάττωμα στὴν προφορά του... Αὐτὸ εἶναι ὅλο...».

Ὁ Μὰρκ ἔνοιωσε ξαφνικὰ μιὰ ἀνεξήγητη ἀντιπάθεια γιὰ τὸν «Μπουφαλὸ» καὶ εἶπε κυττάζοντας ἀφῃρημένα ἀλλοῦ.

«...Θἄπρεπε νὰ τὸν ξεφορτωθῆτε...».

«...Δοκίμασε ἐσὺ...» τὸν εἰρωνεύτηκεν ὁ ξανθός...

«...Θὰ μοῦσπαγε τὰ μοῦτρα;..» ρώτησεν ὁ Μὰρκ γελῶντας...

«...Ὄχι αὐτός, ἀλλὰ ἐμεῖς οἱ ἄλλοι θὰ σοῦ τὰ σπάζαμε», εἶπε σὲ ὕφος κωμικὰ αὐστηρὸ ὁ κύριος «παρὰ-νά...».

Ὁ Μὰρκ τίναξε τὰ μαλλιά του πρὸς τὰ πίσω, καὶ κάρφωσε τὸ βλέμμα του ἐπάνω στὸ πρόσωπο τοῦ συνομιλητή του, ποὺ ἦταν ἥμερο καὶ γεμᾶτο πανάδες...

«...Λὲς νὰ τὰ καταφέρετε;.. ρώτησεν μὲ προσποιητὴ εἰρωνία ὁ Μάρκ, γιὰ νὰ φανῇ δυνατός... «Τέλος πάντων... Κι' αὐτὸς ἐκεῖ ποιὸς εἶναι;..».

Ἔδειχνε τὸν τρίτο ἐκπαιδευτή... Ἕναν τύπο ἀδύνατο καὶ ἀσουλούπωτο, μὲ πελώρια γυαλιά, ποὺ τὰ διώρθωνε κάθε τόσο καὶ λιγάκι μὲ τὸ κοκκαλιασμένο δάχτυλό του, φέροντάς το κατὰ μῆκος τῆς μεγάλης μύτης του....

«...Εἶναι καινούργιος... Ὁ ἀρχηγὸς Ρομπέρ...».

«...Δὲν ἔχει παρατσούκλι αὐτός;..».

«...Ὄχι» ἀπάντησεν ὁ «παρὰ-νά», γλείφοντας τὰ χείλη μὲ τὴ γλῶσσα του «Δὲν ἔχει...».

«...Καὶ ἡ Μάμμυ;..» ρώτησεν ἀπότομα ὁ Μάρκ, μὲ προσποιητὴ ἀδιαφορία...

«...Μάμμυ θὰ πῇ μαμὰ...» τοῦ ἐξήγησεν ὁ ἄλλος....

«...Τὸ ξέρω βλάκα... Δὲν ρωτάω αὐτό... Θέλω νὰ μάθω τί εἶναι;» φώναξεν ὁ Μάρκ, ἐνῷ ἔνοιωθε μέσα του ἕνα τρελλό, δυνατὸ χτυποκάρδι... Στὴν ἀρχὴ νόμιζε ὅτι κτύπαγε ἔτσι ἡ καρδιά του ἀπὸ θυμό.... Μὰ ὄχι... Κατάλαβε ἀμέσως ὅτι εἶχε τόσο συγκινηθῇ μ' αὐτὴ τὴ λέξη, γιατὶ τώρα μονάχα σκεφτότανε τὴν μητέρα του ὕστερα ἀπὸ τόσες ὧρες...

«...Εἶναι κουκουβάγια ἡ Μάμμυ...» ἀπάντησεν ὁ «παρὰ-νὰ» «πάντοτε λιγάκι μελαγχολική...».

Ὁ Πὰρκ προσπαθοῦσε νὰ κυττάξῃ χωρὶς συμπάθεια αὐτὴ τὴ γυναῖκα, ποὺ τολμοῦσαν νὰ φωνάζουν «μαμά»... Ἦταν λεπτή, τὸ πρόσωπό της ἀδύνατο, τὰ μάτια της ἔμοιαζαν μὲ ματάκια μικροῦ σκυλιοῦ, ποὺ τὸ ξέχασαν ἔρημο τὴν ὥρα τοῦ περιπάτου, καὶ τὰ μαλλιά της ἦταν κι' ὅλας τόσο γκρίζα.... Κι' ὅταν σὲ μιὰ στιγμὴ ἐγύρισε τὸ κεφάλι της κατὰ τὸ παράθυρο, ὁ Μάρκ δέχτηκε τὸ βλέμμα της σὰν δυνατὸ κτύπημα, τόσο δυνατὸ ὥστε σταμάτησε ξαφνικὰ ἀκόμα καὶ ν' ἀναπνέῃ...

Τί ἐσήμαινε ἄραγε αὐτό;.. Τί ἐσήμαινε;.. Ὁ κύριος Προβὶνς εἶχε τὰ ἴδια μάτια μὲ τὸν Δικαστή, κι' ἡ Μάμμυ τὸ ἴδιο βλέμμα μὲ τὴν μητέρα του... Δηλαδὴ ὄχι ἀκριβῶς τὸ ἴδιο... ἀλλὰ σὰν νὰ προέρχονταν κι' οἱ δυὸ ἀπ' τὴν ἴδια οἰκογένεια... Ἔμοιαζαν πολύ, ἐνῷ οἱ χωροφύλακες, ὁ Κάϊδ, οἱ φίλοι του, ὅλος σχεδὸν ὁ ἄλλος κόσμος, εἶχαν μάτια ψυχρά, ἀδειανά, δίχως λάμψη...

«Καὶ τὰ δικά μου;..» σκέφτηκεν ὁ Μὰρκ μὲ ἀγωνία, «πῶς εἶναι λοιπὸν τὰ δικά μου;.. Μήπως.. Θεέ μου!!! μήπως δὲν ὑπάρχει μέσα τους πιὰ καμμία λάμψη; Μήπως...» ἑτοιμάστηκε νὰ ρωτήσῃ τὸν «παρὰ-νὰ» μὰ τὸ μετάνοιωσε καὶ συγκρατήθηκε... Μονάχα συλλογίστηκε μὲ κάποιο παράπονο:

«....Πόσο θἄθελα, πόσο πολὺ θὰ τὄθελα νὰ εἶχα τὸ ἴδιο βλέμμα μὲ τὴν ἀρχηγὸ Φρανσουάζ!!!..».

Ὕστερα ἐγίνηκε σιωπή, καὶ τὴ διέκοψε καὶ πάλι ὁ Μὰρκ καθὼς εἶπεν αὐθόρμητα καὶ μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε, γυρίζοντας πρὸς τὸν ξανθό:

«...Λοιπὸν ξέρεις πῶς θὰ φωνάζω ἐγὼ τὴν ἀρχηγὸ Φρανσουάζ;.. Θὰ τὴν φωνάζω: «ἡ ἀ δ ε λ φ ο ύ λ α!!!».

«...Ὦ!..» φώναξε μόνον ὁ «παρὰ-νὰ» μὲ χαρά...Καὶ τοῦ πῆρε τὸ χέρι καὶ κρατῶντας το μέσα στὸ δικό του τὄσφιξε δυνατά, σὰ νὰ ἦταν συγκινημένος...

Ὕστερα ρώτησε δειλά...

«...Θέλεις, Μάρκ, νὰ γίνουμε οἱ δυό μας φίλοι!..».

Τὴν ἴδια ὥρα εἶδαν ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τοῦ παραθύρου τὸν Μπουφαλὸ νὰ κυττάζῃ τὸ ρολόϊ τοῦ χεριοῦ του, κι' ὕστερα νὰ κάνῃ ἕνα νεῦμα στὸν Ἀρχηγὸ Ρομπέρ, ποὺ προχώρησε πρὸς τὴν πόρτα...

«...Ὀκτώμισι ἡ ὥρα...» εἶπεν ὁ παρὰ-νὰ «ὥρα δηλαδὴ νὰ κλειστοῦμε». Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἔσπρωξεν ἀπὸ τὸ χέρι τὸν Μάρκ, πρὸς τὸ κτίριο Νο 3, ποὺ ὅλα τὰ παράθυρά του ἦταν φωτισμένα κι' ἔλαμπαν μέσα στὴ νύχτα...

.....

.....

Ὅταν ὁ ἀρχηγὸς Ρομπὲρ βγῆκε ἔξω, ὁ κύριος Προβὶνς ἄναψε πάλι τὸ τσιγάρο του καὶ εἶπεν ἥσυχα:

«...Δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ σᾶς κάνω τὴν ἐρώτηση ποὺ φοβᾶσθε, ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀρχηγὸ Ρομπέρ... Ἡ σιωπή σας καὶ τὰ κατεβασμένα κεφάλια σας, μοῦ ἔχουν δώσει ἤδη τὴν ἀπάντηση...».

Ἡ Μάμμυ γύρισε τὸ λυπημένο βλέμμα της κατ' ἐπάνω του:

«...Εἶναι πολὺ ἄδικο» ψιθύρισεν, «ὁ ἀρχηγὸς Ρομπὲρ ἀγαπᾷ τὰ παιδιά... Ἐγκατέλειψε, γιὰ χάρη τους, ἕνα ἐπάγγελμα, ποὺ...».

«...Σύμφωνοι, Μάμμυ» τὴν διέκοψεν ὁ Μπουφαλὸ «μά, πῶς νὰ τὸ κάνουμε;.. Δὲν ἔχει τὴν ψυχικὴ ἐπαφὴ μαζί τους ποὺ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ νὰ συνεννοηθῇ μ' αὐτά... Δίχως αὐτὴν δὲν γίνεται τίποτε... Ἀπόδειξις ὅτι τὰ ἀγόρια δὲν τοῦ βρῆκαν παρατσούκλι...».

«...Μὰ οὔτε καὶ σὲ μένα βρῆκαν παρατσούκλι, ἄσπρο δόντι» τὸν διέκοψε ζωηρὰ ἡ ἀρχηγὸς Φρανσουάζ.

«...Ἀλήθεια;...» ρώτησεν ὁ κύριος Προβίνς, χωρὶς νὰ τὴν κυττάξῃ. «Καὶ πῶς

σὲ φωνάζει, παραδείγματος χάριν ὁ μικρὸς Ἀλὲν Ρομπέρ, ποὺ σᾶς ἔφερα τὴν περασμένη βδομάδα;.. Μήπως σὲ φωνάζει ἀρχηγόν;..».

Ἡ κοπέλλα κοκκίνισε, δίστασε μιὰ στιγμή, κι' ὕστερα:

«...Μαμὰ» ἀπάντησε μὲ χαμηλὴ φωνή.

«...Ὑποθέτω» συνέχισε μὲ σκληρότητα ὁ κύριος Προβίνς, «ὅτι ὀνομάζει ἐπίσης «μπαμπὰ» τὸν ἀρχηγὸ Ρομπέρ!!!..».

Στὸ σημεῖο αὐτὸ σηκώθηκεν ὁ κύριος Προβίνς, κι' ἄρχισε νὰ βηματίζῃ νευρικὰ μέσα στὸ δωμάτιο...

«...Τί ἔσπασε ξαφνικὰ μέσα ἐδῶ ἀνάμεσά μας;» διερωτήθηκε ἐνδόμυχα τὸ «ἄσπρο δόντι...», ἐνῷ ὁ Μπουφαλὸ συλλογιζότανε μὲ κάποιο δέος ἀμηχανίας τὸν κύριο Προβίνς...

Ναί!!! Ὅταν αὐτός, ὁ κ. Προβίνς, ὁ τοπικὸς Διευθυντὴς τῆς Σωτηρίας, ὁ σταθερὸς ἐτοῦτος ἄνθρωπος, ποὺ εἶχε ἱδρύσει τόσες παιδικὲς κοινότητες, κτίζοντάς τες μὲ τὰ χέρια του, ποὺ εἶχε ἀποσπάσει φράγκο μὲ φράγκο ἀπ' τὸ Παρίσι τὰ δέκα Κέντρα τοῦ Νομοῦ, ὅταν αὐτὸ τὸ ἀεικίνητο «ἀφεντικὸ» ἔρριχνε τὰ τσιγάρα του, περπατῶντας κατὰ μῆκος καὶ πλάτος τοῦ δωματίου καὶ μιλῶντας μόνος του, ἦταν φανερὸ ὅτι κάτι τὸν ἀναστάτωνε... Κι' ἔπαιζε μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ σὰν τὴν ἀρκούδα ποὖναι φυλακισμένη στὸ κλουβί της...

«Ὁρίστε!» ἐφώναζεν ἄγρια ὁ κύριος Προβίνς, ἐνῷ σταματοῦσε νὰ κόβῃ βόλτες μέσα στὸ δωμάτιο, «θέλουν, λέει, νὰ δημοσιεύσουν ἕνα Κανονισμὸ τοῦ Ἐκπαιδευτοῦ, ὅπως μοῦ εἶπεν ὁ κ. Λαμύ. Καὶ ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε ἔχουν δίκηο. Δὲν μπορεῖτε νὰ μένετε χωρὶς ἐγγυήσεις, χωρὶς προαγωγή, χωρὶς σταδιοδρομία. Ἡ ἡρωϊκὴ ἐποχὴ πέρασε πιά!!! Σκαπανεῖς ποὺ γερνοῦν, φτειάχνουν μιὰ ἀξιοθρήνητη εἰκόνα!!! Μὰ τὸν ἴδιο χρόνο, μαζὶ μὲ τὸν Κανονισμό, θὰ μᾶς πλημμυρίσουν ὡραῖοι τύποι, ποὺ θὰ διστάζουν, ἀφοῦ θἄχουν τὰ ἴδια πλεονεκτήματα, μεταξὺ τοῦ διαγωνισμοῦ τῶν Τ.Τ.Τ. καὶ τοῦ διαγωνισμοῦ γιὰ ἐκπαιδευτάς!!! Ὅλοι οἱ ἀποτυχημένοι τῆς Κατωτέρας Ἐκπαιδεύσεως θὰ σηκώσουν πανιὰ καὶ θὰ βάλουν πλώρη γιὰ μᾶς! Διότι θὰ ἀπαιτεῖται δίπλωμα φυσικά, ἀλλὰ ὄχι καὶ ἔμφυτη κλίσις... Κι' ὅμως ἡ κλίσις αὐτὴ προέχει... Εἶναι πιὸ σημαντικὴ ἀπ' τὰ Διπλώματα... Πρέπει νὰ τὸ ἔχῃς μέσα στὴν καρδιά σου, νὰ εἶναι ὁ τύπος σου νὰ ἀγαπᾷς τὰ παιδιά, νὰ μὴν εἶσαι μονάχα ὑπάλληλος, μὰ κάτι πολὺ-πολὺ πάρα πάνω... Αὐτὰ δὲν τὰ σκέπτεται κανένας, κι' οὔτε πρόκειται νὰ τὰ σκεφθῇ μὲ τὸν Κανονισμό. Προσόντα θὰ ζητοῦν κι' ὄχι ἀγάπη... Τὰ καταλαβαίνεις ἐσὺ αὐτά, Μπουφφαλό;...».

«...Τὸ ξέρετε καλὰ αὐτὸ» ἀφεντικό...».

«...Ναί, τὸ ξέρω... πολὺ καλὰ μάλιστα... Ἔτσι σὲ ρώτησα. Δῶσε μου τώρα ἕνα τσιγάρο... Εὐχαριστῶ... Ἐγὼ γνωρίζω, ἀλλὰ οἱ ἄλλοι ἀγνοοῦν.. Καὶ δὲν ἐνδιαφέρονται ποτὲ νὰ μάθουν!!! Καὶ ὁ πτωχὸς ὁ ἀρχηγὸς Ρομπὲρ ἔχει κι' αὐτὸς τὸν τρόπο του...».

Τὰ χέρια του ἔτρεμαν... Δὲν κατάφερε ν' ἀνάψῃ τὸ τσιγάρο του... Ἄφησε τὸ τσιγάρο καὶ τὸν γέρικο χάλκινο ἀναπτῆρα του στὸ τραπέζι, ἔκλεισε μὲ τὸ χέρι του τὰ μάτια, κι' ἔμεινε ἔτσι ὁλότελα ἀκίνητος...

«Οἱ σκαπανεῖς ποὺ γερνοῦν...» εἶχε πῆ... Καὶ τώρα μιὰ τέτοια εἰκόνα σχημάτιζε... Πῆρε ξαφνικὰ τὸ ὕφος ἀνθρώπου, ποὺ γέρασε πιὰ καλά...

—«Ἀφεντικὸ...» εἶπε τὸ ἄσπρο δόντι, γιὰ νὰ τὸν βγάλῃ ἀπ' τὴ μελαγχολία, χωρὶς νὰ ἔχῃ κάτι συγκεκριμένο νὰ πῇ...

Μὰ ὁ κύριος Προβὶνς συνέχισεν ἀργά, μὲ φωνὴ ἀλλοιωμένη ἀπὸ μιὰ συντριβή:

«...Εἶμαι ἡλίθιος... Ὁ καιρὸς τῶν ἱδρυτῶν ἐπέρασε πιά... Σύμφωνα μὲ τὸ μέτρο τῆς ἐπιτυχίας τῶν ἱδρυτῶν μιᾶς ἐπιχειρήσεως, πρέπει αὐτοὶ κάποτε νὰ τὴν παραδίδουν σὲ ἄλλα χέρια... Αὐτὸ εἶναι κανών... Φτάνει ὁ σπόρος νὰ μὴν πεθάνῃ...».

(Συνεχίζεται)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ

—Παρητήθησαν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος οἱ ἀστυφύλακες: Σταματάκης Γεώργιος, Κυριαζῆς Κωνσταντῖνος, Τζαμουράνης Παναγιώτης, Σιῶτος Ἰωάννης, Φουρνογεράκης Διονύσιος καὶ Τομαρᾶς Κωνσταντῖνος.

—Διεγράφησαν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος διὰ λόγους ὑγείας οἱ : Ἀρχιφύλαξ Ζώης Πέτρος καὶ ἀστυφύλακες Καμαρινὸς Σπυρίδων, Μπεκιάρης Τηλέμαχος, Τσάλτας Ἰωάννης καὶ Γκέλμπεσης Σταῦρος.

***

ΠΡΟΑΓΩΓΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ

—Προήχθησαν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπαρχιφύλακος οἱ κάτωθι ἀστυφύλακες πρὸς πλήρωσιν ὑφισταμένων κενῶν θέσεων: Μπούκας Ἀριστομ., Μπέρτσος Ἰωάν., Σιδέρης Παναγιώτης, Ζαβάκος Παντελῆς, Σταμουλάρας Ἰωάννης, Ραδιοτόπουλος Ἰωάννης, Κωνσταντόπουλος Κωνσταντῖνος, Ἀθανασόπουλος Νικόλαος, Πάζας Χρῆστος, Ἀρβανίτης Ἀθανάσιος, Μάνδηλας Βενιέρης, Δεναξᾶς Ἀλέξανδρος, Ἀλογάκος Δημήτριος, Σπυράκος Βασίλειος, Κουρογιαννόπουλος Παναγιώτης, Γουλὲς Ταξιάρχης, Χαραλαμπόπουλος Ἰωάννης, Κοκκορὸς Μενέλαος, Καυκᾶς Παναγιώτης, Καλογερόπουλος Παναγιώτης, Ρωμαντζῆς Ἰάσων, Τσώνης Ἠλίας, Βασιλόπουλος Ἀπόστολος, Ἀλευρᾶς Ἰωάννης, Βασιλομητσάκος Νικόλαος, Ἀγγελακόπουλος Ἠλίας, Ρηγόπουλος Ἄγγελος, Τσεντοῦρος Παναγιώτης, καὶ Βαλασέλης ἢ Βαλάσης Ἰγνάτιος.

***

ΑΜΟΙΒΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ

—Διὰ διαταγῆς τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Ἀμύνης πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Ἀστυνομίας Πόλεων ἐκφράζεται ἡ πλήρης εὐαρέσκεια εἰς τὸν Ὑπαστυνόμον Α′ κ. Κρύον Βασίλειον, διὰ τὴν συμβολήν του εἰς τὴν ὀργανωτικὴν προσπάθειαν: α) τοῦ Διεθνοῦς Σκοπευτικοῦ Πρωταθλήματος β) τοῦ Ποδοσφαιρικοῦ Πρωταθλήματος Ε.Π. καὶ γ) τοῦ Διεθνοῦς Πρωταθλήματος Στίβου Ε.Δ.

—Ὡσαύτως διὰ διαταγῆς τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Ἀμύνης πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Ἀστυνομίας Πόλεων ἐκφράζονται εὐχαριστίαι διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν συνδρομὴν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ναυτικῆς Ἑβδομάδος 1957.

—Δι' ἀποφάσεως τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐσωτερικῶν ἀπενεμήθη ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ ἀμοιβὴ εἰς τοὺς ἀστυφύλακας Γληνὸν Σταμάτιον καὶ Ἀθανασούλιαν Δημήτριον, διότι ἐργασθέντες μετὰ ζήλου μεθοδικότητος καὶ πολὺ πέραν τῶν κεκανονισμένων ὡρῶν ἐργασίας καὶ γενικῶς ἐπιδείξαντες πλήρη ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον ἐπέτυχον τὴν σύλληψιν τοῦ κακοποιοῦ Βουγιουκλάκη Ἰωάννου, δράστου πολλῶν κλοπῶν. Ὁμοίως διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ἀπενεμήθη ἠθικὴ ἀμοιὴ εἰς τοὺς Ἀστυνόμον κ. Κωστόπουλον Πέτρον καὶ ἀστυφύλακας Ζέππον Δημήτριον καὶ Φωτόπουλον Νικόλαον, διότι οὗτοι ἐργασθέντες φιλοτίμως, δραστηρίως καὶ μεθοδικῶς ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ πρώτου, Διοικητοῦ τοῦ Ε′ Παραρτήματος Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν, ἐπέτυχον τὴν ἐξιχνίασιν τῶν ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω συλληφθέντος κακοποιοῦ διαπραχθεισῶν κλοπῶν.

—Δι' ἀποφάσεως τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, ἀπενεμήθησαν ἠθικαὶ καὶ ὑλικαὶ ἀμοιβαὶ εἰς τοὺς κάτωθι ἀστυνομικοὺς ὑπαλλήλους, ὡς ἀκολούθως:

Α) Ὑλικὴ ἀμοιβὴ εἰς τὸν Ἀνθυπαστυνόμον κ. Ἰμπροχώρην Ἰωάννην, διότι οὗτος χειρισθεὶς ἐπιδεξίως παρασχεθεῖσαν αὐτῷ πληροφορίαν, περὶ γενομένης κατ' ἐξακολούθησιν κλοπῆς μηχανικῶν ἐξαρτημάτων μεγάλης ἀξίας ἐκ τοῦ Καλυκοποιείου

Μαλτσινιώτη καὶ ἐργασθεὶς μετ' ἐξαιρετικοῦ ζήλου πολὺ δὲ πέραν τῶν κεκανονισμένων ὡρῶν ἐργασίας, ἐπέτυχε τὴν σύλληψιν τοῦ δράστου τῆς κλοπῆς καὶ τῶν συνεργατῶν του.

Β) Ὑλικὴ ἀμοιβὴ εἰς τοὺς Ἀρχιφύλακα Σερέτην Δημήτριον, Ἀστυφύλακας Ζοβανῆν Θεοδόσιον, Εὐσταθίου Νικόλαον καὶ Ντεντὲν Μηνᾶν, διότι οὗτοι παρακολουθήσαντες ἐπιμόνως καὶ μεθοδικῶς τὸν ὡς ὕποπτον φερόμενον ὡς δράστην τῆς ἄνω κλοπῆς, ἐπέτυχον νὰ διαπιστώσωσι τὰς ὑπόπτους ἐπαφὰς καὶ συναλλαγὰς τούτου μετὰ τῶν συνεργατῶν του, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ συλληφθῶσι ὅλοι οἱ ἔνοχοι καὶ νὰ κατασχεθῶσι τὰ κλοπιμαῖα.

Γ) Ἠθικὴ ἀμοιβὴ εἰς τοὺς κ.κ. Ἀστυνόμον Β' Σακκελλαρόπουλον Δημήτριον, Ὑπαστυνόμον Α' Παπαβασιλείου Ἐμμανουὴλ καὶ Ἀστυφύλακας Δημητρέλλον Δημήτριον, Βλασερὸν Μιχαὴλ καὶ Στείρην Ἰωάννην, διότι ὁ μὲν πρῶτος ὡς προϊστάμενος τοῦ ΚΓ' Παραρτήματος Ἀσφαλείας ἐχειρίσθη ἐπιδεξίως τὴν ὅλην ὑπόθεσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐργασθέντες φιλοτίμως συνετέλεσαν εἰς τὴν ταχεῖαν σύλληψιν τῶν δραστῶν καὶ τὴν ἀνεύρεσιν καὶ κατάσχεσιν τῶν κλοπιμαίων.

***

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΟΚΙΜΟΥΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

—Κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς παρελθούσης Πέμπτης 6/3/58 ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Σχολῆς ὑπὸ τῶν τεχνικῶν ὑπαλλήλων τῆς Δ.Ε.Η. κ.κ. Μομφεράτου Ἀνδρέου, Σαραμάντη Ἀποστόλου καὶ Κωνσταντινίδου Ἐπαμεινώνδα, ἐδόθη διάλεξις πρὸς τοὺς δοκίμους Ὑπαστυνόμους καὶ Ἀρχιφύλακας, καθ' ἣν ἀνεπτύχθησαν αἱ συνέπειαι τῆς ἠλεκτροπληξίας καὶ οἱ τρόποι διασώσεως τῶν παθόντων. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διαλέξεως προεβλήθη παραλλήλως καὶ σχετικὴ κινηματογραφικὴ ταινία. Μετὰ τὴν προβολὴν τῆς ταινίας ἐγένετο ἐπὶ τῶν δοκίμων πρακτικὴ ἄσκησις περὶ τοῦ τρόπου τεχνητῆς ἀναπνοῆς ἐπὶ ἠλεκτροπληγέντων καὶ γενικῶς ἐπὶ ἀτόμου τοῦ ὁποίου ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας διεκόπη ἡ ἀναπνοή. Οἱ ὁμιληταί, λόγῳ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς διαλέξεως, ἱκανοποίησαν πλήρως τοὺς ἀκροατάς. Τὴν διάλεξιν αὐτὴν παρηκολούθησαν ὡσαύτως ἅπαντες οἱ κ.κ. Ἀξιωματικοὶ τῆς Σχολῆς.

***

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΠΟΛΕΩΝ

—Μεγάλη ἐπιτυχία γνωρίζουν πάντα τὰ ραδιοφωνικὰ προγράμματα τῆς Ἐκπομπῆς τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, τὰ ὁποῖα συγκινοῦν, τέρπουν καὶ διδάσκουν μὲ τὶς ἁπλὲς περιγραφικὲς εἰκόνες τοὺς ἀπὸ τὴ φύση, τὴν τέχνη καὶ τὴ ζωή, μὲ τὴν ποικιλία τῶν ρυθμῶν καὶ τῶν ἤχων τους, μὲ τὴν ἄριστη μουσική τους ἐπιμέλεια καὶ τὶς διδακτικὲς ἱστοριοῦλες τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἀστυνομίας.

*

—Στοὺς φίλους τῆς μοντέρνας μουσικῆς, τῆς τζὰζ καὶ τῶν νοτιοαμερικανικῶν ρυθμῶν ἦταν ἀφιερωμένο τὸ πρόγραμμα τῆς 12/2/58, κατὰ τὸ ὁποῖο μετεδόθησαν περιγραφικὰ σκίτσα ἀπ' τὴ ζωὴ τοῦ Καρναβαλιοῦ στὶς λατινικὲς χῶρες τῆς Ἀμερικῆς καὶ δίσκοι μοντέρνας μουσικῆς. Οἱ δίσκοι αὐτοὶ ἀκούστηκαν γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἑλλάδα, καὶ προκάλεσαν ἐνθουσιώδη σχόλια.

*

—Μὲ περιγραφικὲς εἰκόνες ἀπ' τὴν ἀνοιξιάτικη φύση ἄνοιξε καὶ ἔκλεισε ἡ ἐκπομπὴ τῆς 19/2/58, τῆς ὁποίας τὸ διδακτικὸ περιεχόμενο θαυμάστηκε καὶ συνεκίνησε. Στὸ πρόγραμμα αὐτὸ μετεδόθησαν τραγούδια παληά, μοντέρνα, δημοτικὰ καὶ λαϊκά, καθὼς καὶ καθοδηγητικὲς ὑποδείξεις πρὸς τὸ κοινό, πάνω σὲ ζητήματα τροχαίας, δημοσίας ὑγείας καὶ γενικωτέρου ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος.

(Δίσκοι ἐκ τοῦ κατ/τος Γ. Ὀρφανίδη, εὐγενῶς προσφερομένου).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίς

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Ὁ κόκκινος Δεκέμβρης, ὑπὸ κ. Ν. Ἀρχιμανδρίτου, Ἀστυν. Δ)ντοῦ Α' (συνέχεια).. 5623

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τὸ παιδὶ ποὺ πεινᾷ πρέπει νὰ τραφῇ, ὁμιλία τοῦ κ. Σ. Γαλανοῦ καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς Παγκοσμίου Ἡμέρας τοῦ παιδιοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσὸς»..... 5626

ΠΟΙΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

Τὸ ἐν Ἀθήναις 7ον Διεθνὲς Συνέδριον Ποινικοῦ Δικαίου, ὑπὸ κ. Χ. Γιώτη, τ. Ἐφέτου, Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας Ποινικοῦ Δικαίου καὶ Μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Διεθνοῦς Ἑταιρίας Ποινικοῦ Δικαίου (συνέχεια) 5635

ΞΕΝΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΙ

«Scotland Yard»—Τὰ ἑκατόχρονά της, ὑπὸ κ. J. F. Moulan, κατὰ ἐλευθέραν ἀπόδοσιν ὑπὸ τοῦ τ. Ἀρχηγοῦ Ἀστυν. Πόλεων κ. Ἰωάννου Καλυβίτου (συνέχεια) 5641

Η ΣΤΗΛΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

«Ἅπαντες ἀπέτυχον...», ὑπὸ τοῦ Ἀρχιφύλακος κ. Σωκ. Ἀλεξοπούλου..... 5643

ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἑνσωματώσεως τῆς Δωδεκανήσου — Μάρτιος 1947 - Μάρτιος 1958, ὑπὸ Ὑπαστυνόμου Β' κ. Ἰωάννου Ράϊκου..... 5646

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ἑλληνικὸ Μηνολόγιο, ὑπὸ Χαρ. Σταμάτη, Ἀρχιφύλακος 5649

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

«Ὁ νόμος τῆς ζούγκλας», ὑπὸ κ. Σ. Πηλοῦ, Ἀρχιφύλακος 5655

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ἐλπίδα χρυσῆ, ὑπὸ κ. Σ. Χανδρῆ..... 5661

ΠΑΙΔΙΚΑ ΠΑΡΑΣΤΡΑΤΗΜΑΤΑ

Ἡ πρώτη κατεργαριά, ὑπὸ C. Bertallari, κατὰ μετάφρασιν δοκίμου Ὑπαστυνόμου κ. Δημητρίου Σχοινῆ..... 5662

ΔΙΕΘΝΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Χαμένα σκυλιά, χωρὶς περιλαίμιο, ὑπὸ Qil. Cesbron, κατὰ μετάφρασιν «Ἀστυνομικῶν Χρονικῶν» (συνέχεια) 5665

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ..... 5669

ΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ ΑΠΗΧΟΥΝ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑΝ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΚΑΙ ΤΑΣ ΓΝΩΜΑΣ ΑΥΤΩΝ

Τὸ περιοδικὸν ἐκτυποῦται εἰς τὰ Τυπογραφικὰ Καταστήματα Ἀδελφῶν Γ. ΡΟΔΗ Κεραμεικοῦ 40 — Ἀθῆναι (τηλ. 52-512)